

PRINOS K NAGLASU

U (NOVO-)SLOVENSKOM JEZIKU.

NAPISAO

M. VALAVEC.

*(Preštampano iz CV. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti
i umjetnosti.)*

U ZAGREBU.

TISAK DIONIČKE TISKARE.

1891.

Naglas u infinitivu i supinu.

a) u kraušštini.

U govoru spada *i* u infinitivnom nastavku na poluglasno i često posve otpade: klat^o klat.

I. Naglas u glagola bez nastavka pred *ti*.

Sve su osnove od jednoga sloga:

1. Osnove na samoglasno pred infin. nast. *ti*.

Samoglasno je ovdje izvorno kratko, gdje nije na kraj došlo preko *er*, i kašto preko *en*. n. pr. dréti kléti; te je imalo nekada otisnuti naglas: dàti. Danas se vokal, barem u goreňštini, produžio i prima *otegnuti* naglas, kad od *-ti* ne otpada *i*: dátí, kao bába mj. bāba; ali kad *i* otpade te vokal dođe u zadnji slog, može se kratko otisnuto naglasiti: dāt uz dát'. U tom slučaju može naglas skočiti i na prijedlog: pōznat uz poznāt.

U supinu dolazi gotovo samo otisnuti *dugi* naglas: pīt.

Taki su glagoli: dátí znáti; býti (esse i percutere) bríti po-číti díti klíti kríti míti píti ríti šíti víti vpíti v-žíti, íti; cvréti déti dréti gréti mréti pléti préti sméti stréti tréti vréti zréti žréti; po-čéti jéti kléti méti na-péti na-téti žéti (žañem i žmém); ob-úti čúti dúti plúti rjúti rúti slúti súti (spem).

Primjeri iz knige:

da: dátí: rog. 2 585 od usiga žjuléjna imajo čisto rajtengo dátí.
2 280 jest hočem tebi dátí kar želyš. preš. 83 oh v híši moj óča

leži bolán, in nímam mu *dáti* kot sók neslán. 172 braníli smo se dólge brez podpóre, kdor hóče se *podáti*, mu ne bránim. rog. 2 546 ta bióm se ne pusty takú hitru ukrénit inu *udáti*. 2 581 kadár ki eden ali ta drugi *podát* se hóče na lóu teh týčou . . . škrb. 1 194 kír so v nême želé po dnarjih zmíram rastle, mu pride v glávo misel sojga mojstra *predáti*.

zna: *znáti*: rog. 2. 179 on óče *spoznáti*, kateri smo néga pravi otroci. škrin. prip. 14 s svojo pót *spoznáti* je vmétniga modróst ravn. 2 174 vonder *spoznáti* tega jim ni nih óšabnost prpustila. — *pòznat*: rog. 2 607 iz kateriga *spóznat* je sedaj, de prau inu ú rejsnyci kazal je le samu te figure bug V. M. tem Izraëliterjam. 2 632 kakor je *spóznat* iz tega, kír on živil je porédnu.

bi (esse): *bíti*: preš. 47 sêstra bášetova v Bósní sáma bi vtegníla *bíti* lépsi od névéste váše. 97 češ *bíti* v krájnskih klásikov števíli, debélo po gorjánsko jo zaróbi. ravn. 2 189 kdor svojiga kríža ne zadéne — kdor ni voľn brídkostí in smrti zavolo mene *prebíti* — in za mano ne hódi, mene ni vreden. — Osnova bi složena s prijedlogom *do*, i s prijedlogom *iz* spojenim s negacijom *ne*: *izne*, prešla je medú glagole s nastavkom i u inf. i prez. te glasi: dobíti erlangen, iznebíti se los werden, ili dobët iznebët ili dóbët iznebít se.

bi (percutere): *pòbit*: rog. 2 491 dal je muč temu firštu premágat *pòbit* inu odgnát te zamúrce.

brí: *bríti*: preš. 62 naj, lúbea, zúnaj bríje mráz, de hótél bòl bi *bríti*!

či: *počíti*: ravn. 2 247 Petra in una vučénca, *počít* so bili lègli na tla, viditi Jezusa v négovimu velícastvu med tema svetima móžama, je strah popádel.

gñi: *gñiti*: preš. 75 vsi právjio, de nêmu svetóst ne bráni *gñít*, vsi právjio: négóvo srcé ne móre bít'.

kri: *kríti*: ravn. 1 81 skríva ga cele tri mesce. Ni ga mogla dalej *prkríti*. škrin. prip. 6 27 zamóre li človèk ogín v svojim naróči *skríti*, de bi se négovu oblačílu ne vnêlu? preš. 178 iz lév'ga óča, désniga očesa jok bríše, ki ga *skríti* ni mogóče. škrin. sir. 42 20 nobenu govorjeñe se ne more pred ním *zакríti*. preš. 118 ak' dekléta drúge ogledújem, *zакríti* jéze ni ti móč ľudém.

li: *líti*: škrin. sir. 25 46 zravén tigá hóčem vuk kakor eno prerokuváñe *izlíti*. rog. 2 341 katériga je on prosel, de bi mogel pred svojo smrtjo čez svoje gréjhe eno zgrevano solzo *prelyti*. ravn. 2 221 de ga Jezusa! lé take blage, lepe dúše nam hóče *vľíti*!

pi: *píti*: škriñ. pridg. 2 24 kaj ne, bóľši je jesti inu *pyti*? sir. 31 21 kadar med njih veliku sèdiš, ta prvi *pyti* ne prosi. — Supin: *pît*: ravn. m. prip. 97 z véčer gredó *pît*.

vi: *víti*: čb. 5 32 znate potlej meni vrat *zavíti*.

vpi: *vpíti*: rog. 2 632 pred temi trest inu pótit začel se je od straha, *upyti* inu klicat na pomagáje.

i: *íti*: preš. 24 vém de móra vsák umrét' in *íti* vsák k pokóju. 98 o sréčne rovte! v vás me *íti* míka. rog. 2 350 hočte *odíti* timu hudiču inu ferdamañu? molite ta s. roženkranc. rav. 2 38 hudobni niso te blagósti okusili; njih sovražtvo do nega se tudi drugač *sníti* ni moglo. škrb. 1 355 če se kdo drží al samiga vupaña, al samiga strahu, ta more *zajíti* inu na zadne véčno konc vzéti. — U goreñštini ima osnova i naglas na inf. nastavku ti, i to otisnute kratki: *itì* (jǝtǝ jǝtǝ): preš. 184 ker so vasí bilé mu króg neznáne, z menój *itì* želí, ker nóč postáne. — Osnova i složena s prijedlogom na vokal a o e spaja se s tim vokalom u jedan slog na aj oj ej, koji vokal prima otegnuti dugi naglas: *nájti* *záti* *dóiti* (kad znači kommen, a doiti kad znači einhohlen) *póiti* (kad znači gehen, a póiti kad znači ausgehen nestati), a složeno s pri glasi priti: *nájti*: škriñ. pridg. 8 17 inu sim spoznal, de človek ne móre *nájiti* (opako pisano za najti), za kaj se vse božje dela pod soncam godé. preš. 106 ljubézen zvésto *nájti*, krátke sáne! zbežale stè, ko se je dan zazóril. rog. 2 329 če še kej vehši martre *znájti* zamóreš, prnési to naprèj. 519 kir se troštamo skóraj ta novi svejt vidit, *znájt* inu došéči. — *póiti*: rog. 2 630 zamèrkal je bil, de negova duša bala se je iz trupla *pójt*. 675 uzèl si je naprèj ta réuni Naaman *pójt* h temu preróku.

dè: *dèti* (pravo dèti): nar. pjes. čb. 5/59 oj naj te morem doli vzét', vém kam bi te jest hotla *dét*. škriñ. prip. 1 23 jest vam hočem moje beséde *razodeti*. ravn. 2 56 svoje prihodno veličastvo prvič *razodèti* hoče tukaj Jezus. preš. 122 al se smel bo *razodèti* saj poznéje, sám ne vé. rog. 2 460 Martinus podvizal se je iz strélo teh tudentov inu drugiga brumniga djajna *zadèti* inu zbyti si tu naprèj postávlenu nebú. škrb. 1 510 si človek nóče *perzadèti* svojo viro v djañu skazát.

drè: *drèti*: ravn. 2 206 hinavic', izdèri brun préd iz svojiga očesa, potlej še le bratu pezdir glej *izdrèti*. rog. 2 559 ùd ni mógel *podrèti* nobeden vehár. ravn. 1 319 kar so mejaški naródi naglo sklenili ropíti nad Jude in *podrèti* jim zidañe. 2 52 *podrèti* lohka Herodežov naklèp bi bilo bogu. lev. žup. 76 gasiteľski starejšina

dolžan je samo tedaj, ako bi kazalo *podréti* kacega zasóbnega gospodarja poslópje, dovolitve vprašati političnega uradnika. škriñ. sir. 24 45 jest hóčem nótri v vse spódne kraje tē zemle *predréti*. ravn. 2 164 skušali so *predréti* skozi ľudí in pernēsti ga do Jezusa. rog. 2 181 mogli so se vsi *udréti* ú ta peklénski prēpod.

grê: *gréti*: čb. 5 7 drugih ôgeñ ta ne more *zgréti* ravn. m. prip. 105 h peči gredo brž ko domú pridejo otrpnene ude *pogréti*.

mrê: *mréti*: kast. cil. 32 so se vučili brumno živéti inu *vmréti*. rog. 2 638 z' pokoršine hoče *umréti*. ravn. ber. 13 samo od tiga drevesa le ne sméta jésti: če od tiga jésta, móreta *umréti*. 54 če tudi vi želitē kedaj mirno in častito *umréti*, obračajte svoje živleñe bližnimu v prid. 135 Eleazar hoče raji *umréti*, kakor božjo postavo prelomiti. preš. 28 môgla *umréti* ni stara Sibíla, de so pernēšli ji z dóma prstí. 24 sej vém, de móra vsák *umréť*.

pê: *péti* (pravo pēti): ravn. ber. 203 na očitnih krajih sam per sēbi smējati se, *pēti*, koga na glas klicati je nespodóbno. preš. 101 sonēte slíšim *pēti* pévce mláde. 127 preslábe *pēti* bôje vam slovēče pojó Krajníc lepóto mōje strúne. 111 kdor pévcov *pēti* kaj ne vé, od létnih časov króži.

prê: *-préti*: rog. 2 572 katéru imelu bi *odpréti* očy nym. 628 te beséde *odpréti* iméle bi slednemu te očy tega srcà inu paméti. ravn. ber. 171 ob hudim vremenu ni varno vrat i óken na en krat *odpréti*. lev. žup. 60 kadar je očito, de gré ta bolézen rés po kónih, máhoma treba trdo osébiti in *zapréti* vse koñušnice.

smê: *sméti*: ravn. 2 99 je greh kaľ ľudí k pobolšánu pergañati? to *sméti* pač ni treba preroku biti komu. lev. žup. 224 dopuščeno je Luki Obrezi *sméti* čez uro tóčiti.

strê: *-stréti*: ravn. ber. 163 sapa se skuša povsod enako *sprostréti*.

trê: *tréti*: škrb. 2 177 ko bi tudi v naših dnevih vstáli gori Diokleciani, Neroni inu drugi tirani, bi znali cirkev scer *tréti*, al *zatréti* bi nó vender ne mogli. kast. cil. 64 boš vidil céle dezele inu krajlestva *zatréti*. škriñ. sir. 7 6 ne jiši sodník postati zvúnaj aku se vúpaš z' tvojo močjó pregreho *zatréti*. škrb. 1 418 dolžni smo nágneñe, ktiro nam nadlégo déla, *zatréti*. ravn. 1 31 novi kraľ noče nič vediti za Jožefa. Tolikaj ptujiga naroda v negovi deželi mu pergréva. Skléne ga tedaj *zatréti*. 312 pokaže se zdaj, de je judovskiga naroda tudi ona kraľica, ki ga je bil *zatréti* sklenil Aman. 2 48 *zatréti* nar blajši božji dar, kaj mu je to, de si le še

on kako létice da dišáti. ber. 15 zatrímó vsako prepovédano želó precej v začétku, ko jo je še lahko *zatréti*.

vrê: *vréti*: rav. 2 201 slep mož je ob potu sedel in v bogajme prosil. Ljudi sliši memo *vréti*, vprašal je, kaj da je. 1 49 Jakob se zdajci spravi na pot. Laban je za nim vžgal in ga misli po sili *ovréti*. 264 Tobija se ne da z tem *ovréti* v dobrih delih. 330 pregledal je, de mu ni *ovréti* več zginajóče svoje velikósti. 2 161 rěci le in moj hlapec bo ždrav. Jezus se ne da *ovréti*. ber. 55 bog vé vselej svóje misli in svóje sklepe izpelati, če jih tudi ljudjé *ovréti* skušajo. lev. žup. 100 ako bi nagla opásnost pretíla občemu redu in miru po deželi, tedàj more župan *zavréti* délo vsacemu društvu. 205 kakšen ukrep *zavréti* suspendiren, einstellen. Supin *ovrét*: rav. 2 107 Jezus je pokazal, de je človeško spačéne *ovrét* inu ljudí k bogu ravnat prišel.

zrê: *zréti*: rav. 1 105 kdor jih (božje zapovedi) drží, smé se na ravnost *ozréti* v nebo.

žrê: *žréti*: rog. 2 181 ne buj se, my nismo prišli le sem tebe *požréti*. škriñ. prip. 20 25 tu svétu *požréti* je pogubleñe za človeka. škrb. 1 140 zemla je perpravljena néga *požréti*.

-če: -čéti: jap. prid. 2 94 kaj mi je tedaj *počéti*, de iz le te tesnobe pridem? rav. 2 262 bogatine je bil na polu veliko per-délal. Sam per sebi je tedaj rekel: kaj čem *počéti*? ber. 42 kolkañ boľ se morete bati v pričo boga kaj nespodóbnega *počéti*! rog. 2 12 ona ima eniga synú *spočéti*. 555 pustil je Marijo od s. „Annae“ brez usega madeža *spočéti*. rav. 2 123 odprši jih (bukve) je v mesto zadél, de bi se ne bil mogel navuka z' čem lepšim in perpravnišim *začéti*. rog. 2 516 záčél je mislit, kaj bi nému bilu *začéti*. — *pòčet*: rog. 2 12 ona ima *spòčet* inu rodyti eniga synú.

je e: *jéti éti*: škrb. 1. 423 treba je prec druge h molitvi *najéti*. lev. žup. 124 dopuščeno je Luki Obrezi *najéti* 4 gódce rog. 2 585 zavol nyh držajna ta lón ali pak to štrafengo *prejéti* imajo, 659 podvizaj se iz enim gorečim ajfrom *prejèt* (= *prejèt*) tu cartanu s. r. telú. škriñ. modr. 18 9 pravični hóčejo vsi enaku to dobru inu to húdu *prejéti*. rav. 2 277 ženina po vrédno *prejéti*, to je bilo tih devic velko opravílo. lev. žup 99 tedàj zákol v svoje spise zabe-lézi sam župan, kateri more tudi *prejéti* potrošnínó. rav. 2 72 ne more vas bog *sprejéti* v svoje kraljestvo. 2 226 *prijéti* le ga (Janeza) reče, okováti, in v jéčo ga pahne. ber. 58 na tla jo (palico) vrzi. Jo vrže, in v kačo se je spremenila. Bog mu jo vkaže *pri-jéti*. rog. 2 588 perkazalu se je tu sonce, tecyte *spèrjèt* tajstu. škriñ

prip. 6 25 ne pusti se z nĕnim migaĕam *vĕti*. ravn. 2 127 po nĕgovimu vĕmu se po noĕi ni dalo niĕ *vĕti*. 2 289 farizeji zdaj *verjĕti* noĕejo, da je bil slep in pa pregledal. preš. 73 o kómej je *verjĕti*, da je tak vsmiĕena. 119 vĕ že vsáka stvár, kar vĕdit' in kar slĕšati od mĕne in *verjĕti* nóĕe drága mi devíca, de jo ľúbim. ravn. 2 111 daj mi piti! vsa strma mu reĕe: saj nimaš z'ĕm *zajĕti*, in vódnak je vender globòk. — *ĕti*: ravn. 2 183 ĕloveku živĕne *otĕti* je kaj dobriga. ber. 18 zadniĕ voda stópi ĕez nar više goré. Nikoli nikjĕr se niso mógli ne ľudjĕ ne živali *otĕti*. 125 bog, ki ga molimo, je dosti moĕán *otĕti* nas iz oĕĕene peĕi. preš. 188 tvoj pót je v Oglej, de polóžil ná te roké bo patriarh, ak dúh te žĕne, ko si pogúbľal jih, *otĕti* bráte. ravn. 1 19 kako so, *otĕt* se, ľudjĕ lézili na hribe. rog. 2 41 zapovedal je bil nò iz martre te péze *snĕti*. ravn. ber. 17 ne dajmo se jim v greh zapeľati, raji se dajmo z dobrimi zglĕdi drugih k dóbrimu *vnĕti*. preš. 109 náj ľubĕzen si obĕta, *vnĕti* lépega deklĕta, pévcu vĕdno srĕĕa láže. 141 misli de tĕbe zá me *vnĕti* ni mogóĕe, z britkóstjo so srcé mi napolníle. lev. žup. 77 kazenskemu sodišĕu je ovaditi vsacega dimniĕarja, ako ne zglási, kadar je zaslĕdil tu ali tam, de bi se kaka stvár nahódoma utegnĕla *unĕti*. rog. 2 282 iz polnústi Marije usi imajo inu zamokaj *uzĕti*. ravn. ber. 202 pustite nar pred imenitnišim jedí *vzĕti*. preš. 51 ti dobro vĕš, da v zákon *vzĕti* me ne smĕš. ravn. ber. 23 tudi ta rod je bil žé v nevarnosti *navzĕti* se malikovaĕa 53 s tim bi si hotel vesĕle *odvzĕti*, de bi ne mogel več z veselím srcam k bogu pogledovati. rog. 2 581 temu *zauzĕt* bi se spodobnu mógel en sledni iz nas.

me: *mĕti*: ravn. 2 180 Farizeji klas v roki *zmĕti* so djali de je greh.

pe: *-pĕti*: preš. 82 po strúni ga le bolí srcé, da več je na góslí *napĕti* ne smé.

že: *žĕti* (žmem): ravn. ber. 20 grozdje mu zdeĵ v misel pride, ko se je dozdeĵ li jédlo, *ožĕti* in si iz nĕga pijaĕo napraviti.

že: *žĕti* (žanĕm): ravn. 2 265 *žĕti* hoĕeš kar nisi sjal. supin: *žĕt* ravn. 1 138 na moje poľe hòdi lavkat, le mojih dékel se drži in za nĕmi hòdi kamor pojdeĵo *žĕt*.

su: *súti*: ravn. 1 66 služabnikam Jožef reĕe jim vrĕĕe z žitam *nasúti*. rog. 2 473 zavol katériga ta folk hotel je iz kamejnam *posúti* Brikcija (Briictia). 605 obsojĕna je bila, de se ima živa z' kámejnam *posúti*.

2. Osnove na suglasno.

Sve imaju naglas na slogu pred -ti do cvlt, kojoj se u goreñštini naglašá infinitivni nastavak: cvlst̃, ali se čuje i cvěst̃ i cvěst̃. Naglas je *otegnuti*, pošto su se, barem u goreñštini, kratki vokali produžili, dakle ' , a na e i o ' : pásti brěsti bōsti. U supinu ima otisnuti naglas: pást brěst bōst i bōst.

Taki glagoli jesu: klásti krásti pásti (padem i pasem) rásti; grísti stríči; grústi skúbsti; brěsti gněsti grěbsti lěči městi něsti pěči plěsti rěči těči tēpsti věsti; jěsti lésti sěči sěsti strěči, vlěči vrěči; blěsti městi přěči přěsti sěči trěsti zěbsti; bōsti hrōpsti mōči sōpsti; gōsti; dōlbsti, mōlsti i mlěsti, tōlěi i tlěči; cvesti.

Primjeri iz knjige:

pad: *pásti* (pravo: pāsti): rog. 2 581 prišal je bil Thomas ú en tak stàn, de bi ú tem bil mogel ú ta paklénski přepod večniga pogublejna *pásti*. 2 529 samú srcě nej meni ostáne, de bom tebe mogel prsrěnu lubiti inu tebi *dopásti*. ravn. ber 191 le tako zamóremo bogu *dopásti*. preš. 120 přéd dekléta so iměle, al kar tí cvetěš med ními, vsih lepôt noběna nima nam *dopásti* vďč pravíce. škriň. sir. 22 26 aku lih zuper prijátla meč izdéréš, ne pusti si srcě *vpásti*. sir. 18 5 ny moč pomajnsati tudi ne kaj perložiti, ne tudi *zapopásti* negove velike čudeže.

ras: *rásti*: preš. 144 tak blízo mój'ga bi sreá kralíce, bi blízo tēbe, sónca nih, dobile moč kvíško *rásti* poezij cvetlice, ravn. 2 197 naglo je (zrěne) pognálo, pa sónce ga je zapěklo, vsušilo se je, ker se *vrásti* kam ni imelo.

bred: *brěsti*: ravn. 1 III drujih pogrěški vas bodo varovali v enake *zabrěsti*. ber. 30 naspróti pa je srěča pobóžniga stanovitna, bog ga v negovim upani ne pusti v sramoto *zabrěsti*.

leg: *lěči*: ravn. 1 155 moža ti pojišemo, ki bije pridno na harpo, vtegnilo bi ti po tem *odlěči*.

nes: *něsti*: ravn. 2 154 vupaňe bi nas moglo v nebo za nim *něsti*. rog. 2 494 dal je muč temu firštu *odněst* eno tako viktorijo (victorio'). ravn. 2 125 za vero se je treba *poněsti*. škriň. prip. 18 14 duhá, kateri je nagle jěze, kdó bó zamógel *preněsti*? ravn. 2 164 mrtvuda na posteli pernesejo, révež je bil, drugač ga ni bilo mogoče *preněsti*. 2 34 tako pa so duhovni in polk Ježuška v srědo tempelna bogú vidili *perněsti*. preš. 180 *perněsti* rěče zláta četrt-níco. rog. 2 26 šal je nazaj iz misljo s. Uriha inu tega drugiga *rězněsti*. Supin *něst*: ravn. 1 158 taki trd in zaróblen je bil nad

mladim bratom, ktiri pride iz gole pokoršine do očeta in iz ljubezni do bratov, jim kaj *perněst*.

pek: *pěči*: ravn. 1 31 večerjo jim napravi in reče oprěsnikov *spěči*.

rek: *rěči*: škriń. pridg. 1 10 nič ny noviga pod sóncam, tudi ne more nobėden *rěči*: polej, tó je novu. ravn. 2 91 ko mu več ne véjo kaj *rěči*, so obmolknili, 2 273 jelite, iz srca čemò *rěči*: tega nè! 2 111 od sramòte in kása je le te besede *izrěči* zamogla: gospod, vidim, ti si prerok. 2 100 to in pa *odrěči* je enako skorej zvonělo. 2 184 da je človek bóli kakor ovca, tudi tega ne morejo *odrěči*. 2 212 člověškiga očeta srcé otroku ne more pravične prošne *odrěči*. preš. 68 Urš'ka je znála oblúbit', je znála *odrěči*. 186 kakó bi mógel těbi káj *odrěči*!

tek: *těči*: rog. 2 329 leopardus kadár vidi eno drugo zvyr, de bi se iz nò nasytíl, skoči za to en, dva, try krat; če te ú trietim skóku ne popáde, ostane tår to pusty *těči*. škriń. sir. 26 24 ne pusti tvojo vodó vùn *těči*. sir. 27 22 ny tebi treba za ním *těči*. ravn. 2 245 ni jeħala vpiti in za ním *těči*. 2 231 pěši so za ním tekli, *pretěči* ga jišejo.

tep: *těpsti*: rog. 2 329 na tu zapovějdal je nym róke inu nógě nausmilenu zvezat, *těpst* inu martrat. ravn. 1 145 zakaj nas je neki dansi bog dal *otěpsti* Filiščanom?

ved: *věsti*: ravn. 1 126 takó lepo vé bog vse *věsti* in ravnáti. lev. žup. 181 *odvěsti* odvėdem.

vez: *věsti*: lev žup. 181 *odvěsti* odvėzem, odvoziti.

jěd: *jěsti* (pravo: jěsti): rog. 2 579 silen je bil tu prešičje mesú *jějsti*. ravn. 2 116 *jěsti* jedílo imam jez, ki ga vi ne véste. 2 117 jelite, *jěsti* in piti nikoľ ne pozabite. 1 10 kača pregovori rekóč: i, zakaj vama je že od vseh drevěs bog *jěsti* prepovėdal? ber. 39 sedejo mirni k jėdi. Ruben pa ne more med tako nečlověškimi brati *jěsti*. škriń. prip. 33 17 okú tega kateri očeta zasramúje, imajo mlade postójne *sněsti*. Supin: *jěst*: ravn. m. prip. 111 zdaj je šel k materi in jih vpráša: ali šě ne gremo *jěst*?

lěz: *lěsti* (pravo: lěsti): škriń. XXX na to drěvú hóce ženin *zlěziti* (opako mj. *zlězti*). preš. 173 Valhún *prelěsti* míslil je ozídje gráda.

sěd: *sěsti* (pravo: sěsti): rog. 2 280 zapověj temu mladěniču na tega kójna *sějsti*. ravn. ber. 4 vstanite in tako dolgo lepo stójte, de se vam rěče *sěsti*. rog. 2 519 želil je taistiga čast inu bogastvu *posěsti*. 574 vidil je tega člověka taku povihšaniga, de je iměl tu

tu nebu *posésti*. ravn. 2 98 *posésti* s hvalo ga jiše. ravn. 1 108 će se vidiš sovražnikoviga osla *s-sésti* pod tovòram, ne hòdi memo.

strég: *stréči*: rog. 2 409 izvólil si *stréči* je Kristusu. 529 začel je on temu revniku *stréči*. ravn. 2 70 ta svetí mož varoval *stréči* živòtu se je. rog. 2 326 le ta dva taku usem useh sort bolnykam sta bila pokorna tar volnu perprávljena *postréči*. ravn. 2 241 sin človeka ni prišel na svet, de bi se mu stréglo, ampak drugim *postréči*. 65 će je mogel komu kaj *postréči*, iz srca rad je storil. 294 Marta si veliku opraviti da *postréči* mu. 229 plesavki *vstréči* svetemu Janezu glava odletí.

tlék: *tléči*: jap. prid. 1 100 taku začne tebi srcé *tléči*.

véd: *vésti* (mj. védeti): ravn. 1 10 Adamovo pokoršino je nad nim bog hotel poskusiti in Adamu dati perlóznost velike dolžnosti se *zavésti* bogú biti pokórn.

vlék: *vléči*: ravn. 1 55 Ruben pride k vodnáku in *izléči* ga hoče. ber. 171 ob hudim vremenu ni varno vrat in óken na en krat odpréti, de sapa skozi ne potégne, ktera bi utegnila blisk *navléči*. rog. 2 214 grèjšno kožo dóli *šléči* ima, gdur zvélyčat hóće se. lev. žup. 51 kdor od mraza obumrè, tacega je *sléči*.

vrég: *vréči*: rog. 2 329 jest bom zapovéjdal mvojm bričam vas iz ketenami zvezát inu ú morje *uréči*. škriñ. pridg. 3 6 ohraniti ima svój čas inu proč *vréči* svój čas. ravn. 2 125 vrh strmiga hriba so ga pelali, *vréči* ga hočejo. 141 sodniku bi te izdati vtegnil, sodnik pa rabelno in ta v jéčo te *vréči*. rog. 2 221 grèjšno kožo dóli *šléči* ima ta tár proč *oduréči*, gdur zvélyčat hóće se. ravn. 2 48 tolko vére imajo božje prerokbe per nim, de morítuv otroka na ne zida, pa tako malo je po drugi strani imajo, de si božje sklepe *ovréči* domišluje. 79 vsim božjim sklépam *podvréči* se nam spodobi. rog. 2 214 grèjšno kožo doli *šléči* ima tar to proč *zauréči*, gdur zvélyčat hóće se. ravn. 2 228 svoje kraļeve beséde vpričo celiga omizja *zavréči* se sramuje.

pred: *présti*: ravn. 1 266 vedel je, de *prprésti* toliko ni mogla. supin: *prést*: ravn. m. prip. 77 kadar šole ni bilo, so otroci vóvno ali bombáz hodili va nó (préjnico) *prést*.

seg: *séči*: rog. 2 476 gdur kole žéli tu nebu *posésti*, tu izveličajne *došéči*, ta ima več nadlug trpéti, 631 pokazal nam je to vižo, kaj je nam sturyti potreba, ako hočmó eno tako šréčo *došéči*. ravn. 1 138 Rut reče: s čem zaslužim *doséči* tako milost per vas? ber. 47 bog vam daj per móži v Egiptu milost *doséči*. 54 po tim takim ni mogel svòjiga kòunca *doséči*. preš. 178 bi spomnil nima zináge

věčno slávo, ak bi, de jo *dosěči* móč je, sódil. rog. 2 221 če hočmo my te šréče deležni gratat, treba je nam čez to kožo pošéči.

tres: *trésti*: rog. 2 199 za tu nehala se je pred gospudam *trésti*.

bod: *bòsti*: rog. 2 616 tamkaj vidila je svoje déjte *prebòsti*. ravn. 1 163 kralj séže po sulico in *prebòsti* ga hoče. rog. 2 438 k držańu tajstih ur *spodbòste* se hočem poflisat. ravn. 2 117 svoje vučence per delu mu na roke iti je hotel *spodbòsti*. ravn. 1 145 težko mu je bilo reči praviti Heliju, ktire so moža stariga *zbòsti* mogle v živo.

mog: *mòči*: lev. žup. 36 kdor je uže več krat bil odgnan, tačega je *mòči* zapodíti. 72 še ozdrávni bolniki naj se dadé v bližńo občo bólnico, ako jih je *mòči* kakó premekńiti vańo, ravn. 2 45 iskal Herodež umoriti je otroka, pa módriceam *prpomòči* sam more zdaj, da otroka najdejo.

gód: *gósti*: ravn. 2 253 starji sin domu gredé proti hiši je *gósti* slišal in pétje. preš. 82 spet gósli je gódec v róke vzél, na trí je strúne *gósti* začél. lev. žup. 85 je vse razločno koliko jih zna čítati, pisati ali *gósti*.

cvbt: *cvěsti*: ravn. ber. 11 sadeži, zeli in drevěsa potrebujejo, de morejo rasti, *cvěsti* in sadje roditi, svitlóbe in gorkote (Cvěsti ovdje čítaj cvěstb ne cvěsti, jer bi se to pisalo cvěsti).

b) u ugarskoj slovenštini.

Pripomenak: Prigodom Miklošičeve svečanosti u Lutomeru god. 1884. imao sam priliku govoriti s mnogim ljudima iz one okoline. Opazio sam, da sve na jedan način naglašuju, sve nekako nalik na *otisnuti* naglas, samo da razlikuju dužinu i kraćinu. Popitam radi toga prisutnoga B. Rajića, a taj mi reče, da narod sve tamo okolo i dale preko Mure u Ugarskoj onako govori, kako sam ovdje čuo, samo amo tamo razliku prave neki, koji su duže bili u Varaždinu, i oni koji ove oponose. Ja sam ozirom na prekomurštinu Rajiću vjerovao i ne vjerovao, jer sam držao, da mi Miklošića cituje, koji u raspravi über die langen vokale in den slavischen sprachen piše, da južnoistočno štajarsko narječje i ugarska slovenština nema niti dižućijeh se niti padajućijeh dužina, nego samo ravne dužine kao i čeština. Kad sam lani pisao o naglasu u imperativu, začudio sam se, da imam tuj za prekomurštinu zabilježen svuda samo otisnuti naglas. Sjetih se Rajića i jer sam slučajno imao učenika Prekomurca, stadoh ga ispitivati i nađoh, da ima Rajić s Miklošićem pravo. Ipak moram dodati, kad sam mu

dao, da mi izgovori riječi kao: rasao sam i rasli smo, da mi je uho čulo razliku u izgovaranju. Vidim, da mi ne bješe obrađivati naglas ugarske slovenštine onako, kako sam činio u raspravama prije imperativa, jer je to unesen naglas. Sada ću dakle označivati samo slog, na kojem ima naglas i da li se dugo ili kratko izgovara, pa ću ono bilježiti znakom ' a ovo znakom ''.

Naglas je na početnom slogu. Duge su osnove od osnova na samoglasno one na rê od er: drê mrê prê vrê: podrěti; od osnova na e od en samo je od jen složena s prijedlogom pri i vz: prijěti vzěti; za tijem osnova i složena s prijedlogom pri: prĩdti, ili s prijedlogom na suglas: odĩdti zĩdti. — Od osnova na suglasno duge su: dub griz rast skub sêd vlêk, lek preg i zeb: dũbsti grĩzti rĩsti skũbsti sějsti vlějčti, lěčti prězti zébsti.

Primjeri iz knige:

mrê: *mrěti*: kũz. mat. 26 35 i či de mi potrebno s teбом *mreiti*, dõnok te ne zatajim. nagfl. 38 jeli bi od žēja *mreiti* mogao človek?

prê: *-prěti*: kũz. jan. ozn. 5 2 što je vrejden *odpreiti* te knige? nagfl. 121 oči moremo *zapreiti*, *odpreiti*.

vrê: *vrěti*: trpl. 22 9 ne bojdte liki koň i mula, šteri so brez rĩzuma, šteri' čobe se z vũzdov i brozdĩmi *zavreiti* morejo, či se lĩdati ne dajo.

je e: *jěti*: kũz. mat. 1 20 Jožef, ne boj se k sebi *prijěti* Mĩrijo. 19 12 ki more *prijěti* naj prime. 21 46 iskali so mouduř, kak bi ga *prijěti* mogli. kũz. mat. 5 40 kĩ se ščē s teбом prĩvdivati ino ti sũkno *vzěti*, pũsti ñemi i plĩšč. 15 26 nej je dobro *vzěti* krũh decē i ščēncem vrzti.

i: *ĩti*: trpl. 97 11 tomi prĩvičnomi da on svetlost *zĩdti*. kũz. mat. 22 3 nejso šteri *prĩdti*. 24 48 mĩdĩ se gospoud moj *prĩdti*. gũn. 52 nejso mogli k cĩli *prĩdti*.

griz: *grĩsti*: nagfl. 118 gous jĩko znĩ *grĩzti*. 13 od šteri se zo-řkrĩbati, *zgrĩzti* i vu pogũbel sũnoti znĩ.

preg: *prězti*: kũz. galat. 5 1 ne dĩjte se pĩ vu jĩrem slũžbe *prězti*, nagfl. 85 gĩũnec se *naprězti* dĩ.

sêd: *sějsti*: kũz. mat. 15 35 zapovedao je lĩdstvi doli *sejsti* na zemlo. mark. 8 6 zapovedao je lĩdstvi doli *posejsti* na zemlo. kũz. m. 31 včĩnte lĩstvo doli *sposejsti*.

rast: *rĩsti*: kũz. 1 kor. 3 6 jas sem sadio, Apolloř je polejvao, ali boug je dao *rĩsti*. trpl. 104 14 trĩvo dĩř *rĩsti* za žĩvino. 147 8 kĩ da trĩvi na gorĩj *rĩsti*.

vlêk: *vlējēti*: gôn. 103 da ne bi mogli zráka notri *vlejēti*, zadúšili bi se. küz. 2kor. 5 4 zdühávamo pod bremenom zá to, ka se ne ščemo *slejēti*, nego gori *oblejēti*. küz. jan. 21 6 vrgli so, i nejsoga več mogli *vlejēti* od vnožine rib.

skub: *skűbsti*: gôn. 42 ejhe, misli on, s toga (korena) de dober bič. Záča ga tak vö *skűbsti*.

lêk: *lēcēti*: trpl. 64 6 zgučávajo si, kak majo mreže *nalēcēti*.

Gotovo sve ostale osnove su kratko naglašene, čega kniga ne bižeži: znāti bīti krīti pīti īti (ali pójti prējti nájti vújti), mlēti smēti pēti čūti būti mūjti, žēti zá-čati ráspti; — řēti vřžti nēsti pāsti jēsti itd. — Supin je dug: küz. 1 kor. 10 7 doli si je selo lūdstvo *jejt* i *pīt* lük. 15 15 on ga je poslao na poule svoje svihe *pást*.

c) u kajkavštini.

Naglas je na početnom slogu.

a) *otegnuti* na dugim samoglasnima, a duge su osnove od osnova na samoglasno α) one na *rê od er*: drēti mrēti prēti strēti trēti zrēti, β) one na *e od en* sve osim žēti žešem, naimre -čēti jēti klēti péti, žēti žemem; γ) osnova *i* ire složena s prijedlozima: odīti dōjti itd., i osnova su (od *stp*): zasūti. — A od osnova na suglasno ovi glagoli: dúpsti skúpsti túči, vlēči, na-lēcī, naprēcī sēcī mésti trēsti zépsti, rāsti.

Primjeri iz knige:

drê: *drēti*: gašp. 1 610 arkibiškup onu stáru (kapelicu) vučini *podrēti*. vran. 1 185 né si skrátil truda novoga závdati da dvorišče svoje prostranēje napravi, staru stenògraju *podrēti*.

mrê: *mrēti*: gašp. 1 41 gotovi beše za ljubav negovu *vumrēti*, i veoma često.

prê: *prēti*: habd. ad. 255 prvo béše oči *odprēti*. petr. 79 kúćete i hoče se vam *odprēti*. gašp. 1 601 tri dni pred smrtjum grob *odprēti* vučini. mulp. 1131 pristoji se vusta razložno *odprēti*. 1214 ki vam ne more nebesku palaču *odprēti*. mat. 1 264 vaše v pamet jemahe kak morete drugam *vuprēti*. gašp. 1 769 dokončaju ono vu dostojni ormar *zaprēti*.

strê: *strēti*: gašp. 1 884 reč sina božjega hoče *obstrēti* tebe. petr. 96 na reč tvoju hočem *prestrēti* mrežu. matij. 2c 83 na tvoju zapoved hoču *razprestrēti* mrežu.

trê: *trēti*: gašp. 1 634 na stanovito kolo dà pretegnuti Julijanu i onak *trēti* vučini. 403 kade kršćanski sužni morali jesu kaméhe

tréti i rezati. 509 zapové mu rane s peskom oštrem, soljum i octom *natréti* 347 vrata izvaliti i *potréti* trse se. 603 grozi se da takoveh hoče zúbi *potréti*. 794 zapove vsem četirdesetem golena i nožne kosti *potréti*. 541 hotevši ime krščansko čisto *zatréti*. mat. 1 445 hoče ne zevsema *zatréti*. matij. 2c 24 išče njegove námere prevrnúti i *zatréti*.

žrê: *žréti*: mul. ap. 1561 gde bi nas rad kakti *požréti* i vu pekel izbľuvati. matij. 2c 186 prepad za *požréti* nas odpira se.

če: *-čéti*: mat. 1 293 blagoslovi ovo delo, koje *počéti* hoču, kov. kemp. 205 potrebna mi je milošća tvoja za *pričéti* dobro.

je: *-jéti*: gašp. 1 534 da znovich tebe *objéti* budem mogel. kov. kemp. 163 k meni se oglej, koj sem te moguć *otéti* od vse obšarnosti. pet. 235b za kaj hočeš za krátku sládkoču duge muke *podjéti*? gašp. 1 710 razgласi zapoved da vsi kršćeniki mórajo ali veru krščansku zatajiti ali smrt *podjéti*. mat. 2 132 morati je *podjéti* smrt od onoga. petr. 146 ovo hočeš *prijéti* vu vútrobe i porodiš sina. gašp. 1 710 koja prosil jesi, *prijéti* hočes. kov. kemp. 235 mi nê dáno *zajéti* iz punosti zdenca. petr. 189 ki je vsegde názoči, nemre se *zanjéti*. 33 štimali su, da hoté več *vzéti*. 40 né dobro *vzéti* kruha sinóv te ga vrči psom. 77 prosete i hočete *vzéti*. matij. 1a 57 občinsko samovládarstvo *prevzéti* hoče. mat. 1 293 pazi, da iz vsega hasen more *znéti*.

kle: *kléti*: mat. 1 97 ona drugo ne činí, kak *kléti*, špotati, srđiti se. matij 2c 114 privčili se jeste blázniti, *kléti*.

pe: *péti*: petr. 58 imam oblast *razpéti* tebe. gašp. 1 639 ovak néga vučini na špotľivo križa *raspéti* drévo.

i: *íti*: kov. kemp. 210 ne prepusti nenárednoga kaj z vúst tvojíh *izíti*, od kuda bi se malahni spáčili. matij 1a 184 ne bi vu nevoľu opali bili, iz koje nam on bi bil *izíti* pomogel. gašp. 1 672 vrata otvorivši slobodnoga pusti *odíti*. 711 prepusti čez oblok po lojtri *odíti* sina. mat. 2 213 včini i ono, kaj je po pravice spravľeno, zniknuti, *odíti* i prejti. 318 odlučil je svet ostaviti i iz néga *odíti* s petemi brati. petr. 236b boľe bi mu bilo rođenu ne biti, komu je tamo *príti* 288b kak želé žéđen jelen k zdenče vode *príti*, tak želé duša moja, bože k tebi *priti*; — petr. 45 Jezus gda bi poznal bil, da hoté *dójeti*, pobeže opét na goru. vran. 2 104 znal je, da vsako leto dvakrat ravno ono vréme *nadójeti* je návadno. petr. 1 idete vu kaštel i takí hočete *nájti* oslicu privezanu. kov. kemp. 268 naj budu vrédni milošću pri tebi *nájti*. petr. 20 zboja se onam *pójeti*. 91 ženu sem vzal, i záto ne morem *pójeti*. 89 ki hoté od ovud

k vam *préjti*, ne mogu. 132 onud iméše *préjti*, kov. kemp. 174 vnóga takaj potrebno je glúhem vúhom *préjti*. petr. 238a ne moreš *vújti*. kov. kemp. 114 budúčem mukam moreš *vújti*.

lěk: -*lěči*: mat. 2 489 koja vsa neprijatelj trsil se bode *nalěči*, da postane nadladitelj.

rásti: petr. 30 pustete obuže *rásti* do žétve. gašp. 1 61 od kuda vučimo se vu krépostih do cele zvršenosti *rásti*. *izrásti* mul. škol. 111. *zrásti* matij 1 a 12.

mět: *městi*: mat. 2 155 kada vumirajučemu temnost pred očima postaje, kotrigi tela drhtati, rěč i govorenje *mlěsti*, (opako za: *městi*) zubi cokotati, noge krěčiti se, obraz črniti počneju, ne čuti ne taki strah smrti.

seg: *sěči*: vran. 1 74 kak goder z okom svojem daleko *dosěči* more, nigde prave zemlje ne vidi. petr. 189 dalko je i blizu jě, tò je čudo oboje, nemre se *presěči*. gašp. 1 25 niti ja to *presěči* ne morem. 136 kaj zveličitelj znamenuje, ne bu mogel zadosta *presěči*. kov. kemp. 232 ne nahája se, kaj bi ova iz sebe prikladen bil *presěči* i razmeti. mat. 1 378 od kuda nit mogu nit mogli budu ovu lepotu *presěči*. 382 vu nebu jesu dobra vekša nego pamet *presěči* more. vran. 1 58 ove mi zroke *presěči* ne moremo. 2 71 Petek *presěči* nikak ni mogel, k čemu bi se vsa ova pripravljala.

tręs: *trěsti*: gašp. 1 779 peklěnski dúhi večkrat vu molitvi postávlenu zmútiti i misel *rastrěsti* želejúči nú na višinu zdigávali i obe tla hitali jesu.

tuk: *túči*: gašp. 1 662 prsa *túči* začne mat. 2 431 kaj hasni *túči* prsa, kada na takovo túčenje prsih ne odgovarja pobolšanje življenja? vran. 1 149 predi ga morajo vu tukači *túči*. 2 47 videl je potreboču rašenika čisto *dotúči*. 1 130 odluči lamazih kuliko naj više bude mogel naloviti ali *natúči*. 1 118 žešel je jednu zmed njih *zatúči*.

vlěk: *vlěči*: gašp. 1 631 vsakoga nú gledéčega oči za sobum *vlěči* jesu bile prikladne. kov. kemp. 29 sveti nas *vlěči* moraju na dobra povekšanje. vran. 2 227 hočemo blizu njih škomce se *dovlěči*, gašp. 1 792 zapové vitešku *islěči* opravu. habd. ad. 271 svilum i škerlatom oblečene Kristušem se *oblěči* ne mogu. mat. 1 327 znam. kak nas moremo z Ježušem Kristušem pokriti i *oblěči*. kov. kemp. 73 dugo potrebno je, da se človek prvle bori neg se navčí, vse hoteše svoje k bogu *privlěči*. gašp. 1 185 zapovedal je nega *slěči* opat. 545 Agrikolaus zapové Bláža *slěči*, vran. 1 121 prvi negov posel bil je *zvlěči* kóžu iz lámaze.

b) *Otisnuti* naglas imaju sve ostale osnove na vokal: dāti, znāti, bīti, pīti, čūti, ob-ūti dūti žēti īti (kad nije složen) itd. i za to mogu naglas baciti i na prijedlog, a u supinu se vokal otegne: pīt.

da: *pòdati*: gašp. 1 100 neće bolvanom aldovo *pòdati*, uz *podāti* 692 Kazimiru korunu *podāti* nakáni, *zàvdati*: vran. 1 185 né si skratil truda novoga *zàvdati*.

sta: *pòstati*: vran. 1 167 na pùtu je vezda náj bolšem za dober človek *pòstati* (uz postāti gšp. 1 16 etc.); *razèstati*: mulap. 1199 ako se hoće *rozèstati*. -*prèstati*: vran. 1 126 Róbinzon je tak obnemogel da je *prèstati* moral.

zna: *pòznati*: matij 1a 39 veseli su bili, da Ježuša kakti mesi-jaša videti i *póznati* navčili su se, 1a 10 dūžnost kršćenika bi bila navčiti se Jezusa zveličitela *spòznati*.

ši: *nàšiti*: gašp. 1 216 na vratih i oblukih nijedni zlatom i srebrom *nàšiti* ne vide se zástori.

u: *zèzuti*: matij. 1a 63 svakomu prihodniku dali su obutel *zèzuti*.

Za tim ove osnove na suglasno: bēg: pobēči, dvig: podīči, griz: grīzti, jēd: jēsti, klad: klāsti, krad: krāsti, lez: lēsti, pad: pāsti, pas: pāsti, pred: prēsti, puk: pūči, sēd: sēsti, sēk: sēči, sret: srēsti, stig: dostīči, strig: strīči, vrg: vřči.

c) *Otegnuti kratki* naglas imaju gotovo sve osnove s vokalom e (ne = ê ni ě) i o: nes: nēsti ponēsti, pek: pēči, rek: rēči, tek: tēči; bod: bōsti, mog: mōči itd.

Supin imaju sve te osnove a) b) c) *otisnuto dugo* naglašen n. pr. jed: *jēst*: petr. 113 gda bi Jēzus vnuter išel vu hižu někoga poglavnika farizeuškoga v sobotu kruha *jēst* i oni merkahu na něga. mat. 1 293 ako ideš *jēst* ali spāt: gospone! v sreč rēci, znam da ti hočeš da mene z jelom i s snom objačim.

krad: *krāst*: gašp. 1 737 pristūpi čuvar crkveni i vidēči kipa raskritoga Ivana kakti tātā dohajajúčega drágo kamenē *krāst* i kip raskrívāt ošpóta.

pi: supin *pīt*: habd. ad. 619 onda *pīt* na vodu idu.

že: *žēt*: mat. 1 293 pred nego ideš orat, sējat, mlātīt, *žēt*, k bogu obrni se.

II. Naglas u glagola s nastavkom *ni* (za *nó*).

U krańštini.

Kad je naglas na slogu pred nastavkom ni, spada u govoru i od ni na poluglasno: potégnyť, a tada obično ispada: zínt, a n iza

suglasnoga biva sonant: potégnt; isto vaľa i kad je naglas na ni a od-ti je i otpalo: vtěknt to je vtěkěnt, ali i vtěkněť.

Naglas dolazi ili na glagolskom nastavku ni, ili na slogu pred ni.

1. Naglas na nastavku ni i to *otisnuti dugi*, kad od infin. nastavka ti ne otpada i: dьhnĭtь a *otisnuti kratki*, kad i od -ti otpada: dьhněť ili dьhěnt to je dьhĭt, dolazi u onih glagola u kojih ima u osnovi *poluglasno*, koje u prezensu biva a: dьhniti dahnem. Take glagole vidi kod prezensa.

Primjeri iz knige.

gьb: gánem: *genĭti*: škrb. 1 415 tak grešnik je od hudobíje takó truden, de se komej more *ganĭti* skopáti se vun iz svoje hudobije. rav. 1 81 po tem je taka gosta tmá po Egiptu, de tri dni človek človeka ne vidi, in nihčer se kar iz mesta ne more *ganĭti*. 2 167 nobene roke ne more *ganĭti*. 2 266 škripal z zobmí bo, kakor hudo-dělnik v jěči, ki se ves péni pa *ganĭti* se ne more. 2 307 ľudi se rodí na svet z rokami in nogami, pa *ganĭti* jih ne morejo. 2 241 prav tej (človeški časti) sim se hotel *vganĭti*, de sim bil po-begnĭl. — Poluglasno može izpasti: *gnĭti*, to biva osobito, kad je osnova složena s prijedlogom: škrb. 1 26 ako pamet zmiram bel otemnĭ, kako se bo mogla voľa *nagnĭti*, de b' pozněje greh sovra-žila? rav. 1 99 zgol ľubezenjo si jih hoče *nagnĭti*, preš. 13 móram de, si ukazála, tēbe se povsód *ognĭť*, škrb. 1 102 učí se per zgo-vorjeńo íména Jezusoviga kolena *prpognĭti*. 1 108 hudič se more vselej *prpognĭti*, kadar sliši imenvati Jezusovo ime. — Čuje se i nágniti pripògniti, obično nágnť pripògnť.

mьk: máknem: *meknĭti*: rav. 2 229 Janez od svoje dolžnósti se ne da *premaknĭti*. 2 92 ľuč in resnica tedaj, ki niste prostóra v tem-pelnu imele, ste se mogle v pušavo *vmaknĭti*. ber 3 kteri zraven njih sedé, se morajo radi *vmaknĭti*.

pьh: páhnem: *pehnĭti*: rav. 1 58 po tem reče dva služabnika kralj v jěčo *pahnĭti*.

tьk: táknem: *teknĭti*: rav. 1 11 nikar ne jějta od něga! kar *dotaknĭti* se ga nè, scer bota vmrla. ber. 20 ne omahujte neprevidno z nōžam ali vilicami, utegnili bi sebe ali koga družiga raniti ali celó okó *izteknĭti*. 209 ne hodite k nobenimu końu preblizo, še mań se sméte kteriga *prtaknĭti*. rav. 2 106 zabolélo v dušo ga je, de so dobri ajdje táko dáľo prišli in se *vtaknĭti* kam nimajo, de bi per pokóju bogá molili. 2 203 ta dragi pėrel ali biser, zvėli-čáńe namreč, ktiriga nam Jezus ponuja, ne more nikogar biti,

komur je kaka pozemliska réč preľuba, de je va n noče *vtakniti*. lev. žup. 205 človeka *zatekniti* v kakšem kraj.

Taj naglas *mogu* imati oni glagoli, koji imaju u *prezensu otegnuti* *dugi* naglas na slogu pred nastavkom ne, n. pr. ogrnem: ogrniti, tónem: toniti, poklèknem: poklekniti, ali i ogrniti tòniti poklèkniti.

Take glagole opet vidi kod prezensa. Rad LXV.

Primjeri iz knige:

tégnem: *tegniti*: ravn. ber. 133 tako nam mora bog večkrat kákošen dar kej časa *odtegniti*, de se ga včimò prav čislati in obrniti. škrb. 1 149 kaj je striti ta krat? očmo z grešniki *potegniti*? 1 162 de s' lih so vidili pohujšliv izgled hudobnih fari-zerjov, ktiri so Jezusa sovražili, vender niso otlí za njimi *potegniti*.

vínem: *vrniti*: rog. 2 660 kir hotel je ta s. papež ta na stu léjt od Bonifacija postáuveni jubileum na 50 léjt *obrnyti*, stál je ù strahu, de bi negova misil inu voľa g. bogú na byla zuper. škrb. 1 21 iz cele večnošti je sam donašni dan, ktirga znamo k našimo prido *obrniti*. 1 382 če óče spolniti sojo dolžnost, ne sme nobene minute zgubiti, ampak vus čas *obrniti* na to, de delo končá. 1 14 zanečvañe ga ne sme za en noht od prave póti *odvrniti*. 1 156 kar ne moreš vbrániti, pusti kakor je. 1 163 strimo si k nuco, kar ne moremo *odvrniti*. ravn. 2 294 če želimò cele kupe praznih skrbí *odvrniti*, te tri lè Jezusove zlate besédice naj bodo naše vsakdáñe opominavke: eno je potrebno. ber. 29 Lot si je perza-deval jih od hudiga *odvrniti*. preš. 156 kadár prevídi učenòst zdravníka, de smrti *odvrniti* ni mogóče, ne bráni jést' in píti mu, kar hóče. škrb. 1 176 on bi mogel hudo z dobrim *povrniti*. 1 319 sklène se nazaj *povrniti*. 1 203 ktiri so iméli cel svet h pravi víri *spreobrniti*. ravn. 1 252 zakaj se ta polk vstavla tako trdovratno na zgréšeni poti, de se ne da *zavrniti*?

plánem: *planiti*: preš. 175 Valhún prelèsti mislil je ozídje gráda in po nevédama *planiti* ná ñe. Ali i: plánem *planiti*.

2. Naglas *pred* nastavkom ni je, barem u goreñštini — nu ne svuda — *otegnuti* i dolazi u svih glagola osim onijeh s poluglasnim u osnovi pod 1. pomenutijeh, bio slog dug ili kratak: díhniti ogrniti hírkniti kíhniti máhniti míniti púhniti srkniti súniti tégniti tékniti; pobéggniti bícniti počíniti emòkniti ékniti drégniti dvígniti drúzgniti gíniti pogrézniti kániti skísiti klèkniti klúniti mígniti umólkkniti zmízniti mřkniti plúniti plúsniti prdniti ríniti rítniti šíniti švígniti stísiti zvédniti zavíhniti zíniti itd.

Primjeri iz knige:

bégniti (běg-): rav. 2 61 kmalo moreta ob naj huji hóji na dalno pot iti, kmale v hlevu nočiti, kmalo iz doma *pobégniti*.

drígniti (dvīg-): rav. 2 234 pa kaj a! tudi takim kristijani porečemo kaj, ktiri se sramujejo očesa *povzdígniti* v tistiga ki jim jéd perpravla?

gásniti: preš. 132 ko je stopila v cérkev razsvetljeno, v srcé mi pádla ískra je ognéna, ki *rgásniť* se ne dá, z močjó nobéno. 189 ljubézni práve ne pozná kdor méni, de *vgásniti* jo móre sréče jéza (opako mj. vgasíti).

gíniti: rav. 2 190 do prgodbe zdaj pridemo, ktira, le slišati jò, more že vsaciga človeka *gjínniti*. 2 295 ta zgodba vsaciga, komur vmrjóčnost in nevmrjóčnost ni vse eno, more le tudi *pregjínniti*.

gréznniti: rav. ber. 41 Putifarjova žena je bila hudóbna in misli tudi Jožefa v hudobijo *pogréznniti*.

klènniti: škrb. 1 25 kaj je vendar uržah, de ne moreš trdno *sklènniti* v resnici misli na toja duša? rav. 2 286 na lepšimu bi Jezus ne bil mogel *sklènniti* te povésti! lev. žup. 198 *sklènniti* einen beschluss fassen. 205 dozda so neokretno v to rabo jemali besedo *sktènniti*; okončati je bole rečeno, nego li *sklènniti*.

kréniti: lev. žup. 198 *ukréniti* na mesto ukrépniti.

ríniti: rav. 2 127 Jezus je v Petrov čoln stopil, prosi prijazno ga *odríniti* nekoliko. 2 241 nečémrni vučenci se ne dajo kmalo z tem odgovorom *odríniti*. preš. 97 de zděj jez túdi v tròp, ki se poti in trúdi, ledino órje naše poezíje, se *vríniti* želím, se mi ne čúdi.

šíniti: rav. 2 74 more kaj bol v oči *šíniti* kakor kdor ima preveč, naj tistimu da, ki premalo ima?

švíniti: preš. 18 trdna med náma vzdigúje se sténa z brézna globóc'ga do strmih nebés; vùnder ne vdrža žel skrívnih plaména, de bi ne mógel on *švíniti* čéz.

tégniti: rav. 2 241 kdo si ne bo perzadjal *natégniti* se te Jezusove ljubezni in ponižnosti? škriñ. pridg. 3 5 objémati ima svoj čas inu od objémanja se *odtégniti* svój čas. prip. 7 25 tvoje srcé se nima pustiti na nène poti *potégniti*. rav. 2 245 Jezus je né véro na dan hotel *potégniti*. 2 307 vesele in dobrote skazovati, s čem se da človeško srcé bol na se *potégniti*?

tlhniti: preš. 5 vé (strúne) ki bi né hválo ráde péle za napréj, ak se ne usmíli kmálo, móрте *vtlhniti* vekoméj.

tísnniti: rav. 2 127 vso noč délati, ne očesa *zattísnniti*, in pa zastoñ, hudó je to.

vézniiti: rav. 1 62 Putifarjova žena ga je hotla v strašno nesrečo *povézniiti*.

Supin ima otegnuti naglas: *vínit* *rínit* *tònit* *sklènit*. Ali rijetko dolazi, jer je većina ovijeh glagola svršene naravi.

U ugarskoj slovenštini.

Naglas ima ili nastavak no, što u tom slučaju glasi nou, ili na slogu pred nastavkom no.

Naglas na nastavku no ima veoma malo glagola, i to oni, koji imaju u prezensu nastavak ne naglašen.

meno: *menóuti*: nagfl. 93 takši kí so tou ešče na pamet nej vzeli, se *opomenouti* morejo, da tou naj domá dobro poglédnejo.

mino: *minóuti*: trpl. 39 5 daj mi znati, gospodne, konec moj i račún dnévov moji šteri je, da zvejm, kaj mi je *preminouti*.

vrno: *vrnúti*: trpl. 85 7 ne ščeš se k nam *vrnouti* i nas oživeti? nagfl. 120 glavé naše *obrnouti* známo na dejsno, na lejvo. gön. 28 tebi je vu zemlou nazaj idti i vu prajh spádnoti, ár si prajh i na prajh se ti je *obrnouti*. 107 delaven človek vsaki tal leta na basek *obrnouti* zná. kúz. djañ. ap. 13 8 prouti ñemi je Elymáš čalejr iska-jouči *odvrnouti* namestnika od vere. nagfl. 182 vsa ta se *odvrnouti* morejo. kúz. lük. 14 14 blažen bodeš, kaj ti ne moro nazaj *povrnouti*. trpl. 7 15 či se ne ščejo *povrnouti* ti neverni, brüsi meč svoj. — Tako i počínouti, genouti, odrinouti. Ali dolazi naglas i na slogu pred nastavkom: *opoménoti*, *mínoti*.

Ostali glagoli, dakle većina ih, imaju naglas na slogu pred nastavkom no, n. pr. *poglédnoti*, *krádnoti*, *stánoti*, *spádnoti*, *súnoti* itd.; *pozdiǵnoti*, *vardènoti*, *vřtǵnoti*, *škräbnoti*, *gènoti* itd.

U kajkavštini.

I tuj dolazi u nekoliko glagola naglas na nastavku nu, i to otisnuti kratki, n. pr.:

ginu (za genu i to za gǵbnu): *-gnúti*: kov. kemp. 83 štimaš ti onomu vujti, česa nigdo zmed ljudih ne se mogel *ognúti*?

menu: *-menúti*: kov. kemp. 196 niti se ne dóstoji mene med tvojęmi pobožnemi *spomenúti*. Običnije: *spoménuti*.

minu: *-minúti*: gašp. 1 725 ali se bogóm poklonite ñegovem, ali vam je iz ovoga *preminúti* sveta. Uz *preminuti* 37.

vinu: *vinúti*: zagr. 1 405 g. bog z batom voľe svoje zvrhu ovelh nákoval vas tũče, da bi vas mogel omekčati i *privinúti* na put zveličeña.

vrnu: *vrnúti*: kov. kemp. 209 pričeto je, nazad se *vrnúti* në slobodno. gašp. 1 351 da bi dopeľane nikak ne mogel na bolvanstvo *obrnúti*, sudcu preporuči da ñe vućini vumoriti. 803 siromaško ľudstvo pod bogom ni imalo kamo oći *obrnúti* svoje za pomoć. kov. kemp. 163 k meni vu nebo se oglej, koj sem moguć vsakomu *odvrnúti* poleg ćinov svojeh. 213 nikaj në, kaj bi je *odvrnúti* moglo. 247 neprijatelj trsi se pobožne od ñega *odvrnúti* i spććiti. 105 bude im pogibelen izhod, ako vendar od lastovite zmiseli *odvrnúti* ne budu se hoteli. 155 o sinko, ne mćoraš se *odvrnúti*, kak ćuješ od pĆta zvršeneh. 256 nikaj drĆgo za *povrnúti* dobroćinĆna ñegova nĆmal neg poníziti se. gašp. 1 183 zadnić domĆm dokonća *povrnúti* se. 853 nemoguća se već nazad na pomoć *povrnúti*, opade na kolĆna. 1 471 moguććen je bog odnešena ñemu dvojvrstno *povrnúti*.

U narodu ima više toga, ali ja nemam više zabiľeženo, nego od svete Jane kraj Jastrebarskoga, gdje govore na za nu: maknĆti, spuknĆti, seknĆti, vrnĆti, a nĆ glasi bliže na ` nego na " : -nĆti.

Ostali glagoli imaju naglas na slogu pred nastavkom nu, i to otegnuti dugi, ako je onaj slog dug, inaće otisnuti kratki. Onaj naglas imaju isti glagoli koji i u štokavštini n. pr. búknuti, díhnuti, grńuti, híknuti, kíhnuti, krĆnuti, máhnuti, pĆhnuti, srĆnuti, sĆnuti, šíknuti, tégnuti, škrǵútnuti itd. Otisnuti kratki naglas ima veoma mnogo glagola: zagrǵznuti, zakrǵknuti, osmĆknuti, pošíknuti, zatǵgnuti, izpĆkuuti, šprǵhnuti itd.

Dolazi gđjegdje i *otegnuti kratki* naglas, i to u osnovama s vokalom e, koje je postalo od poluglasnoga kao: gĆnuti, dĆhnuti, odmĆknuti, pĆhnuti, sĆhnuti, sĆsnuti, vtĆknuti, svĆnuti; — za tim: klĆdnuti, tĆdnuti.

III. Naglas u glagola s nastavkom *ć* (o).

U krańštini.

Gotovo svi glagoli ovoga razreda imaju ili mogu imati *otegnuti* naglas na nastavku *ć a*: letĆti ležĆti spĆti. Iznimľu se samo osnove: vĆdĆ vĆdĆ íhtĆ plĆsne slíša, većinom i: višĆ bogatĆ zdravĆ, te imaju naglas na slogu pred nastavkom, i to *otegnuti*: vĆdĆti vídĆti íhtĆti plĆsneti slíšĆti víseti bogĆtĆti ozdrĆveti. Kad naglas nije na nastavku, onda *ć* spada na poluglasno, koje kńiga piše i: vĆdĆti vídĆti íhtĆti bogĆtĆti ozdrĆvĆti. U ıekih pisaca kao u rog. škrb. dolazi tako i kod drugih osnova osobito kad od inf. nastavka ti

gine i, n. pr. hítet škrb. 1 469 uz híteti 1 175 prehitéti 1 24 124 332, oslábeti škrb. 1 477 521 uz slabéti 2 79, doživít škrb. 1 24 (živit 1 452 520), béžat rog. 2 627, tíšati ravn. 2 108, žèlit rog. 2 83, jéčat rog. 426.

Na prijedlogu naglas ima: pômneti i pristojati se.

Supin ima naglas ili na nastavku e, i to otisnuti: sedêti ili na slogu pred nastavkom, i to otegnuti: béžat lèžat lètet búčat držat, n. pr. ravn. m. pov. 43 će šipo izbiješ, boš ondi hodil *sédet*, de te véter opihlá.

Primjeri iz kníge:

bežáti: škrb. 1 12 za naprej očem *bežáti* od tovarštva. preš. 152 pred nímí nóče léd srcá *bežáti*. rog. 2 629 tega lepi eksempel uzet bi imeli gori, aku hočmo škódi, zgúbi in nasréči *ubežáti*. preš. 36 kdo učí praznóti *vbežáti*, ki zdajne (dni) morí?

báti se (od bojati): rog. 2 71 vči se od Marije se te zuprnosti ne *báti*. škriñ. sir. 19 18 vsa modróst je strah božji, inu ona vučý bogá se *báti*. sir. 32 22 prevzetèn se ne bó bál, kar se je *báti*. škrb. 1 415 glejte tedej, kakó malo se imamo *báti* zavolo naše slabósti.

boléti: ravn. 2 5 angel, *boléti* ga je moglo, de ne verjame, je odgovoril: Gabrijel sim. 2 278 bôšt jih je moglo *boléti*, kadar so se spred zaklénenih dúr mogle pobrati. ber. 73 kakó je to v živo dóbriga očéta *boléti* moglo, de ima tako spridena sina!

bučáti: ravn. 2 170 rekel torej jim je, ko vidi toľko jóka in véka in pišale *bučáti*: kaj ta rabota? nehajte.

cvetéti: škriñ. sir. 49 12 kosty dvanajst prerókov imajo na svojim kraji *cvèdeti*. preš. 10 ni róžam már *cvetét*.

dišáti: ravn. 2 48 pogíne naj vse, de on obvisi. Zatréti nar blajši božji dar, kaj mu je to, de si le še on kako létice da *dišáti*.

držáti: rog. 2 645 ta ni hotéla ubúgat inu *držáti* negoviga božjiga povéjla. 2 654 per katérím se dalej nóčem gori *držáti*. škriñ. sir. 22 6 na trdim *držáti* inu vučiti je vselej modróst. škrb. 1 7 neč me nima nazaž *držáti*. 1 36 negóv sin ima naša pót biti, ktire se imamo *držáti* de ne zajidemo. 1 67 strah pred pogubleňam vam nóčem in ne smem odvzeti, ampak si bom dal veliko več mujo ga zmíram per vas *obdržáti*. 1 84 o de b' se pač navučili vsi grešniki, kako se imajo *zadržáti* per eni taki žalostni zgubi.

goréti: škrb. 1 138 premisli de, ako glih si zdež zdrav in bíhki. zna jutri toje truplo na parah ležáti, duša pa v peklo *goréti*. preš. 85 tud' óna oblúbi le zá n'ga *gorét*.

grméti: ravn. 1 103 bliskalo se je, sliši se *grométi*.

hitéti: škrb. 1 175 David je otel sovražniko naproti *hitéti*. ravn. ber. 19 Jožef hišniku za nimi *hitéti* vkaže. škrb. 1 134 smrt te zná v greho *prehitéti*. 1 135 smrt zna grešnika v greho *prehitéti*. 1 332 bi jih znala smrt ravno ta krat *prehitéti* k bodo od boga odločeni. — *híteti*: škrb. 1 469 *hítet* moremo zdej z' srcam prot nébesam.

hotéti: ravn. ber. 3 med naukam ne sméte nič jésti tudi ne jedíl kazati, ne *hotéti* piti.

hrepenéti: škrb. 1 469 po tej moremo vedno *hrepenéti*. 2 30 jasli inu hlev, kjer je Jezus rojen, nam vpijejo, de imamo li po nebeških večnih rečeh *hrepenéti*.

hruméti: ravn. ber. 174 tukaj ljudjé ne slišijo okol' svójih kóč družiga kakor vetrove *hruméti* in zveri rijoveti.

hrupéti: ravn. 1 302 ljudstvo začne *hrupéti* — kralj je v smrtni nevarnosti.

iméti: rog 2 647 Jezus hoče, de se néгова cerku ima v eni veliki tår subsebni vrednosti *iméti*. škrb. 1 70 zraven vse naše slabosti znamo vselej *iméti* en trošt. preš. 100 kogá za sílo nam v búkvah jézik svój *iméti* bráni?

kipéti: ravn. 2 54 bôšt mu je srce vtripalo, ko je sveto mésto še vse dimnato od déleč vglédal in velki turn iz néga *kipéti*! 2 70 žé je moglo Judam srce *kipéti*, ko so te beséde v svojih shodiših v sebóto brati slišali.

koprnéti: ravn. 1 62 bratje so per jédi bili, in Jožef je mogel ravno takrat v vodnáku *koprnéti* v strahu ne lakote vmreti. 2 150 Jezus vučf, ne po bogatstvu in velikih kúpih na dolgo lét *koprnéti*. 2 280 vboge ljudí od lakote, nagóte in od révšine *koprnéti* gledajo. ber. 196 neslušljiv mora velíko krat trpéti in glava trmasta v nalogah *koprnéti*.

letéti: škrb. 1 172 kdor začne en krat iz ene strme pavske visokósti nazaj *letéti*, se ne more vstáвити. preš. 156 kamòr val žéne čoln, obupajóče *letéti* ga pusté roké brodñíka. ravn. m pov. 31 kaj mu je vtegnilo velikrat *doletéti*, kadar ni vbógati hotel? škriñ. vis. pes. 6 4 odvрни tvoje oçy od mene, za kaj za voľo ñih je meni *izletéti*. ravn. 2 177 svet strah nas more *preletéti*, če premišljujemo, kako je na Jezusovo beselo novo živľenje v razsahneno truplo osemintridesetletniga bolnika vdarilo. ber. 58 ne smemo nikoli ne misliti, de nam ne more nič *spodletéti*. škrb. 1 211 o kdo mi bo dal peretníce kakor golóbo, de b' mogel iz mrež tega svetá

vun *zletěti*? preš. 11 več nima vōda rīb, ko mīsel jez, ki spějo v ľuběznenih saňah, ki si na dan želějo *zletěti* v pěsmicah.

ležāti: škrb. 1 138 ako glih si zdej zdrav in bñhki, zna jūtri toje truplo na parah *ležāti*. 2 99 ima z Jobam na gnoju *ležāti*. preš. 185 večkrat sim v saňah vídla glávo čědno bledó *ležāti* na mrtváškim prti.

medlěti: škriñ. sir. 4 1 ne pusti potrebñiga ocy *mědlěti*.

molčāti: škrb. 1 310 kri Jezusova noče inu ne more *movčėti*. preš. 135 ñih poezije iz srca svōje so kalí pognále, ki bolečin *molčāti* daj ne móre. — Čuje se i mólčat.

puhtěti: ravn. 2 177 prsrčne želě, ñegovo ľubězen posnėmati morejo iz našiga srca *prpuhtěti*, de takó lé sam réveže jiše.

seděti: dalm. prip. 25 bulši je v koti na strěhi *seděti*, kakor pr eni ženi, kir se rada krega, v eni prestrani hiši. rog. 2 649 vidim ene žené *seděti* inu jókat se čez Adonidem. škriñ. prip. 25 21 bólši je v enim kóti vrh hiše *seděti*, kakor z prepiravno ženó ravnú v tej hiši. sir. 12 12 nima na tvoji desnici *seděti*. ravn. 1 127 zagledal je angela božjiga *seděti* pod terpentinovim drevėsam ber. 3 ne smėte po svoji vóli zdej stati zdej *seděti*. 35 vrh né je videl bogá *seděti* na sédeži.

skelěti: preš. 175 al', de jėna ta *skelěti* rána, ne bóš posněl Katóna Utikána?

skrběti: rog. 2 626 čez dujn čas ner več imaš *skrběti*, namreč čez jutrajšni inu večeršni. . . čez tu ner več imaš *skrběti*, kar si sturil in kar imaš sturyti. škriñ. sir. 17 12 tudi je vsakiterimu iz ñih zapóvėd daj za bližniga *skrběti*. škrb. 1 24 dopustím, de boš imel še zadóti časa *skrběti* za toje izveličáñe. ravn. 2 150 Jezus vuči ne *skrběti* kaj bo zajtro. lev. žup. 25 občina je dolžna *skrběti* in paziti, de ne bode lovskih samopášnostij. ravn. ber. 187 take déla mora, komur so zročene, sam *oskrběti* in storiti. lev. žup. 3 véže ga dolžnost *poskrběti* za dohodke, kolikor bi jih bilo premalo. škrb. 1 432 to ga nazaj drži z sojim rečmí orengo striti za soje *preskrběti* preden jih zapustí.

slověti: preš. 68 kar slíšala mōžkih okróg je *slovět*, skušala jih v mrěze rozpėte je vjět'.

smrděti: kuga 84 per nekateri živini mesó nad zobmy začne *smrděti*.

spāti: rog. 2 656 meni je ta blazyno imět, na katéri je ta iz takimi dougmy oblōžen *spāti* inu počyvāt mogel; kupite meni to blazyno, de na te bom tudi jest mogel *zaspāt* inu počyvāt. se je

začúdil ta modri cesar, de ta purgar je mógel en krat zádremat inu *zaspáti*. Supin: *spát*: preš. 165 péle nas tje v póstelo postláno v črni jámi, v katéri spí, kdor vá nó *spát* se vléze, de glásni hrúp nadlóg ga ne predrámi.

státi (od stojati): rog. 2 579 on je vidil Jezusa na svoj stráni *státi*. preš. 105 kdor mísli trdno *státi*, páde. — Tako i

státi (stanem): rog. 2 655 per te hočem danas dalej *ostáti* 2 392 tukaj ti nimaš *ostáti*. skrb. 1 95 ako misliš, de znaš bogá v srco obdržáti inu zraven tegá ravno v tih perložnostih *ostáti*, v ktirih si ga zgubil, tok' se znajdeš v eni sovz vredni slepóti. preš. 53 mladénič' oblúbil *ostáti* je zvést. 80 oblúbi Míc'ka gódčova bít', al sámka *ostáti*, se ne možit'. rog. 2 199 delaj take déla, skuzi katéra zamoreš popolnamen *postáti*. preš. 97 ak so pisár *postati* žéle tvôje, moj zláti úk poslúšaj. — *stát'*: rog. 2 645 hočem danas dálej kaj nam h núcu per tèm *ostát* inu izkázat, de templi božji čisluvati vsém so.

strméti: ravn. ber. 9 če premislimo, kako se vse o pravim času zgodí, moramo še bol *strméti*.

šuméti: ravn. 1 226 hiti domú, velik dež slišim *peršuméti*.

tíščáti: ravn. 2 143 kakor sukna živòta, bol se móre lepo délo naše duše *tíšáti*. — *tíšati*: ravn. 2 108 ne upajo si še *tíšati* va n.

teléti: ravn. 1 36 kako je moglo dobrimu očetu srce *tléti* per otroka takim poprašánu!

trohnéti: preš. 75 svetóst ne, pésmi véčne mu bránijo *trohnét'*, ki jih zaprte v prsih je nòsil dókaj lét.

trpéti: rog. 2 652 g. bug ni mogel tega *trpéti*. skrb. 1 93 al bo mogel en virni kristijan zgubo sojga bogá mírno *trpéti*? ravn. 2 248 sin človéka bo veliko *trpéti* mogel. ber. 84 ker Ezav, kar se je zgodilo, ni mogel prenarediti, bi bil mogel vse to z voľo *potrptéti*. 2 139 tako vdan zavolo dobriga vse *pretrptéti*, jelite, že ni bil ljubézni in častí take vreden? ber. 108 mornarji mečejo že v morje orožje in blágó, kar ga je *vtrptéti*, de bi barko polajšali.

zdéti: ravn. 2 74 stiskávcam, kamnítim ľudém, bi se vtegnilo, kar Jezus veléva, morebíti pretrdó *zdéti*. 2 181 žé se mu je moglo dobro *zdéti* viditi božjiga sinú.

zelenéti: škriñ. sir 46 14 nñh kosty imajo iz nñh pokopališa *zelenéti*.

želéti: škriñ. pridg. 6 9 bólši je viditi kar se žely, kakòr *želéti* kar se ne vej. skrb. 1 39 hoditi po tej póti se pravi *želéti* pogublen bítí. ravn. 2 94 Jezus daje kolkor *želéti* si nihčer ne upa.

ber. 27 sramovali bi se plačila tolikañ *žéleti* in samopridni biti. škrb. 1 389 per ktirnu če je v gnadi, ima vse kar more *požéleti*. škriñ. prip. 6 25 tvoje srcę nima ñę lepoto *požéleti*. — *žéleti*: škrb. 2 4 kar zamore razbrzdano méso *požéleti*.

živeti: rog. 2 627 *živeti* prau inu po človešku je *živeti* po pámeti. škriñ. III. ny nič bólsiga kakór takú *živeti*. škrb. 1 149 do tisti krat pusti on grešne inu pravične skupej *živeti*. ravn. ber. 1 5 v barko je šel Noe in vzel seboj vsake živali dvoje, kar jih v vodi ni móгло *živeti*. preš. 24 vesélo čem *živeti*. ravn. 2 4 vse kar si še vošita na zemlji, *doživeti* je bilo rojstvo oblubljeniga božjiga kraja. 2 112 blagósti nepoteklív studënic v našimu lastnimu sreću nam obéta *oživeti*. 1 36 várje de je clo pepél ñegoviga sina *oživeti* mógóče bogú (opako mj. oživiti). — *živeti*: škrb. 1 24 en gleda le na jutro taistiga časa, ktirga se vupa *doživiti*.

žvrgolėti: ravn. abc 29 stric, sliva, *žvrgolėti* zwitschern.

bogáteti: škriñ. sir. 27 1 kdor jiše *obogátiti*, odvrne od bogá svoje okú.

iheteti: ravn. m. pov. 67 Klarica se je *ihetiti* začela.

slábeti: škrb. 1 477 ako cel ne opade, more vender sila móčno *oslábeti*; — *slabėti*: škrb. 2 73 je perpravljen, rajši smrt prestati kakor v viri *slabėti*.

slíšati: preš. 84 bil je spét v grádu gód gospé, tam *slíшат'* slo věč'ga gódca želé. 119 vé že vsáka stvar, kar *védit'* in kar *slíšati* od méne in verjéti nóče drága mi devíca (*slíšati* škrb. 1 497 biće griješka).

védeti: škriñ. modr. 9 13 kdó izmed človekov zamóre božji sklep *vejđiti*? ravn. 2 65 prava modróst je *véditi*, kar more vsak *vedit'*. ber. 10 tega bi noben človek ne mógel *véditi*. preš. 119 vé že vsáka stvár, kar *védit'* . . . nóče drága mi devíca. lev. žup. 9 česar je *védeti* o volítvenih okoliših, vsega tega naj poišče v državno-zborske volítve zakoni. ravn. 2 116 mikalo jih je *zvéditi*, kaj je z ñó govoril. lev. žup. 36 pred vsako odgonsko razsodbo je trdno *zvédeti*, kje ima odgáñanec domovinstvo.

videti: lev. žup. 128 iz katerega je *videti*, koliko let so navršili. 2 da bi se to področje dalo na tánko *razvideti* in razpoznati, za to podajem tukaj zeló kratek očrt.

zdráveti: rog. 2 658 skuzi to ima *ozdrávit* inu očiščen biti.

pômneti: lev. žup. 83 kadar se odmérja kazen, treba *pômneti* vseh obtežil.

prístojati se: lev. žup. 170 požarna stráža je brezumno imě, katero po človeškej pameti more *prístojati* samo pomočnim čuvajem, ki so res po vaseh zaradi ognja ali požara na straži.

U ugarskoj slovenštini.

Gdje se nastavak *ê* ne mijenja na *a*, tamo ima ono e kratki naglas gotovo u svim osnovama. Knjiga ne bileži, da nosi e naglas, ali se to razabire odatle, što *ê* u slogu pred nastavkom e prelazi na *i*, što u govoru uvijek biva, a knjiga često zanemaruje: *küz. iv. ozn. 2 21* ki obláda dām nemi *sideti* z menom. Govori se: bolěti gorěti grměti kipěti letěti měti (habere) letěti norěti *sideti* skrběti smrděti trpěti velěti želěti živěti, bisněti, omedlěti. — Rijedak je naglas na slogu pred nastavkom *e*, koje u tom slučaju biva *i*: vđiti věditi, obogătiti ogingäviti oslăbiti ozdrăviti.

Gdje se nastavak *ê* mijenja na *a*, tamo dolazi kratki naglas na nēm u bojăti se držăti i ležăti i možda još u kojoj osnovi. Knjiga ni tu ne bileži, da ima *a* naglas. U ostalim osnovama dolazi naglas na slogu pred nastazkom *a*, i to dugi, a to se i u knjizi bileži n. pr.:

gúčati: *küz. mark. 7 37* glühe je včino čüti i nejme *gúčati*. *luk. 1 20* i ovo bodeš nejmi i ne boš mogao *gúčati*. *1 22* vő idouči pa nej mogao nīm *gúčati* *luk. 4 41* nej nīm je dopüsto *gúčati*. *luk. 21 15* vam jas dam vüsta i módroust, šteroj ne bodo mogli prouti *gúčati*. *iv. ozn. 13 6* dana so ji vüsta *gúčati* velika dugovăna i prekléstva. *trpl. 58 2* je li ste nejmi, kaj neščete *gúčati*, ka je prav? itd.

kričati: *küz. mrk. 10 47* slišavši, kaj je blüzi Jezuš năzarenski zăćao je *kričati*. *gön. 53* gospoud je hitro prevido pogübel i *kričati* je zăćao.

slišati: *trpl. 143 8* dáj mi z rána *slišati* milošćo tvojo.

Od jednoga je sloga osnova u spăti i stăti, a po gubitku početnoga *i*: měti n. pr. *küz. mrk. 3 24* i *25* či se krălevstvo vu sebi razdilí, ne more stăti krălevstvo ono, i či se hiža vu sebi rastăla, ne more stăti hiža ona. *trpl. 84 11* zvalo sem si ráj stăti pri prági vu hiži bogă mojega, kak dugo prebívati vu stanki ti nepobožni. Tako i obstăti: *küz. jan. ozn. 6 17* ár je prišao te velike srditosti negove dēn i što more obstăti; *ostăti*: *nagfl. 9* z zdržćetka eti flisañ tá morejo *ostăti*; *postăti*: *nagfl. 14* Árpád je nej znao, kaj bi mogao *postăti* vmorec naj lüblenejšega prijatela svojega.

U kajkavštini.

1. Glagoli građeni od imena ponajviše adjektiva, ređe supstantiva, koji u prezensu nastavak *ê* drže, imaju naglas na slogu pred nastavkom:

a) otegnuti dugi, ako su građeni od imena od jednoga dugoga sloga: *bêl*: *béleti*, *blêd*: *blédeti*, *čřn*: *počřneti*, *glâd*: *ogládeti*, *glûh*: *ogluhëti*, *hlâd*: *ohládëti*, *lûd*: *polúdeti*, *nêm*: *onémeti*, *pûst*: *opústëti*, *sêd*: *posédëti*, *skûp*: *poskúpeti*: *slêp*; *oslépeti*, *žût*: *žútëti*;

b) otegnuti kratki, ako su građeni od adjektiva, koji imaju u nom. fem. otegnuti dugi ili kratki naglas: *nôr*: *nôra*: *ponôreti*, *erlën*: *erlëna*: *poerlënëti*, *rumëna*: *zarumënëti*, *zelëna*: *zelënëti*, *bésna*: *pobësneti*, *témna*: *potëmneti*; tako i *omègleti* prema *mègla*. Ali sve se to govori i dugo otegnuto: *ponóreti* *pobésneti*;

c) otisnuti kratki, ako su građeni od adjektiva, koji imaju u nom. fem. ili otisnuti kratki naglas ili im je naglas dalje prema početku riječi nego na predzadnjem slogu: *sîva*: *sîveti*, *slâba*: *slâbeti*, *tûsta*: *tûstëti*, *zdrâva*: *ozdrävëti*, *zrëla*: *zrëleti*, *bôgata*: *obogätëti*, *dřvena*: *odrvënëti*, *gřbava*: *ogrbävëti*, *gübava*: *ogubävëti*, *gîngava*: *ogingävëti*, *hrâpava*: *ohrapävëti*, *hřđava*: *zahrđävëti*, *mlôhava*: *omlohävëti*, *mřšava*: *omrřšävëti*, *môdra*: *môdreti*, *mřzla*: *mřzleti*, *přšiva*: *opřšivëti*, *plësniva*: *plesnivëti*, *plëšiva*: *plešivëti*.

blédëti: Jurjevič 126 reče mojem on dati licam *blédëti*, mul. fer. 30 boje se je vezda pred spovednikom túžiti i morebit začřleniti na zvëličëne, nego potlam pred Kristušem na súdu *blédëti* i drhtati na skvarjëne.

pústëti: petr. 41 vsako krajevstvo vu sebe razdëleno *opústëti* hoće.

bogätëti: gašp. 1 359 postavil je dušu za ovčice svoje želejúći ž nîmi *obogätëti*.

2. Glagoli, koji u prezensu primaju *i* za nastavak, imaju naglas ili na nastavku *ê* (a), ili na slogu pred nîm.

a) Naglas na nastavku je otisnuti kratki, te ga mogu imati svi glagoli ovoga razreda osim vřdëti vřseti i védeti, i to je pravi kajkavski naglas: *bolëti* *bojätëti* se.

bojätëti se: mat. 1 433 nit hoćete veruvati nit *bojätëti* se. 1 448 ada morali bi neprestajno *bojätëti* se negoveh kaštig. 1 479 s. opat z onem čudom nazvestiti hoće, kak *bojätëti* se je prilik.

bolëti: gašp. 1 244 desna ruka ñe strašno počëla je ñu *bolëti*.

držätëti: gašp. 1 229 jedan kum i jedna kuma a ne već imaju dete na svetom krstu *držätëti*. 1 755 Katarina začne sebe za naj

menšu *držati*. kov. kemp. 119 kak tîeba se je *držati* i govoriti vu vsakom želnom duguvañu. gašp. 1 293 Maura sobum želeli jesu vsigdar *zadržati*.

letěti: kov. kemp. 104 vuće se nê s svojemi krejutmi *letěti*. 152 želel je prosto *letěti*.

seděti: habd. ad. 249 hote z gospodnm *seděti*.

trpěti: habd. ad. 244 Saulova gizdost ovu žensku popevku *trpěti* ne mogla. 292 sam svoje voñbe *trpěti* ne bi mogel. gašp. 1 352 vućinil je nê vredne za ljubav svoju tuliko *trpěti*.

želeťi: kov. kemp. 112 o služba, koja se prijěti i vsigdar *želeťi* ima. 120 težko je prav súditi, je li tê daber ali tuj düh ovo ali ono *želeťi* prigañu. 190 ovo ti je potrebno *želeťi*. 230 vu tebi je vse, kaj *želeťi* morem i móram. 145 naj *poželeťi*, kaj ni slobodno imeti. 207 nikaj zvuna *poželeťi* nutrñi mir činí.

živěti: kov. kemp. 120 kruto mi se grustí vsaki den tak vu cargi *živěti*.

b) Naglas na slogu pred nastavkom e (a) je otegnuti dugi i kratki. Ovaj dolazi osobito u osnovama s vokalom e i o: lěteti lěžati věleti žěleti, bōjati se bōleti ěkōmeti gōreti hōteti kōpneti, gr̃meti pēzdeti itd.; a dugi dolazi prilično često (kad se 'mijeña na '): cūreti cūzeti glēdeti hlēpeti kīpeti klēčati krīčati mūčati pūzeti rūčati šūmeti vēdeti živeti itd

běžati (od bēžati): gašp. 1 849 moral je *běžati* vu Egiptum.

cūreti: gašp. 1 781 od nê dotěkñena taki krv *cūreti* prestane.

glēdeti: vran. 1 36 srce trgajūči pōgled bil je *glēdeti* lude ove. 2 70 ne se ga mogel zadosta *naglēdeti*. (Jurjević 126 gleděti).

gōreti: vran. 1 208 kad počnu *gōreti*, razširi se zrak.

hlēpeti: mulp. 1183 moramo k bogu vu našu domovinu neprestance *hlēpeti*.

kīpeti: gašp. 1 638 olovo začne širom van *kīpeti*.

klēčati: vran. 1 9, po vuru vremena znal je *klēčati*.

krīčati: kov. kemp. 217 zá to za tobum tugūvati, *krīčati* je potreba. gašp. 1 376 počeli su iz vsega grla *krīčati*.

mūčati: gašp. 1 167 vragóm zapovedali su *mūčati*.

rūčati: gašp. 1 168 žena od vraga mućena strašno začne *rūčati*.

šūmeti: kov. kemp. 90 mogu réči *sūmeti*, ali duha ne pridajem.

vēdeti: gašp. 1 401 želju zadobi od njih *zezvēdeti*, kak bi bil bog z neba došel.

živeti: gašp. 1 13 med ljudmi *živeti* je se dostojal.

Otisnuti kratki naglas ima: vīdeti vīseti, kašto i vēdeti.

Naglas na prijedlogu ima rázmeti, nenávideti, slično i nástoreti; pamti i bátriveti.

rázmeti: matij 1a 90 hmañðea srca ñihovoga nè ðala ñim zmožne ñegove návuke *rázmeti*.

nástoreti: gašp. 1 818 ni prestal cesar *nástoreti* s. Gregura.

nenávideti: kov. kemp. 135 koj je menša prijel ne mora obilnešemu *nenávideti*.

bátriveti: gašp. 1 335 budu morali gingave kršćenike jáčiti, *bátriveti* i vu veri stalne činiti. 351 začnu gingave na mukah *bátriveti*. vran. 2 225 počne prestrašenoga Petka *bátriveti*.

IV. Naglas u glagola s nastavkom *i*.

Nenaglašeno *i* spada u govoru na poluglasno i može posve ispasti: hválb' hvál't'.

Naglas dolazi ili na nastavku i ili na slogu pred ñim.

1. Naglas na nastavku *i*.

Na nastavku *i* dolazi *otisnuti dugi* naglas u onih glagola, koji i u prezensu to i naglašuju: lovím: lovíti. Kad od nastavka *-ti* otpada *i*, to i može spadnuti na poluglasno te ima otisnuti kratki naglas: lovít, ali i lovít. — Supin ima na *i* otisnuti dugi naglas: lovít. — Ovake glagole vidi kod prezensa u Radu XCIII.

Primjeri iz kníge:

budím: *budíti*: škriñ. XI. ględa v srcih gñušęne nad gręhi *obudíti*. škrb. 1 131 ako boš spoznal, kaj se pravi boga režalíti, ti ne bo teško *obudíti* resnično grevengo.

cením: *ceníti*: rog. 2 101 u tem znajde se to, kar se *cinníti* ne more. lev. žup. 78 poleg tega mu je *ceníti* kváro.

častím: *častíti*: ravn. 1 236 svoje otroke vučíte bogá na misli imeti in res in vedno ga iz srca *častíti*. 2 151 prava molituv je boga z svetóstjo *častíti*. 2 243 *častíti*, jelite, in milovati tega mladénčea vse kmalo se vam slii. 2 302 *počastíti* me kolkor je mogla, je to storila. Supin: *častít*: ravn. 1 53 te bomo mar jez, tvoja mati, in tvojih enajst bratov po kralévo *častít* hodili?

črním: *črníti*: ravn. 2 89 od konca so ga iskali per ľudéh *počrníti*. darím: *daríti*: ravn. 1 202 koga sim jez in koga je moje ľudstvo, de bi ti mogli tega kaj *podaríti*?

delím: *delíti*: ravn. 1 176 po tem reče kruh, meso in vino med ñe *delíti*. ber. 22 za to morajo zidañe popustiti in se v mnoge naróde *razdelíti*.

duším: *dušiti*: škrb. 1 145 zemla je perpravlena nega požréti, voda nega potopíti, luft nega *zadušiti*.

gasím: *gasíti*: preš. 155 brez úpaňa ljubézni v svôji zmóti, ki se mi *pogasíti* v srci nóče, takó sim dolgo stávil se naspróti. ravn. 2 111 dušino žéjo Jezus obéta *vgasíti*.

globím: *globíti*: lev. žup. 42 ta ustanavľa, kakó *oglobíti* vsacega prestópника. 181 *oglobíti*, globím, komu prisoditi glóbo.

godím: *godíti*: škrb. 1 145 pamet sama pravi, de tako se more *godíti*. ravn. 1 23 pa bi se mu tudi le moglo drugač *godíti*? rog. 2 626 glédat imaš na tu, kar se ima *zgodyti*. škriň. 1 9 kaj je to, har se je *zgódilu*? ravnu tó, kar se imá *zgodíti*. škrb. 1 23 če se to more en krat *zgodíti*, za kaj bi se dones ne *zgodilo*? 1 199 to se more *zgodíti*. preš. 13 zraven si mi ukazála, da te móram pozabít'; bógal, deklica, bi zála, ak bi moglo se *zgodít'*.

gostím: *gostíti*: ravn. 2 254 *gostíti* in veselíti pa se je treba, de tvoj brat še živí.

govorím: *govoríti*: škriň. sir. 20 6 edèn móľčy, kęr ne zna *govoríti*. škrb. 1 216 al je mogel Jezus bel razložno *govoríti*? preš. 9 z roko mígni ak' bojiš se *govorít'*. 13 de ne smém, si ukazála, od ljubézni *govorít'*. 51 na srce stísnil, jo objél, je *govoríti* tak začél . . . 98 al žláhtne krájnske tam cvetó beséde, kjer *govoríti* dósti věč ne znájo pastírji sámski ko iména čéde? 111 kdor *govoríti* kaj ne vé, on vréme hvál' al tóži. ravn. 2 290 še *izgovoríti* jih ne čaka. škriň. vis. pes. 8 8 kaj imamo naši séstri sturiti na dan, kadar bo tręba nó *nagovoríti*? prip. 22 21 jest sim ga tebi popisal, de bi tebi pokázal kakú trdne so resnice beséde, inu kakú imáš *odgovoríti* tēm katęri so tebe poslali. ravn. 1 324 mladénčik se ne dá po nobeni céní *pregovoríti*.

gradím: *gradíti*: lev. žup. 191 *razgradíti* razgrájati: podrėti po-dirati zgradbo ali poslopje.

greším: *grešiti*: škriň. sir. 15 21 nobenimu ny dovolil *grešiti*. 19 25 se zavolo svoje slabósti ne vupa *grešiti*. 20 23 enimu pomankaňe bráni *grešiti*. 46 9 sta ludstvu *grešiti* braníla. škrb. 1 185 mogóče je de človk prec, kadar začné *grešiti*, greší zóper s. duhá. 234 skuz to ni mogel *grešiti*. ravn. 1 56 kakó bi mogel storíti tako hudobijo in *grešiti* zuper svojiga bogá? ber. 92 David se nóče z nevrednim maševanem nad svôjim kraľam *pregrešiti*.

grozím: *groziti*: lev. žup. 189 pretíti -tím: žúgati, *grozíti* drohen; *pregrešno* se piše „*protíti*“.

gubím: *gubíti*: škriň. pridg. 3 6 kaj perdobíti ima svój čas, inu kaj *zgubíti* svój čas. škrb. 1 97 ako nočeš bogá *zgubíti*, o človk', drži se molitve ravno zdej je več perlóžnosti bogá *zgubíti* kakor v družih časih. 147 spoznajte vašo srečo inu varite se jo *zgubíti*. 370 tebe *zgubíti* se ne bomo več báli. 418 kir ne moliš, si v nevarnosti *zgubíti* tudi taisto posledno gnado, na ktiri visi toje izveličaše. 3 ali je vender mogóče, de očes tvoja nevmrjoča duša zavolo trupla večno *pogubíti*? 356 vupaše izveličaše doseči bi znalo biti mreža, ktire se hudič posluži za duše zapélati inu *pogubíti*.

habím: *habíti*: lev. žup. 185 *pohabíti*: pokaziti, izpríditi verberben verstümmeln.

hladím: *hladíti*: kuga 55 vi moreté hlěve večkrat z frišno vodo kropíti inu *hladíti*.

jezím: *jezíti*: škriň. sir. 20 1 kakú bólsi je svaríti inu ne odstrašiti tigá, kateri z besědo spoznati hóče, kakor se *jezíti*! rav. 2 142 nè le vbijati, še *jezíti* se ne smemo.

kadím: *kadíti*: rav. 1 104 slišalo je vse ľudstvo trobento, vse glas, vse vidilo ogn in pleme in *kadíti* se goró.

kazím: *kazíti*: rav. 2 253 že je lepa ta pověst, per vsaki besedi, ko bi zraven kej perstaviti hotel, se more človek kaj *pokazíti* bati! škrb. 1 163 lubi kristjani! al bi bli mogli kdej verjéti de b' nam hudobno zadržáše grešnih ludí moglo nučno biti inu čednosti ne samo ne *skazíti*, ampak cel pogmérati? 306 negova podoba je vsa skazěna, jest bi jo otel še bel *skazíti*.

kazním: *kazníti*: lev. žup. 62 *kazníti* je vsacega ščuvája kateri délavce podžiga.

kosím: *kosíti*: lev. žup. 204 *kosíti* po zavójih kacega potoka.

kropím: *kropíti*: kuga 55 vi moreté hlěve večkrat z frišno vodo *kropíti*.

krotím: *krotíti*: škrb. 1 121 ti boš najdil svarješe inu štrafenge, z' ktirim bil mogel druge *krotíti*, pa nisi otel. 159 nagneše *krotíti*. 418 počutke *krotíti* ti vse preveč težko, ja nemogóče naprej pride. rav. 1 239 tako strašno jih vé bog *krotíti*, kateri se mu vstavljajo!

lestim: *lestíti*: lev. žup. 102 naj ga ne izkušajo *prelestíti* v izpóved svoje krivde. 188 *prelestíti*: prevariti überlisten.

lovím: *lovíti*: preš. 103 *lovíti* mís' učil bom gospodárje. škriň. XIX ženin svojim prijátlam pravi, de imajo mlade lisíce, predèn se zarede. *polovíti*. škrb. 1 116 on gre v Damask z misljo kristjane *polovíti*. — Supin: *lovít*: lev. 22 kdor *lovít* hodi brez lovske pra-

vice, tacega kaznuje politično oblastvo. 60 kožedírec ali jaháč je dolžán, da jih večkrat hodi *lovít*.

ložím: *ložíti*: škrb. 1 272 je otel vso svitlóbo soje častí preč *odložíti*. škriň. XXXIX tē bukve so prprávne rěsnico na prav prijázno vižo v človešku srcé *položíti*. ravn. 1 60 pravi jim svoje saňe, pa nihčér mu jih ne more *razložíti*. ravn. 2 121 besedo vérovati tukaj gré *razložíti* nekolko. ber. 43 prmérilo se je en krat de je kral sam prav nepokojne saňe imel, kterih ni noběden egip-tovskih modrijanov in saň izlagavcov mogel *razložíti*.

maším: *mašíti*: škriň. sir. 27 15 za volo negovih nespodóbnih besedy je trěba vušesa *mašíti*.

mečím: *mečíti*: ravn. ber. 19 ne de bi se bili dali z božjo mi-lostjo in przanašljivostjo k pokóri in pobolšánu *omečíti*. čb. 5 29 ji srca *omečíti* nisem v stani.

mením: *meníti*: kuga 55 vi moreté tedaj pašo *premeníti*: živino po noči vun gnati. lev. žup. 6 dovoluje, de se more občinski užitek *zameníti*.

modrím: *modříti*: ravn. 2 118 lepo opravilo, ľudí *modříti* poból-šovati prmérí Jezus polskimu delu.

morím: *moríti*: škriň. pridg. 3 3 *moríti* ima svój čas inu ozdra-vlati svój čas. ravn. 1 162 zakaj *moríti* Davida, k' vam ni nobene žáli staril? 206 živiga ji raji dajte celiga, le *moríti* ga né. 2 45 srcovéd je bog. Tudi *moríti* ga grdi naklěp je v srcu kačjiga He-ródeža védel. 126 Jezusa so ti grdeži *moríti* hotli. škrb. 1 110 on je vošil, de b' bli vsi vírni le en sami vřat iméli, de b' na enkrat zamogel vse končáti inu *pomoríti*. ravn. ber. 123 to je kraľa takó razjezilo, de bi bil skórej vse modrijane v Babilonu dal *pomoríti*. škrb. 1 161 so farizerji se persegli Jezusa *vmoríti*. 162 so se fari-zerji posvetváli néga *vmoríti*. ravn. 1 164 tistiga ki je svoje živleňe za n vanal hoče *vmoríti*. 298 ako mi ne poveste kdo vsaki dan darove snéda in spíva, kar *vmoríti* vas rečem. 2 215 *vmoríti* ga, je zmiraj Herodežu perzadjala. 303 vélka duhovšina je naklěp sko-vála, tudi Lazara, ne le Jezusa *vmoríti*.

možím: *možíti*: preš. 43 je v šestnájstím, míslím, létu, se *možíti* šě prekmálo. 80 objúbi Mícka godčova bíť, al' sámka ostáti, se ne *možít'*.

mudím: *mudíti*: ravn. 2 256 na takimu nevarnimu kraju se ni bilo prida *mudíti*. preš. 62 potéka čas, ne smém se dáť *mudíti*. škrb. 1 182 nočmo obene perlóžnosti *zamudíti*.

nočím: *nočiti*: ravn. 1 272 Tobija pravi angelu: kej čeva *nočiti*? 2 61 kmalo moreta na daljno pot iti, kmalo v hlěvu *nočiti*, kmalo iz dóma pobégniiti. 1 39 hčí, čigava si? pověj mi, je prostor *pre-nočiti* na domu tvojiga očeta? Odgovori: slame in kláje je obilo pr nas, tudi *prenočiti* prostora dovól. ber. 35 na ti póti je mógel pod gólim nébam *prenočiti*.

novím: *noviti*: škrb. 1 254 de b' vsaki vírni zadosti časa inu prlóžnosti imel *ponoviti* prjaznost z bógam.

podím: *poditi*: supin. čb. 5 32 kaj prideš mēne v postelo *podit*?

pojím: *pojiti*: škriñ. XXIV. on vabi svoje prijátle, de se imajo z' kruham rěsnice nasítiti inu z vinam lubězni *napojiti*.

potím: *potiti*: ravn. m. pov. 103 drsajo in drsajo, de se *potiti* začnejo. 115 vsa prestrášena smúkne pod odějo, *potiti* se začne.

pustím: *pustiti*: rog. 2 638 bolézan uzéla je bila taku gori, de je iměl to dušo *pustyti*. kuga 41 živina zboly, kěr se v tej nar věči vročini po dnevi vun goni, ob hladnim pak po noči, kadar bi se iměla vun *pustiti*, noter v hlěvi pari. 58 živino *pustit* de se po časi, ampak vědnu prehodi. lev. žup. 190 *pustiti*, púšćati lassen: *pustiti* je storiti da kaka stvár otíde stráni gehen lassen. ravn. 2 215 kdo ga ne bo mu grehe *odpustiti* prosil? rog. 2 632 te vhrnije ni mogel *opustyti*. škrb. 1 29 negóvo nagneńe h jegri je takó veliko, de jegrá ne more *opustiti*. 200 beséda božja pokáže člověko, kaj ima striti, kaj *opustiti*. preš. 13 moram da, si uka-zála, hójo k tēbi *opustit*. ravn. 2 298 Marta ni hotla tega iz časti do Jezusa *prpustiti*. škrb. 1 4 ke b' jest ne imel žéle inu volo svejt en krat *zapustiti*, pa jest gá očem *zapustiti* popreit kakor bo on mene *zapustil*. 369 vúpańe na te nas nima nigdar *zapustiti*. 416 ktir te opomína grešno navádo *zapustiti*. ravn. 2 50 tako netvé-gama, v tmí, brez slověsa moreta deželo, prijatle, znance, vse *zapustiti*.

redím: *rediti*: škriñ. XLII. staríši najdejo, z' kako skrbjó imajo svoje otroke brumnu gori *rediti*. kuga 43 vaša živina konec vzame za to kěr več živali držité, kakor ste jih v stani *rediti*. ravn. 2 51 v Betlehem je bil Jožef naméńen: mislil je blezo de bi prav bilo, vérbiču Davidoviga sédeža se gré tudi v Davidovimu méstu na kviško *rediti*. 52 upańe zdaj sta imela per míru dete *rediti*. ravn. abc 91 živino *rediti* lě in poľe obdelávati jim lohka pomagam.

redím: *rediti* (facere): ravn. 2 263 bogú ali Jezusu táko *narediti* bi bilo groza človeka. 298 drugi pa so rekli: bi ne bil mogel *narediti*, ki je slepcu očí odperel, de bi tudi ta ne bil vmerel? ber.

10 ľudje znajo hiše zidati, mésta *narediti*; ali pa tudi morejo bilko trave *narediti*? preš. 91 bil čas se je Mícki prkupít', zagódnico čas ji je bil *naredit*.

ročím: *ročiti*: preš. 83 oblúbi mu védno zvésta bít'; in ón se pred pústam z nó *poročít'*. lev. žup. 202 *vročiti* vróčati: kako stvar komu dati dajati v svoje roke, zustellen.

rodím: *roditi*: škriñ. pridg. 3 2 *roditi* se imá svój čas, inu vmrěti svój čas. lev. žup. 186 supin *rodít*: hiža kamor hodijo neomožene matere porájat (*rodít*).

sadím: *saditi*: škriñ. pridg. 3 2 *saditi* (imá) svój čas, inu zasajenu vùn ruváti svój čas. preš. 120 al je móč na prvi prôstor jo v zbirál'sih *posaditi*, móč ji prvo část skazáti, ako v nih je ni kraľice? lev. žup. 192 *razsaditi* razsájati: poruvati kar je bilo vsajěno.

sledím: *slediti*: lev. žup. 102 nih dolžnóst je, *slediti* vsako hudo-delstvo.

slepím: *slepiti*: škrb. 1 151 ne pustimo se zapeláti, ne *slepiti*. 313 ktiri se pusté od sovražnika naših duš motíti in *slepiti*. 159 de se Noé od hudobnih ni dal *oslepiti*, ne zapeláti, to je uržoh de ga s. pismo pohváli. 186 ta se pustí *preslepiti*. 384 nas očejo *preslepiti*.

slobodím: *sloboditi*: lev. žup. 182 *osvoboditi* izfrájati befreien. oprostíti glej *osvoboditi*.

smodím: *smoditi*: rog. 2 502 ne perute začnó se *smoditi*. 2 3 zapovedal je bil škofa iz gorécimi baklami *smoditi*.

sramežlím: *sramežľiti*: ravn. 2 245 Jezus je hotel z nó Izraelce *osramožľiti*.

srđím: *srđiti* (rijetko: sřditi): ravn. 1 121 oh gospód! čimú *srđiti* se nad ľudstvam!

suším: *sušiti*: škrb. 1 425 kadar se živleñe enako eni spomla-danski róži začné *sušiti*, o ta krat ni mogóče de b' se grešnik ne bal.

svarím: *svariti*: škriñ. sir. 20 1 kakú bóľši je *svariti*. . . kakòr se jeziti! ravn. 1 96 bodite sej volni in prpravleni vselej dati se vòditi in *svariti*.

svetím: *svetiti*: ravn. 2 244 bog jih hoče in zamore vse ľudí *posvetiti* in zveličati.

tajím: *tajiti*: škrb. 1 123 al se ne pravi to resnico *tajiti*? ravn. 1 VI nektiriga izrečovaña pa tudi ne smém *tajiti* de res po Krajnskimi ni kaj navadno. 2 165 pismeji in farizeji niso mogli *tajiti*. škriñ. XI je človek permóran pr vučénih inu brumnih móžeh se posvętovati inu takú sam sebe bòl *zatajiti*.

topím: *topíti*: škrb. 1 133 so bli v očitni nevárnosti *potopíti* se.

tvorím: *tvoríti* (goreński stríti): rog. 2 657 jubilaea gdur če biti deležen, ta ima *stryti* kar *stryt* zapovéda se. škriñ. prip. 21 3 vsmi-lehe inu pravico *sturíti* gospódu bôl dopáde kakôr zakláni ófri. prip. 3 27 nikár ne brani tému kateri zamóre, dobru *sturíti*. kuga 56 letá se ne smej pred *sturíti*, kakor kadar je vže truplu mrzlu. ravn. 1 9 človeku ní samimu biti dobro na zemli, pomočnico mu hočem *storíti*. 29 bom koľ Abrahamu skrival kar me je misel *storíti*? 44 bog vse vé tako obračati na svetu, de nam do prave sreče ni nikolj treba *storíti* kakšine še toľčkine krivice. 49 takó vé bog konec *storíti* vsakemu trplénu ktiriga je preveč. 131 Izraelci so Gedeonu Madjance do konca vkrotivšimu *storíti* hotli veliko čast. 2 184 perpušéno tedaj je v seboto dobro *storíti*? 209 mu ni mar vsiga brš *storíti*. preš. 9 kaj siróta čem *storit*?

učím: *učíti*: škrb. 1 118 véš od kogá se moreš *vučiti* sprašvati tojo vest? ravn. 2 91 v tempelnu naj bi bil hotel *učiti*. 135 vse posluša, in *vučiti* je začél. 208 pa še vse nekaj lepiga se da iz tega *vučiti*. 251 ne naveliča se *vučiti* in dobriga storíti. škriñ. III. od tēh búku pravi s. Basilius škof, de se jih imajo tudi otroci *navučiti*. pridg. 8 16 sim si k srci vzēl, de se hočem modróst *navučiti*. škrb. 1 2 tim želim dónes oči odpréti inu jih *podvučiti*. ravn. ber. 109 bog je hôtel s' tēm Jona *podučiti*, de bi bil mogel negovimu ukazu pokoren biti. preš. 89 léj, kalín debéloglávec, trdoklúnast kós je svéje pésmi pústil, lépši pôje, *podučit'* ne dá se slávec.

varím: *varíti*: lev. žup. 188 prelèstíti: *prevaríti* überlisten.

vedrím: *vedríti*: ravn. 2 103 potrebi Jezus vina le véntati naj bi bil hotel, drujiga nè, in dobrim ľudém nikolko veselja napraviti, *prevedriti* jim časne skrbí.

veselím: *veselíti*: ravn. 2 30 tudi verovati tedaj in *veselíti* bi se ne bili mogli. 44 modrici so se k pokoju podali. Kmalo ko se bo dan napóčil, se mislijo tega h kraľu Herodežu *veselíti*. 254 gostíti *veselíti* pa se je treba, de tvoj brat še živí. škriñ. XXVII je k pèklam doli šál tamkaj jetníke *obveselíti*.

Tako i:

dobím: *dobíti*: škriñ. XXXI na tó drévú hóče ženin zlezíti, to je toistu v last vzēti inu iz néga velku sadú rèsnice inu lubezni *dobíti*. kuga 61 bolezen na plučih se . . . zna *dobíti* spomladi, po lejti, v jeseni inu tudi po zími. preš. 105 pogléda nén'ga vžíval sim sladkósti doklèr de je srcé dobílo ráno, ki péče nóč in dán

me brez hladila, ki ni *dobiti* ji nikjer zdravila. škrič. pridg. 3 6 kaj *prdobiti* imá svoj čas, inu kaj zgubiti svoj čas. škrb. 1 182 na to vižo vupamo po smileni sodbi *zadobiti* krono nebeške časti.

iznebim: *iznebíti* se: ravn. 2 203 le česa naj bi se ne bil hotel kùpec *znebíti*, ne bil bi dnarjov vkup spravil, nè perlna kupil.

Kašto dolazi i kod glagola ove vrsti naglas na slogu pred nastavkom i, a to otegnuti, n. pr.:

častim: *častiti*: rog. 2 203 my Aléne ne zamoremo z drugim počastit.

dušim: *dušit*: ravn. 2 119 takole pokaže Jezus, de je dobre ljudi zmed vsih narodov zbérat prišel, de je sovraštvo *zadušit* prišel, ne podžigat

gasim: *gásit*: ravn. 1 223 vsi studenci vsahnujejo, si žejo *ogásiti* so veliko úr deleč mogli na ktiriga po vodo hoditi.

govorim: *govóriti*. rog. 2 659 od katérik tukaj nóčem *govóriti*. škrb. 1 473 ker neso nehali prosit, je začel *govóriti*. 433 porečete: to že vémo, lahko je *govórit*, al držat je težko. 500 on začné *govórit* sam per sebi. 1 89 brez bogá v srci živi cele dní, cele tédne, cele mesce, povete, kakó se bo mogel *zgovóriti*? 429 *zgovóriti* se ne dá, kako obilno zasluženje si skupej zbira. 491 njegovo srcé se potopí v morje sladkiga veselja, ktiro se li občutit da, al *zgovóriti* se nè more. 1 242 na to ti móre na mejsti mene toja lestna vest *odgovóriti*. 401 Jezuzu družiga niso mogli *odgovóriti*. ravn. m. pov. 100 9 ne vedo kaj *odgovóriti*. ravn. m. pov. 111 časi so ljudje v hišo hodili *pogovóriti* se kaj z očetam. škrb. 1 24 inu se ne boš nigdar dal *pogovóriti*, de tekoče lejtó je za te to zadne. 414 mi zraven vsiga tega se ne damo *pogovóriti*, de molitov je prva čednost. ravn. 1 324 mladenčik se ne da *pregovóriti*. Kralj je mater poklical in *pregovóriti* ji ga svétije.

grešim: *gréšiti*: ravn. ber. 41 kako bi mógel *gréšiti* zoper néga!

korim: *kóriti*: škrb. 1 6 kir se z želami, de se oče *spokóriti*, zmiram toláži, se zgodi de te že le trpé noter do smrti. 138 čas imáš se *spokóriti*. 244 bog želí, de imam moje meso *pokóriti*.

ložim: *lòžiti*: škrb. 1 268 če spovdnik vidi de grešnik za veliko nočno obhajilo ni zadosti perpravljen, se mu more odvéza *odlòžiti*.

novim: *nòviti*: škrb. 1 128 jutri grém k spovdi, čas je življenje *ponòviti*.

potim: *pòtiti* se: rog. 2 632 pred temi trest inu *pòtit* začel se je od straha.

pustím: *pústiti*: rog. 2 656 zgodyla se je beséda tega gospúda de dal je noter sedajnimu s. rimskimu skofu *pústit* oznánit ta s jubilaem. škrb. 1 137 al sméš zato odlášati greh *zapústiti*?

sladím: *sláditi*: ravn. 2 131 kdo bi ne bil z veselam rad Jezusov vučénic, ki nam vé dobróst takó *posláditi* in polájšati!

topím: *tópiti*: rog. 2 550 vzél si je bil naprej use človestvu iz tem potúpam *potópiti*.

tvorím: *tvórit*: rog. 2 657 kadar bil bi tebi ta prerok eno veliko reč *stúriti* zapovéjdal, gvišnu ti bi bil mógel to doprnest.

veselím: *vesèliti*: škrb. 1 496 trudi se kolker hočeš, *razvesèliti* svoje sreé.

dobím: *dòbiti*: rog. 2 660 spodbost bi sledniga imélu podvizat se *zadòbit* ta s. jubilaem. 662 katéri sylnu želil je ta s. odpustik *zadòbit*.

2. Naglas na slogu *pred nastavkom* i dolazi u ostalim osnovama i to *otegnuti* pa bio taj slog dug ili izvorno kratak, dakle ' , a na o (ne = a) i na e (ne = é ili e): ' : lúbiti, hòditi žèniti. Goreñac slabo ili nikako ne osjeća razlike između *trátiti* i brátiti i to mu je dobar slik, dočim mu prezent *krátim* i brátim nije dobar slik na uho. Najobičniji taki glagoli navedeni su kod prezensa u Radu XCIV. Supin ima isti naglas kojino infinitiv: lúbit nòsit žènit. Ovdje ću navesti samo nekoliko primjera iz kniže:

a) Osnove od *dva sloga*: α) s dugim samoglasnim s: ' : bránim: *brániti*: škriñ. pridg. 4 1 tudi se ne mórejo nih sili *vbrániti*.

célím: *céliti*: lev. žup. 52 po kacem póti je *céliti* bolníke, to ma vsak zdravník sam na izvólji.

drámim: *drámiti*: ravn. 2 171 Jezus je zdaj mrličika za roko prijél, in kakor bi jo iz spaña hotel *predrámiti*, pohlevno in prijazno ji reče: vstàni!

drážim: *drážiti*: škriñ. prip. 29 22 katéri se lohku *zdrážiti* pusty, bo še bòl h grèhu nágnen.

hránim: *hrániti*: škriñ. II § II imamo ne beséde kakor drágo zalógo v srci *ohrániti*. prip. 2 1 tvoje srce imá moje zapévèdi *ohrániti*.

hválím: *hváliti*: škriñ. XIV v 8 v. začné ženín nevésto *hváliti*. sir. 41 37 ne srámújte se néga *hváliti*. sir. 41 17 za tó hočem tebe *zahváliti*. lev. žup. 185 *pohváliti*: v zbori se kak nasvét pohváli, kadar se vá n pritrdi.

jásnim: *jásniti*: preš. 36 kdo zná nóč tèmno *razjásnit'*, ki táre duhá?

klátim: *klátiti*: škriň. sir. 29 25 onu je sturilu, de so mógli bej-žati inu se med neznanim ludstvam okóli *klátiti*.

krátim: *krátiti*: lev. žup. 71 tujim siromákóm ni *krátiti* pomóči.

kúpim: *kúpiti*: rog. 2 662 skuzi same te s. odpustike zamorejo se rešit inu *odkúpit* iz oblasti tega satana. ravn. m. pov. 49 *pr-kúpiti* se jim gléjte.

lóčim: *lóčiti*: škriň. sir. 10 14 to prvu človekoviga napúha je bilú, od bogá se *lóčiti*. škrb. 1 65 od naróčeja enga tako lubezniviga očeta se nočmo nigdar več *odlóčiti*. Supin: *lóčit*: ravn. 2 292 na sodbo, *lóčit* dobre inu hudobne, sim na svet prišel.

ľúbim: *ľúbiti*: preš. 15 kdó te mène *ľúbit'* síli? 43 je v šest-nástim, míslim, léti se možíti še prekmálo; de te *ľúbit'* ni pre-zgóďaj, tvoji mi poglédi práv'jo.

ménim: *méniti*: ravn. 2 80 še kaj drujiga pa bi vtegnila ta ľuba prkázen *poméniti*.

mótim: *mótiti*: ravn. 2 290 farizeji rekó preglédcu še en krat pred se, in *zmótit* ga že préd in prskútít mu Jezusa, mu z veliko svéstjo in vsi mogóčni rečějo: daj čast bogú.

pálim: *páliti*: lev. žup. 77 župan je dolžán priti ogledovat, če po hižah ni káj tacega, od česar bi se mogla *zapáliti*.

pólnim: *pólniti*: škriň. II § II se imamo z nę bogastvam *na-pólniti*. rog. 2 658 se le boš upyral tu malu *dopólnit'*? Supin: *pólnit*: preš. 48 rôčno jézdí nad Turčine *spólnit* vóľo svóje dráge (štókavski: pűniti).

rěšim: *rěšiti*: supin: *rěšit* ravn. 1 84 *rěšit* jih tedaj jim Mozesa pokličě. 2 238 za to je sin človeka na svet prišel *rěšit*, kar je zgu-blěniga bilo. 2 194 prišel sem ľudi od nüh *rév odrěšit*.

rúbim: *rúbiti*: lev. žup. 28 tacega županstvo more *zarúbiti*.

slúžim: *slúžiti*: preš. 44 srcě ti želí v ľubězni *slúžit'*. 99 razo-děni, al sáj se bóde tih *poslúžit'* smělo?

snúbim: *snúbiti*: supin: *snúbit*: preš. 30 jest popéľem se kje v Brno *snúbit* Júděne kršene.

sódim: *sóditi*: ravn. 2 283 po Mozesovi postavi je duhovnam šlo *obsóditi*, ali je gobovic očišen ali nę. Supin: *sódit*: ravn. 2 113 iz vsiga se mu vidi, de je grešnike zveličovat prišel, nę *sódit*.

stópm: *stópiti*: rog. 2 609 je nega samiga prpústil *stópit* na to mrtvaško goro Kalvarjo. škriň. sir. 2 1 kadár hóčěš v božjo službo *stópiti*, ostani v pravici. ravn. 1 175 kdo smě hodit na božjo goró?

v kraj *stópiti* kdo njegove svetíne? škriñ. sir. 35 2 ofer, kateri pomága, je od vse hudobíje *odstópiti*. módr. 9 5 jest sim preslab sodbe inu postave *zastópiti*. lev. žup. 205 *zastópiti*: na mesto koga družega *stópiti* in ga braniti.

súmim: *súmiti*: ravn. 2 109 ne dá se več *súmiti* in cviblati, kaj de je ménil.

tóžim: *tóžiti*: škrb. 1 125 za to morem tudi le sam čez se *tóžiti*. škriñ. modr. 13 6 vendèr se je čez tē majn *prtóžiti*. Supin: *tóžit*: ravn. m. pov. 17 malo je máńkalo, de se niso šli h gospodu učeníku *prtóžit*.

trébim: *trébíti*: lev. žup. 49 gnojne jame je po noči *trébíti*. preš. 74 stal tam je kámen, hité mu máh *otrébít*.

vábim: *vábíti*; supin: *vábit*: ravn. 2 222 grešnike h pokóri *vábit* sim prišel.

vláčim: *vláčiti*: ravn. m. pov. tako se je urno *obláčiti* vadila.

vóščim: *vóščiti*; supin: *vóščit*: ravn. 1 168 David je móž poslal iz pušave *vóšit* srečo našimu gospodu.

zábim: *zábíti*: škriñ. XLVI zravèn tēh prpráv je še ena, na katero my ne smemo *pozábíti*. škrb. 1 205 nas opomína zamíro *pozábíti*. ravn. 2 294 se nar véči svojiga opravíla na zemlji nóčemo *spozábíti*. preš. 117 bòl ko Délije, Koríne, Cíntije al Lávre bi biló *pozábit* škóda tvójiga iména.

žálim: *žálit*: ravn. 2 226 zavoło déklice, ki se je *žálit* bojí, je vender le v prošno dovolil. 2 288 je ni nikol mislil *razžálit*. škrb. 1 517 vári se bogá prostovolno *razžálit*.

β) s dugim, nekoč kratkim, vokalom o i e: `:

gónim: *góniti*: rog. 2 646 začel je ludy inu živyno *gónit* iz gájžlo z' templa.

hódim: *hòditi*: ravn. 2 289 ko ga takó z lóhkama in neopotkama vidijo *hòditi*, vsi so velik čud zagnáli. m. pov. 25 kadar je okréval Tomáž, mu začne lákota *hòditi*.

klónim: *klòniti*: ravn. 2 96 le lepó je priyatla imeti, de mu je tudi nas zveličati in *naklòniti* tudi nam nebeškiga vesela.

lómim: *lòmiti*: ravn. 2 226 vpričo ktirih se je svoje kraleve beséde *prelòmiti* sramoval 2 228 prsége *prelòmiti* se ne smé.

lótim: *lòtiti* se: rog. 2 605 pridigo počastit inu hválit na véjdel bi se kaj *lòtit*

mólim: *mòliti*: škrb. 1 335 samo čuti, pa ne *mòliti*, je ferbežnost. ravn. 1 74 čudna je tvoja previdnost, *mòlit* jo je pr vseh rečéh. 2 113 veliko vékov lét je bil za kraj med Judmi in Samarijani

prepír, kej bogá *mòliti*. preš. 59 zdaj *mòlit'* vèc ni síla. Supin: *mòlit*: ravn. 2 54 gredó v Jeruzalem *mòlit* izraelskiga boga. preš. 132 v sobóto svèto vábi *mòlit* bôžji grób kristjána.

nòsim: *nòsiti*: ravn. abc 69 oréhe otépajo. Vcájno pobérati in v hram *nòsiti* jih pomagám. ravn. 2 30 po Mozesovi zapovdi so prvorojéniga púbiča bogú v tempel stariši mogli *nòsiti*. 2 178 se-bóta je dansi; dansi nè postelev *nòsiti*!

prósim: *pròsiti*: ravn. m. pov. 125 kaj sméš zdaj *pròsiti* bogá, ktiriga si razžalil? 2 289 streho v nekšínimu trgu na Samariškimu jim *izpròsiti* naročí. Supin: *pròsit*: ravn. 2 289 ni ta tisti, ki je h potu hodil v bogajme *pròsit*?

slóvim: *slòviti*: ravn. 2 5 na glas je šlo ľudstvo *blagoslòviti* ali žegnati

strójim: *stròjiti*: lev. žup. 186 *postròjiti*: pripraviti.

tóčim: *tòčiti*: lev. žup. 124 dopuščèno je Luki Obrézi sméti čez uro *tòčiti*.

vódim: *vòditi*: ravn. 1 96 otroci! bodite sej volni in prpravłeni vselej dati se *vòditi* in svaríti. lev. žup. 301 *vòditi* koga k priségi . . . *vòdo vòditi*.

vólim: *vòliti*: lev. žup. 103 kateri so izgubíli pravico dati se *vòliti*. Supin: *vòlit*: lev. žup. 9 tega nihče ne gleda, koliko jih je prišlo *vòlit*. (U ravn. *vòliti* kao da je od *vòla* izvedeno.)

žvéčim: *žvēčiti*: kuga 87 tej bolni se more dati taka jéd, katèro ni tréba veliku *žvēčiti*.

Svi ovi glagoli mogu imati *otisnuti naglas na nastavku i*. Evo za to dva tri primjera iz knige:

bélim: *belíti*: preš. 42 tréba prečuváti bóde vèc nočí s peržgáno lúčjo, dólgo si glavó *belíti*, de poprávím spèt zamúdo.

bránim: *braníti*: škrb. 1 97 kolko tedej je treba várvati inu *braníti* božjo zgubo? preš. 10 po drúgih se ozéraj, ne mórem ti *branít'*.

čútím: *čutíti*: preš. 74 srcé še bíje, še *čutíti* je gorkó.

hódim: *hodíti*: škrin. prip. 6 28 zamóre li človek po žerjávci *hodíti*, de bi se négóvi podplati ne vžgáli? ravn. ber. 3 brez síle ne sméte na skrét *hodíti*. lev. žup. 190 prohájati: *hodíti* skozi kako mésto.

hránim: *hraníti*: škrb. 1 268 natura zapové, de človek more sam sebe *ohraníti*. 1 387 apostelni so bli, skuz ktire je bog pržgal izveličansko luč katolíške vire po celimu sveti, tedej de b' nó oni mogli povsod rezglasiti in zmíram cvedečó *ohraníti*, je potrebno

blo, de so se popret samí v viri potrdíli. 1 434 ne zamúdi nič od tega, kar vučenóst al skušna za zdravje *ohraníti* naprej piše.

klónim: *kloníti*: preš. 172 z seboj povábim drúge vás junáke, vás, ktérih ráma se *vkloníti* nóče.

křstím: *křstíti*: preš. 182 dál *křstít* je óča glávo sívo.

kúpim: *kupíti*: škriň. prip 17 16 kaj pomága nevúmnnimu bogástvu iměti, kęr ne móre modrósti *kupíti*? preš. 81 bil čas se je Míc'ki *prkupít*.

lóčim: *ločiti*: škrb. 1 161 ne porajtaj jih, če se ne moreš od nih *ločiti*. preš. 177 že, Črtomír, je tréba se *ločiti*. 179 al' žíva al' mrtva je, zvědit' móre, *ločiti* přéd se iz svetá ne móre. ravn. 2 87 po Jezusovo moremo svoj čas *odločiti*.

lótím: *lotíti*: ravn. m. pov. 35 kadar je opraviti kaj, se moreš sam urno *lotíti* in ne čakati, de se ti veléva.

ľúbim: *ľubíti*: škriň XXXVIII prvič opomina móděr, de imajo ľudje modróst *ľubíti*. preš. 11 saj ná me se ozéraj, ak nóčeš me *ľubít*. 21 přéd bom dúšo zgúbil, ko néhal te *ľubít*. 118 očí sem věčkrat prášal: ali smém *ľubíti* te?

ménim: *meníti*: ravn. 2 9 sem ter tje je pomišlovala, kaj bi vtegnilo to pozdravľěne *pomeníti*.

mésim: *mesíti*: ravn. 1 91 gospodińe, de je bil kruh za po póti, morejo *vmesíti*.

mólim: *molíti*: škrb. 1 151 tebe, bóg, samiga očmo *molíti*. 1 419 jest vém kako imam *molíti*, pa nimam časa.

mótím: *motíti*: škrb. 1 313 ktiri se pusté od sovražnikov naših duš *motíti* inu slepíti.

nósím: *nosíti*: rog. 2 658 železni pancer *nosyti*.

prósim: *prosíti*: škriň. sir. 30 11 kdor svojiga syna ľubi, ga po góstim tépe, de bo ta k poslednim veséle imel, inu ne bó tréba pr dúrih sosědov kruha *prošíti*.

stópím: *stopíti*: škrb. 1 277 cirku vsim virnim ne zapové večkrat k s. obhajilo *prstopíti*. 1 143 jo nóče *zastopíti*. preš. 179 *stopíti* k sěbi ga v čolnič povábi.

tóžím: *tožíti*: škrb. 1 164 nočmo nigdar več z nevólo *tožíti* čez to. 1 256 bi mogel *obtožíti* se, kar si kdež zóper bogá pregrešil.

trđim: *trđíti*: škrb. 1 387 de b' nó mogli v srca virnih zasjāti, *potrdíti* in zmiram cvedeóčo *ohraníti*, je potrebno blo de so se popret samí v viri potrdíli.

vólim: *volíti*: ravn. 1 295 izvolímo raji smrt še táko trpěti kakor v greh *prvolíti*.

vózim: *vozíti*: lev. žup. 172 izvážati: vùn *vozíti*, iz tega kraja *vozíti* v kak drug kraj.

zábim: *zabíti*: preš. 13 si mi ukazála, de te móram *pozabít*. 18 ne *pozabíti* jih, so te prosíli drúgi, ne móje prevzétno srcé.

žálim: *žalíti*: škrb. 1 131 boš spoznal, kaj se pravi bogá *režalíti*. 1 139 smo prpravleni rajši taužent krat vmréti, kakor tebe *režalíti* en sami krat. 1 180 nič ti ne smé majhno naprej priti, kar more néga *režalíti*. 1 311 imamo trdno naprej vzetje tebe ni-gdar več *režalíti*.

b) Osnove od *više nego od dva* sloga. Takih ima osnova kod prezensa niekoľiko navedenijeh; ovdje za primjer neka stoje dvije tri li:

beséditi: rog. 2 641 gospodar nima iz držyno veliku *besédit*.

beráčiti: ravn. 2 258 kopati ne znám, *beráčit* me je sram. lev. žup. 190 prosjáčiti: *beráčiti*. sup. *beráčit*: ravn. m. pov. 81 iti *be-ráčit* je mogel.

drugáčiti: lev. žup. 72 ubóžce katerim délo mrzí, treba ponuditi v prisilno delávnico, ako je očito, de se ne hté *predrugáčiti*.

edniti: supin: *edínit*: ravn. 2 46 pač lépo známeňe, de je obóje v eno ľudstvo *zedínit* in vse prišel zveličat.

gospodáriti: rog. 2 633 sedaj se spodóbe, de jest tudi en krat sam sebi začněm *gospodárit*. škrb. 1 21 al se ne pravi to iz pr-hodnim časam ferbežno *gospodárit*? ravn. 2 258 daj odgovor od svojiga gospodárstva, zakaj nič več posihmal ne boš mogel *gospodáriti*.

ľubezníviti: ravn. 2 45 tudi ta zgodba nam more Jezusa otroka prkupiti, *poľubezníviti* nam ga.

ošábiti: ravn. 1 330 tako malo se kdo sme *ošábiti*.

pajdášiti: škrb. 1 42 to se ne more *pojdášiti* z imenom enga kristjana. 1 43 bodo iz kancelna gvišne nove šege inu grešne navade svarjéne, ktire se iz kristjansko čednostjo ne moréjo *pojdášiti*.

podóbiti: ravn. 1 246 po komu tedaj, pravi sveti bog, me hočete *opodóbiti*? (boľe: *opodóbiti* prema *poolóviti* lev. žup. 185?)

prosjáčiti: supin: lev. žup. 66 *prosjáčit* ali beračit naj ne hódi nihče.

sovrážiti: rog. 2 145 krajl nebes inu zemle videoč sinagogo, kakú uzdigúvat začela se je bila čez néga, pregájnat inu *šourážit*, zavrgel je leto.

tolážiiti: škriñ. sir. 48 10 kateri si bil postavljen ob svojim časi skuzi stvarjenje gospódovo jézo *potolážiiti*. škrb 1 373 vse se je przadelo *potolážiiti* režaleniga bogá. 1 407 kdo more misliti, de trošt, ktiriga svét da, zamóre eno žalostno srcé *potolážiiti*? 1 416 vest ga nevsmileno péče, jo ne more *potolážiiti*. ravñ. 1 117 Mozes in Aron se vržeta na koléna in obraz jih *potolážit*. Supin: ravñ. m. pov. 37 spred pečí so ga mogli mamka hòditi *tolážit*.

trpínčiti: ravñ. 1 65 poboľšati svoje brate, ne pa *trpínčiti* je hotel Jožef.

udáriti: škriñ. prip. 17 26 ny dobro poglavárja *vdáriti*, kateri je prav sódil.

β) s *kratkim* samoglasom. Najobičniji ovaki glagoli navedeni su kod prezensa. Ovdje neka stoji samo nekoliko primjera iz knige. Sve ove bi trebalo otisnuto naglašivati, kako se zbija prezens naglašuje.

bíčim: *bíčiti*: lev. žup. 200 *zabíčiti* zabičeváti einprägen.

brátim: *brátiti*: ravñ. 2 144 věža míru more biti božja věža; ľudjé, ki se prerivajo in na svetu tako lohka zderèjo, v ní vpríčo boga pr altarju se morejo spet spraviti in *pobrátiiti*.

gázim: *gáziti*: škrb. 1 29 kir je bla vóda že vun stopila, je ni blu mogóče več *pregáziti*.

grábim: *grábiti*: škriñ. vis. pes. 8 2 *zgrábiti* bi te hotla.

hlínim se: *hlíniti* se: ravñ. 2 72 Janez, ki jih vidi se *prhlíniti*, jim reče: gadja rodovina . . .

kúsim: *kúsiti*: škriñ. X kateri je vže bôl svejtu odmerèl, zamóre enukóliku take skrivnosti v tej pèsmi *okúsiti*.

lázim: *láziti*: ravñ. m. pov. 119 oblúbim, menílo bi jo skoz *láziti*.

márim: *máriti*: ravñ. 2 183 človéku živleñe otéti je kaj dobriga, človéka v ñegovi reví *zamáriti*, kaj hudiga.

mêrim: *mêriti*: ravñ. 2 154 člověško delo se ne more z ñim *mêriti*. 1 63 Jožef spravlja v žitnice žito. Bilo ga je kakor peska ob morju. *Mêriti* ga od obilnosti več ne morejo. 1 66 kaj hudiga mu se more *pmêriti*. ber. 177 kdo zamóre déla tvôje vsigamogóčnosti, o gospód, preglédati, kdo jih zamóre *premêriti*? 1 189 kakó čem to *zamêriti* Jeminovimu sínu?

míslim: *mísliti*: ravñ. abc 89 nič drugih potreb bi si ne mógli *omísliti*. 2 277 trapaste device so svoj nar veči opravik, *omísliti* oľa, do zadñiga odlašale. 1 5 tudi je *pomísliti*, kako nas bog sam prgaña ñegova dela premíšovati.

mrčim: *mrčiti*: preš. 69 zagléda pr mízi ruméni junáka, *omrčiti* ga Uršika lépa želí.

núdim: *núčiti*: lev. žup. 189 *prinúčiti*: prisíliti nóthigen.

pázim: *páziti*: ravn. m. pov. 5 v šoli se more tiho biti, sedéti in ves čas v tisto, kar gospod učeník kážejo, *páziti*.

pénim: *péniti*: lev. žup. 47 prepovédano je pivo *péniti* z briz-ganem.

plázim: *pláziti*: ravn. m. pov. 63 zakaj se je Ančika bala *oplá-ziti* kam? 89 se *spláziti* kam šin krasti je najdel prložnost. lev. žup. 201 kdor bi se tako molčé hotel *spláziti* mimo zakona, ka-znjujejo ga

právim: *právit*: škrič. XV hóče ženin nej zlate oburatne kętnice *naprávit*. škrb. 2 262 prostoru nimam perdélkov *posprávit*. ravn. 2 164 kaj nad nim osledíli bi bili radi ob velávo ga pr ľudstvu *perprávit*. preš. 176 darí *oprávit* bógni po navádi prnése Črtomíra lahka ládja.

prídím: *príditi* lev. žup. 185 pohabíti: pokaziti, *izpríditi*.

púšim: *púšiti*: lev. žup. 75 sódná kazén zadene vsaciga kdor bi se predrznil tabak *púšiti* v hlévi ali na pódi.

sílím: *síliti*: ravn. 1 234 Elizej reče: nikar tróhe ne vzamem. Naman mu hóče *vsíliti*.

sítím: *sítiti*: škrič. XXIV on vabi svoje prijatle, de se imajo s kruham rěsnice *nastítiti*.

srěčím: *srěčiti*: ravn. ber. 78 ko je bil sodník, si je Samuel przadéval svoje ľudstvo *osrěčiti*.

stávím: *stáviti*: ravn. 1 205 kakor sim bil vbog, vender sim spravil tempel *stáviti* talentov zlatá sto jézar. 2 102 kako vé ľudém vesele *napráviti*, ki si ga nihčer ni v svést. lev. žup. 190 *ostáviti* je storiti, da kaka stvar kje ostane. škrb. 1 213 tih molitove ne-ktére napréj *postáviti* znaš. 1 172 kdor začné en krat iz ene strme povske visokóte nazaj letéti, se ne more *vstáviti*. preš. 155 hríbam póti do né ni nim *zastáviti* mogóče.

vádim: *váditi*: škrič. sir. 33 17 tvoje vusta se nimajo *naváditi* na rězvuzdanu govorjéne.

zdrávím: *zdráviti*: preš. 55 nobeden srcé *ozdráviti* ne vé.

U ugarskoj slovenštini.

Naglas na nastavku i dolazi u glagola, koji imaju i u prezensu nastavak i naglašen, i to *kratki*: grešiti, prđiti (prijetiti), púštiti itd. Osobito ako je u osnovi vokal o u slogu pred nastavkom: dojđiti,

pogoditi, govoriti. groziti, kositi, krotiti, loviti, moriti, ploditi, roditi, skropiti, osloboditi, sramotiti, topiti, zvoniti, žalostiti. Ovaki glagoli imaju u supinu otisnuti dugi naglas na nastavku. Knjiga kratko naglašeno i obično ne bileži.

grešim: *grešiti*: trpl. 78 17 dónok so nej hejnali *grešiti* prouti nemi.

činim: supin *činit*: küz. 15 ovo pride gospoud . . . *činit* soudbo prouti vsejm.

gasim: *gasiti*: bar. 9 vsaki se je paščo ogná *gasiti*.

lovim: supin *lovit*: küz. mat. 26 55 liki na razbojnika ste prišli z rožjom i z drogmí me *lovít*. jan. 21 3 šou bom ribe *lovít*.

mirim: supin *mirít*: küz. m. 65 ostavi t m dar tvoj pred oltárom ino se idi prvle *mirít* z bratom tvojim.

slobodim: *sloboditi*: bar. 16 pes je lanc nategüvao, naj bi se samo mogao *odslobodíti* ino vujti.

Ali svi ti glagoli mogu imati naglas na slogu pred nastavkom: podojiti i podójiti, drobiti i dróubiti, pogoditi i pogóditi, groziti i gróuziti, kositi i kóusiti, loviti i lóuviti itd., n. pr. küz. mark. 5 4 nišče ga je nej mogao *skroutiti*. nagfl. 15 etakša prívadna fliša se za prva čestou *ponouviti* morejo. U opće vole naglas na slogu pred nastavkom: céjditi číniti déjliti gréjšiti fálití gásiti hláditi káditi kváriti zbúiditi zgúbiti zamúiditi súšiti premejniti stréjliti, čéstiti; dresèliti vesèliti, n. pr. küz. jan. 9 23 da ne bi bio ete od bogá, ne bi mogao *číniti* nikaj. küz. rim. 15 20 tak se pa páščim *glásiiti* evangeliom.

Naglas na nastavku i imaju i osnove s vokalom o, koje u prezensu nastavak ne naglašuju: pròsim: prošiti, nòsim: nositi, mòlim: moliti, pòstim: postiti, vòzim: voziti, zlòbim: zlobiti. Supin samo: mòlit ne molít.

Inače dolazi naglas na slogu pred nastavkom i to dugi u osnovama građenim od imena s dugim vokalom u slogu, koji dolazi tik nastavka; ako li je taj slog kratak, to ima kratki naglas: blóud: blóuditi, kurvār: kurváriti, pün: napüniti. Knjiga kratki vokal ne bileži: napuniti trpl. 80 10 misliti gön. 94 itd. Za primjer nekoliko glagola s dugim vokalom: obejliti küz. mrk. 9 3, blouditi trpl. 107 40, díčiti trpl. 92 2, gájiti nagfl., gnejzditi küz. mrk. 4 32, hváliti küz. 2 korin. 11 30 nagfl. 34 117, kúpiti gön. 94, od-loučiti küz. rüm. 8 39, mlátiti küz. 1 kor. 9 10 nagfl. 64, múviti nagfl. 115 gön. 7, oskrúniti trpl. 89 35 küz. djañ. ap. 24 6, slúziti trpl. 119 91, nagfl. 92. souditi küz. jan. 8 26, strážiti küz. mat. 27 61,

svejtiti trpl. 80 4 gön. 106, strejbiti trpl. 106 23, po-túlití nagfl. 38, toužiti küz. jan. 8 6, vráćiti küz. mat. 12 10 mrk. 3 19; kur-váriti küz. jan. ozn. 2 20. Supin ima ísti naglas s infinitivom: soudit küz. 2 tim. 4 1, vráćit küz. lük. 6 17. Dug vokal ima i ob-ćútití trpl. 51 10 nagfl. 181 s-kúsití trpl. 71 20, šálití nagfl. 98 ob-šálití nagfl. 14.

U kajkavštini.

1. Naglas *na nastavku i*, i to otisnuti kratki, dolazi u onih glagola koji imaju i u prezensu nastavak *i* naglašen: delím: delíti, i kod glagola, koji imaju inače otegnuti kratki naglas a u osnovi vokal o ili e (ne = e): hòditi: hodíti, ženiti: ženíti. Ali svi mogu imati naglas i na slogu pred nastavkom i: délití hòditi ženiti. U supinu imaju *oni* naglašen, i to otisnuto dugo, nastavak: delít, dakako da i délit; a *ovi* slog pred nastavkom tako kako infinitiv: hòdit ženit. Evo nekoliko primjera iz knige:

brojím: brojíti: mat. 1 453 ali kaj vam ovde brojíti ove hoću?

činím: činíti: pav. duh. 27 onda bi ovo listje spačku činíti moglo. mat. 2 92 činim, kajti mene bog hotel je tak i s takvem načinom čintí.

delím: delíti: gašp. 1 691 ono vbogem darežljivo delíti ni zamudíla.

dobím: dobíti: gašp. 1 821 blago razdéli, da budeš mogla zadobíti blago vekivečno.

dvojím: dvojíti: vran. 1 77 od žalosti hotel je zdvojíti. 238 to je bilo za zdvojíti.

falím: falíti: reš. 32 ne ruka Davidova navadna falíti.

govorím: govoríti: vran. 1 95 sam s sobom počne govoríti.

greším: grešíti: kov. kemp. 5 ako bi videl drugoga očivesto grešíti, ne bi vendar moral tebe bolega suditi.

hòdim: hodíti: gašp. 1 596 kojega pohodíti naj se pašči.

kojím: kojíti: mat. 2 178 ljubavi proti dekličem v srcu kojíti. 238 kčere moje vsigdar prepuščala jesem pajdašiti se s mladenci i ljubav kojíti. gašp. 1 417 iz kojeh divojačkoga stališa i zakonskoga Kristuš hotel se je naroditi i odkojíti.

lovím: lovíti: gašp. 1 638 jošće mene hoće vlovíti.

ložím: ložíti: gašp. 1 345 pristoji se kraju pravicu z milosrdnostjum složíti.

nòsim: nosíti: gašp. 1 650 redovni ljudi ne moraju nosíti, dapače ni márati za velike precembe ópravu.

novim: *noviti*: gašp. 1 126 vsi smo dužni pamet našu *ponoviti*.
peti: *pefiti*: zagr. 4a 37 ne moremo znati, kaj nam se ovu noć
pripetiti hoće.

platim: *plafiti*: gašp. 1 121 se on dužnika spoznáva, vse naše
teške *naplatiti* grehov dúge.

slobodim: *sloboditi*: vran. 1 75 anda je istina, ja, prez vsakoga
ufaňa ikada iz ove samðoće *osloboditi* se, ovak sâm samèhni dneve
ovdi sprevoditi budem móral?

tajim: *tajiti*: zagr. 1 396 istina je prava, koja se *tajiti* ne sme.
483 tajeći ovu istinu je vse jedno kakti *tajiti*, da gosp. bog ni
dober. mat. 2 269 ne more se *tajiti*, da poznañe ovo boga ne bi
bilo kruto teško zvršiti. 1 501 ne morete *tajiti*, da zapovedi bo-
žanske vsigdar jesu pravične.

vlatim: *vlatiti*: mat. 2 134 videl je na polu prorok lepo žitke
latiti se.

2. Naglas na *slogu pred* nastavkom je ili otisnuti ili otegnuti:

a) *otisnuti kratki* naglas imaju glagoli građeni od riječi s kratkim
onim vokalom, koji dolazi u slogu pred nastavkom i, n. pr. brät:
pobrätiti, släb: släbiti, zdräv: zdräviti, präv: präviti, bäb(a): zbä-
biti se itd.; takovih glagola ima puno, osobito takih, kojim ime,
od koga im se gradi osnova, nije u porabi: bäviti se itd. — biļëg:
biļëžiti, besëda: besëditi, bogät: obogätiti, götov: zgotöviti, kubüra:
kubüriti, lisica: lišičiti, obräz: preobräziti, pečät: pečätiti, terët:
obterëtiti, vesël: vesëlititi, prijatël: sprijatëliti se, itd.;

b) *otegnuti dugi* naglas imaju glagoli građeni od riječi s dugim
onim vokalom, koji dolazi u slogu pred nastavkom i n. pr. mläd:
mläditi, sräm: srämiti se itd. Evo nekoliko primjera takih glagola
s osnovom od dva sloga:

bëlititi: mul. ap. 761 nehçu presti ali *bëlititi*. vran. 1 239 vručina
ne bila tulika, da bi moju ránu *razbëlititi* bila mogla.

bläzniti: mul. ap. 751 kaj je *bläzniti*?

blüdititi: gašp. 1 335 niti vu veri pravi ne budu mogli nikak
zablüdititi.

bräniti: vran. 1 90 jedan samo rëd ovak nasadenih mladice pre-
slab mu se je videl, ñega od zverine *bräniti*.

cëniti: vran. 1 150 prijätelstvo prédi nésem znal *cëniti* 1 159
precëniti znal nésem, kak velik je dàr božanski jedan falečec sù-
hoga kruha.

cépiti: vran. 1 188 za vezda, da bi ne znam kak dobro znal bil
cépiti, ñemu znanost ova nikaj pohasnila bila ne bi.

dániti: vran 1 50 kada bi se bilo *dániti* počelo.

dělit: mat. 2 510 siromahu dužni jesu *podělit*.

díčiti: kov. kemp. 108 koj se bude hotel zvun mene *díčiti*, ne vstali se vu pravdenom veselju.

dúžiti: mat. 1 329 podnašamo, za *podúžiti* kratke dneve, živleñe tak žmehko.

gásiti: mat. 2 10 ne čemo *vgásiti* ogeñ, koga v srdcu imamo.

glásiti: gašp. 1 863 hotel je boļe *razglásiti* svétost sluge svojega g. bog.

hrániti: gašp. 1 358 začnu gladne *hrániti*. kov. kemp. 238 do-
stoja se ñe *nahrániti*.

hvditi: kov. kemp. 193 dej mi to *hvditi*, kaj se tebi najviše dopáda.

jáciiti: gašp. 1 355 budu morali gingave kršćenike, *jáciiti*. kov. kemp. 210 znaš druge z récmi *jáciiti*.

klátiti: kov. kemp. 265 ne pústi me z ñim *klátiti* se vrhu zemļe.

krátiti: petr. 270 ki svoje matere nikaj ne more ñiti hoće *skrátiti*.

krépiti: gašp. 1 443 dvojěče *krépiti* začne.

krúžiti: gašp. 1 695 ñi zamudil z želėznem pojasom gole boke *okrúžiti*.

kúpiti: kov. kemp. 156 rekel sem, da ti je zločesteju *kúpiti*. gašp. 1 21 je došel grešnike *odkúpiti*. 1 592 ñe iz sužanstva *izkúpiti* hoće.

kúriti: vran. 1 257 tak je bil ogingavel, da je komaj ogná *podkúriti* mogel.

kváriti: vran. 2 219 moglo bi zlo vreme nadospeti i ñive ñegove *pokváriti*.

léniti se: kov. kemp. 55 grdo bi bilo, da bi se ti vu tak svetom vremenu moral *léniti*.

lúčiti: gašp. 1 43 od tela želejúči se *razlúčiti*. 1 241 ne znajući dneva od noći *razlúčiti*.

ľubiti: kov. kemp. 99 kak tečno je *ľubiti*. 193 dej mi to *ľubiti*, kaj je treba *ľubiti*.

ľútiti: gašp. 1 392 počne se *ľútiti*.

mámiti: mat. 1 565 je li budem tak bedast, da se *premámiti* pustim?

méniti: mat. 1 433 ne morete živleñe *preméniti*.

míriti: kov. kemp. 70 ne morem se znútra *vmíriti*.

mlátiti: mat. 1 293 supin: ideš orat, sějat, *mlátiti*, žét.

mráčiti: vran. 2 14 počelo se je *mráčiti*.

mútiti: kov. kemp. 222 ne bi morala nijedna stvar *mútiti*.

níziti: kov. kemp. 106 rajši se *poníziti* neg poštvúvati želê. 117
vúci se *poníziti*.

páčiti: gašp. 1 363 ljubav slepa more vrstne ljudi *spáčiti*.

páliti: gašp. 1 626 naj manšega lása nihovoga ni prepustil
opáliti.

plátiti: mat. 1 128 prva misel Agripe bila je *naplátiti* onu kupicu
vode.

préčiti: gašp. 1 322 vrage hoteli su puta *prepréčiti*.

prúžiti: vran. 1 185 né si skratil truda *stendograju* na daļe
prúžiti.

ráziti: mat. 2 88 skrbeli se budete *zaráziti* i fantiti se nad nim.

rúžiti: vran. 2 213 počeli su kúkuruzu *rúžiti*.

slástiti: mat. 2 153 je li vse nasladnosti svéta sada mogu *oslá-
stíti* najmenšu mojih teškoč turobnost?

slúžiti: petr. 110 nigdo ne more dvema gosponoma *slúžiti*.

šndžiti: gašp. 1 837 Hiberniju od drugeh tulikaj protivčin *osnd-
žiti* popášči se.

stáliti: kov. kemp. 170 ne morem se znutra vmiriti i *vstáliti*.

stániti: gašp. 1 745 s tulikemi krépostmi nakinčenoga je g. bog
hotel vu vekuvečnu bláženstva *nastániti* domovinu.

stúpiti: kov. kemp. 194 potrešno ti je na niža *stúpiti*.

súđiti: petr. 198 (supin súdit): odnud opet k nam dójde *súđit*
húde i dobre.

súšiti: vran. 1 94 naskúbel je bil trave i na súnce postavil bil
súšiti.

svétiti (svêťt): gašp. 1 28 za kaj nas *rasvétiti* ne more svet-
lost ona?

svétiti (svetъ): gašp. 1 116 krščeniki z naj vekšum pobožnostjum
svétiti i poštvúvati néga (den ovi) jesu se trsili.

tájiti: mat. 1 513 istina je, ne more sé *tájiti*. 2 550 nemoguč
istinu *tájiti*.

tláčiti: gašp. 1 82 vnožina počne tuči sveti hrbet, z nogami
gáziti, s koléni *tláčiti*.

trápiti: gašp. 1 186 422 480 telo *trápiti*.

trúđiti: gašp. 1 682 telom vu pokori moramo se *trúđiti*. 2 761
jeli se pristóji človeka tak *zatrúđiti*?

túžiti: kov. kemp. 182 kak bi se smel neg jen krat *potúžiti*?

vđbiti: gašp. 1 632 cesara srditost zvrhu mene nisem nakanil *vđbiti*.

vísiti: petr. 173 potrebno je *zvisiti* sina človečjega.

vrđčiti: gašp. 1 46 sádu dreva onoga vse betege *vrđčiti* jakost je podána. petr. 27 hočem priti *zvrđčiti* nega.

zábiti: kov. kemp. 184 kak se budem mogel s tebe *zábiti*?

znđniti: gašp. 1 725 ja imam cesarove vam *obznđniti* zapovedi.

Od glagola s osnovom od više nego od dva sloga mimolazim poznate kao gospodáríti, jednáčiti, izkoréniti, a navodim neke knizi gotovo nepoznate:

bukáriti se coitum appetere (de suibus), cakájzdriti: kaj navek te hlače cakájzdriš? navek ga mora sobom cakajzdriti mitschleppen; cepléžiti i ceplúžiti schnitzeln; cerepéríti se = gizdati se; dregetíniti: okolo skakati, o djeci; fremúriti: kad jelo odviše dugo na ognú stoji, da gubi okus, veli se, da se fremuri; frfúlití = brbljati; frlúžiti i fučkiriti = fučkati u kako fučkalo; halaváñiti stöbern; hlapáriti: vrata otvarajući i zatvarajući hlad praviti; klafúriti = brbljati; klatáriti se vagari; koráčiti; kostúriti se = hvastati se; krváriti = krvaviti; mrcváriti; nakonábiti = nagovoriti; okerúsiti se = prirasti, iza kiše; osegúratí se = raskuražiti se; ošamáriti se = opiti se; perúšiti se, o pticama: perjem šum praviti; pošémúriti = pokvariti; poštrovášiti: posipati što zrna peradi; raskostržiti: razderati; raspelíščiti se: u vis hičeno jaje opadši se raspelíšči; rašepúriti se: o želu široko rasti; šeméríti: pijano hodati; serepíríti se = šopiriti se; sperúšiti = shariti; šešúriti se: u vis dizati se, ponositi se; štukáriti se, o mačkama sich begatten; venójiti das ding da machen; vpondúriti se submergi; vrñáčiti se = svaditi se; vržúlití; zaderíčiti = zauzlati; zmičúriti: sgnesti; zvorđáčiti: natučí, shariti; zubáčiti: zubačom skupljati. — Za ovake glagole imam malo primjera iz knige:

koráčiti: gašp. 1 614 niti z nogum spod krova *koráčiti* nesu mogli. 725 koterim (pozoj) hotejúčem na lojtru *koráčiti* púta bi krátil. 806 ľudstvo níti nogum čez odprta vrata vu cirkvu *koráčiti* ne se poufalo.

mrcváriti: gašp. 1 340 strašno bičúvati i *mrcváriti* nu zapové. 352 koje sudec vučini z železnemi grebeni i česali *mrcváriti* i drápati. 491 ne strašno bičúvati i *mrcváriti* vučini.

tolndáčiti: gašp. 1 524 koji iz židovskoga na grčko prikladni budu prenašati i *tolndáčiti*.

Otegnuti kratki naglas imaju gotovo samo take osnove, u kojima ima vokal o ili e u slogu pred nastavkom, kao: bōdriti bōriti se

bròditi dvòriti gòniti hòditi mòliti vòziti sèliti žèniti, lehkhòtiti pošepèriti itd. Narod sve te govori s naglasom na nastavku: brođiti ženīti. Onaj je naglas na štokavsku.

Ne znam ima li ili nema kajkavština koji glagol s otisnutim dugim naglasom pred nastavkom.

V. Naglas u glagola s nastavkom „

Naglas dolazi na nastavku a, na slogu pred nastavkom, rijetko dalje prema početku riječi nego na slogu pred nastavkom. Osnove su od jednoga i više sloga.

1. Osnove od jednoga sloga.

Sve imaju otegnuti naglas na početnom slogu. Kad od inf. nastavka ti otpade i, može se skratiti nastavak a te ima otisnuti kratki naglas: bráti brát' i brät'. Supin ima otisnuti dugi naglas do osnove sra: brât ali srät. Take su osnove: bra gna kla pra sla sra stla tka žga: bráti gnáti kláti pláti práti po-sláti sráti stláti tkáti žgáti.

bra: bráti: škrb. 1 169 od početka je blo le poželeñe, bráti ene prepevédane bukve. preš. 85 zvestôba je bráti v gódeca očéh. škrin. sir. 6 7 aku si hóćeš eniga za prijátla izbráti, vžami ga. — brät: preš. 25 so zvézde sestrice, mu mésie je brät, ni dáno mu tíce si lúbice zbrät'.

gna: gnáti: škrb. 1 407 bog sam zamóre pregnáti vus črni oblak od žalostniga srcá. — gnät: rog. 2 494 dal je muč temu firštu premágat, póbit inu odgnät te zamurce.

žga: žgáti: rog. 2 200 če na povéjste, taku hočem vas use žive šežgáti pustyti. škrin. sir. 8 13 ogněni plameñ nñh grěhov nima tebe vžgáti. škrb. 1 222 on zapové zažgáti nivo Jóaba.

2. Osnove od dva i više sloga.

a) Naglas na nastavku je otegnuti, a kad od ti otpade i, osnova je a opet kratka te može imati otisnuti naglas: divjáti divjät' ili divjät'.

Taj naglas imaju α) oni glagoli, koji imaju u prezensu nastavak a naglašen. Vidi ih kod prezensa. Supin ima otisnuti kratki naglas: bernät.

Primjeri iz knige:

bernám: bernáti: ravn. 1 193 postaral sim se, pa zapušeniga nisim pravičniga vidil, ne kruha bernáti negovih otrók.

brzdām: *brzdāti*: cartlām: *cartlāti*: rog. 2 528 k enimu čistimu žjuléjnu je potreba svoje počutke nekār *zbrzdāti* inu naš život na nobeno vižo *cartlāti*.

cepetām: *cepetāti*: ravn. m. pov. 121 na en krat začne kakor kòñ nekaj po dilah *cepetāti*. ravn. 1 312 *poceptāti*, podaviti, pokončati nas hočejo.

divjām: *divjāti*: rog. 2 192 u lejte 1634 bila je začela ù tem méste sylnu ta smrt iz kugo *doujāti*. 2 372 prosit začel je g. bogà, de bi na pústil tega hudyča takú *doujāti*. 2 474 ta folk na le tu začel je še hujsi *doujāti* čez tega nedolžniga škofa. 2 508 kir vidil je on le tú, začel je on *doujāti*. 2 510 kir on neč ni mogel oprávit, začel je zupet *doujāti*. 2 624 oh pustite te navošliuce *doujāti*.

godrnām: *godrnāti*: škrb. 1 164 kir smo v temo očitno prevížani, nočmo za naprej nigdar več *godrnāti*. 1 223 ke b' bil popólnama nedolžen inu bi me bog trpéti pustil, bi ne smel *godrnāti* veliku mejn smem *godrnāti*, kir morem spoznati. ravn. 2 24 žèni je Jezus rekel: tvoji grehi so ti odpušèni. Z Jezusam pr mizi so začeli sami pr sebi reči in pač de tudi na glas *godrnāti*: kdo je ta, de clo grehe odpúša?

golufām: *golufāti*: rog. 2 32 za kaj farjam inu miniham verjamete inu od teh se pustite *golufāti*? škrb. 1 41 ktir ne more *golfāti* ne golfān biti. 1 177 tako se pustiš od prevzetne lastne lubezni zapelváti in *golfāti*. — Jednom u rog. 2 50 golúfat, što može biti pogrješno štampano.

igrām: *igrāti*: rog. 2 484 v molitou bila je takú zalúbléna ú nè mladósti, de kadar je mogla k enimu rezfrišajnu iz drugimi *jegrāti*, jegrála je za molitou. ravn. m. pov. 11 tudi z drugimi otroci *igrāti* ga ne pusté. 73 Nace ni imel šole popóldne. Enako drugim otrokam *igrāti* ali létati po cesti bi bil vtégnil

kameñām: *kameñāti*: ravn. 2 296 še le un dan so te Judje *kamñāti* hotli, in pa le greš tje.

kesām: *kesāti* se: ravn. ber. 34 Ezav potrdi svojo obljubo s prségo, jé in ne pomisli, de bi se vtégnil svoje obljube s časama *kesāti*.

končām: *končāti*: rog. 2 81 Jezabel družiga ni želela kakor s. Elija en krat ú peste dobiti inu *končāti*. 2 234 ti si mogel na grmádi tvoj časni leben *končāti*. 2 550 vzèl si je bil naprèj use človestvu iz tem potúpam potópit inu *končāti*. škrb. 1 52 on bi znal grešnika na en krat *končāti*, vender to ne stri. 1 110 on je vošil, de b' bli vsi virni le en sami vrat iméli, de b' na en krat

zamogel vse *končáti* inu pomoríti. 2 241 si ga hotel *končáti*. ravn. 2 209 kdo vas, če turn misli staviti, ne sede pred, de vtróške pre-rájta, če ga ima *dokončáti*? ber. 18 torej je bog sklénil spačeni in nepobošavni človeški rod z groznim potôpam štrafati inu *pokončáti*. 28 ako bi bilo v Sodomi pétdeset pravičnih, ali bi jih hôtél s hudobnimi vred štrafati in *pokončáti*? — *končât*: rog. 2 227 bil je nemu povêjdal inu oznánil, kaku on hoče Sodamo Gomorho Adamo Seboim in Segor požgât, fentat, *končât*.

kramlâm: *kramlâti*: ravn. 2 116 začudijo se, de ga z Samari-tanko *kramlâti* najdejo.

lehkâm: *lehkâti*: škrb. 1 194 ker je možno imel, dobro prložnost sam sebi soj stan *polohkâti*, si je to prložnost k nucu sturil. 1 218 bog zadene spokornika, mu oče negovo zadosti sturjeñe *polohkâti*. 1 258 mir vestí more *polohkâti* vso težavo, ktiro imaš.

letečâm: *letečáti*: ravn. 1 108 ako najdeš mladiče *letečáti*, ne jemli stárke.

mandrâm: *mandráti*: ravn. 2 205 ne metajte svojih perlnov ali biserov pred sviñe: *pomandrâti* bi jih vtegnile.

mehčâm: *mehčáti*: škrb. 1 423 treba je skuz maše, almožne inu oblube bogá k vsmilenú *mehčáti*. 1 131 vas h temó *omehčáti* je bil cel inu konc donañne pridige.

meketâm: *meketáti*: ravn. 1 266 en krat je kozliča dobila, pr-nese ga. Slepí Tobija ga sliši *meketáti*.

mrmrâm: *mrmrâti*: rog. 2 478 sêdáj úmej ludmy nič bul splasnu ni, kakôr čez druge hudú govórit, opraulat inu *mrmrâti*. ravn. 2 285 Cahêj ľudí *mrmrâti* slišati, je pred Jezusa stopil.

nehâm: *neháti*: rog. 2 456 kakor ta kufer, ta brom se na pusty taku hitru ukrénit inu udáti, takú on od te srčne lubezni prutje bližnimu nóče odstópiti inu *neháti*. škrb. 1 17 naša pokora nima preit *neháti* kakor ta krat, k' nas boš poklical iz tega svejta. 1 256 ke b' tudi skuz preroka od nebes zagvišan bil, de vsi grehi so ti odpúšeni, bi si vender poprešne nezvestóbe mogel zmíram naprej metáti inu nigdar *neháti* žalvati. — U goreñštini obično: *nêham*: *nêhati*.

pačâm: *pačáti* se: ravn. 1 56 Jožef nóče se z tó kratko ne *pečáti*. ber. 75 jih še opomiña, se z malikovavskimi narodi ne *pečáti*. škrb. 1 256 z grešniki se *pečáti*, grešnika na pravo pot vízati je blo to ner slajši opravilo Jezusovo. 1 288 ta se z tim nóče *pečáti*.

ravnâm: *ravnâti*: rog. 2 135 podvîzaj se, modru tvoje žjulêjne *rounâti*. 2 392 zapoved dala je tem êolnârjam, te barke prutje Britanji *rounâti*. 2 413 začel je te z lepo inu z grdo h tugentam *rounâti*. 2 516 za teme zapovêjdal je ta modri inu ferbêžni Columbus te barke vižat, obrâčat inu *rounâti*. 2 588 po tem ta angel začel je bil pastyrje h temu veselju *rounâti*. škriň. prip. 16 9 gospôdu šliši negove stopine *ravnâti*. ravn. 2 223 božjo besedo poslušati, se po ni *ravnâti*, le tó da čast, de nikol take. 2 244 de so mu zlatá grúče ľubši od zakláda v nebesih, de si *ravnâti* se po Jezusovimu svetu ne more, komu se ne vsmíli? ber. 178 ko bi níkogar ne bilo, po ktériga vóľi se mórajo vsi združeni *ravnâti*, bi bila neródnost. 195 po postavah ne *ravnâti*, žáli to bogá, ľudi. ravn. 2 167 noben grešnik ne more vsih nastópkov *poravnâti*, ki jih negovi grehi imajo. škrb. 2 89 v resnici je naša dolžnost, živleêne naše z Jezusovim *zravnâti*. — *ravnât*: rog. 2 653 zapovêdal je bil nemu *rounât* te grêšnike h nehájnu od grêjhov. preš. 69 že sédem odbila je úra in ééz, ko jéla *ravnût* se je Urš'ka na plés. — Rijetko *rávnati*: ravn. ber. 27 po Abrahamovo hočemo misliti tudi mi in *rávnat*. rog. 2 196 vse svoje djájne, use svoja déla iz veliko častjo in flisam *róvnat* inu doprnášat.

spendâm: *spendâti*: rog. 2 397 h temu je prvolil, aku si lih usagdan mógel je veliko prešlišat târ veliko *spendâti* véner use le tú volnu je prenêsel.

šegetâm: *šegetâti*: lev. žup. 51 treščenemu êloveku ali zadušênemu je obličeje kropiti z mrzlo vodó, drézati ga v nós, v goltáneck ga *šegetâti*.

štimâm: *štimâti*: rog. 2 523 prou rejsnyčnu more se *štimâti* to nebú, de ima sonce, luna inu zvezde. 3 524 vus vólen svejt more se *stemâti* inu veseliti nad s. Franciskam. škrb. 1 204 to so taisti, ktiri se znajo *stemâti* z duhovno nevesto v visokih pesmah. — *štimât*: rog. 2 645 katere zapovejdal kakor ene kronana krajlice od usega kršanstva *štimât*, častit inu spoštuvâti.

tantâm: *tantâti*: ravn. 1 289 vse rajši je imel boga, kakor de bi se bil tako lohka dal *pretantâti*. 2 225 vmoríti ga je zmiraj Hero-dežu przadjala. Pa knez se ne da *pretantâti*.

velâm: *velâti*: ravn. 2 185 vas nikol drugih ľubeznivost nih sveta krepóst, nih lepi prid, nih prúrnost ne bolí, ki jih vidite pr ľudêh več *velâti* zavoľo êe? preš. 97 ak hóčeš kaj *velâti* v našim trópi, beséd se ptújih bój. ravn. 1 IX za kaj bi mogla le gorenska, dolenska ali notrajnska *obvelâti*?

žlobudrām: *žlobudrāti*: ravn. m. pov. 91 radi so ga špógali, ker je veliko *žlobudrāti* in pripovedovati védil.

β) Oni glagoli na vati, kojim je pred -vati osnova od jednoga sloga: bļu, kļu, pļu, ku, ru, snu, šu, šču, tru. Šupin ima otisnuti dugi naglas.

Primjeri iz kníge:

ku: *kovāti*: škrb. 1 239 *kovāti*, cimprati, orāti, kopāti, drva sékati: déla, ktire truplo utrudjo, zgovore od dolžnosti posta. ravn. 2 226 prijéti ga reče, *okovāti* in v ječo ga pahne. 2 229 raji roké si da *okovāti*, le od svoje dolžnosti se ne da premakniti.

ru: *rovāti*: škrb. 1 6 se med tim negove grešne navade tako vkoreninjo, de skorej več mogoče ni jih vun *izruvāti*. 1 148 hlapci očejo plevel vun *zruvāti*. ravn. 1 321 kralj mu se prvič oglasivšemu jezik reče *izruvāti*. ravn. m. pov. 95 potlej se je uni zarés jel *ruvāti* (raufen).

snu: *snovāti*: ravn. m. pov. 71 Lenčika se kmalo *snovāti* nauči.

tru: *trovāti*: lev. žup. 183 *otrovāti* -újem koga.

Otisnuti naglas na nastavku a je rijedak: dejāti sejāti sijāti. Šupin: sejāt.

b) Naglas na slogu pred nastavkom a.

α) *Otisnuti* naglas.

Ovaj dolazi 1. u mnogo glagola osobito iterativnijeh građenijeh od glagolskijeh osnova od jednoga sloga na suglasno, i to u:

klad: na-klâdati, *čep*: počêpati, ali počêpati počêpam, kad nije toliko iterativnost, koliko svojstvo ili navada izrečena: ta le kokoš počêpa, to je ima navadu da to čini, je ,počénka'; *der*: o-dîrati, po-dêrati, *dih*: dihati, *dvig*: dvîgati, podvîzati, *gib*: po-gîbati interire, *jem*: prejêmati, ob-îmati, *klep*: sklêpati, *krep*: ukrêpati, *let*: nalêtati, *met*: namêtati, *mik*: po-mîkati, *ner*: pondîrati, *niz*: nîzati i nûzati, *pen*: na-pênati, *per*: o-pîrati, prepîrati, *smik*: smîcati, *ster*: pre-stêrati, *sih*: presîhati, *sip*: sîpati, *tek*: têkati, ali tékati se coitum appere, opo-tékati, stékati se, *ter*: za-tîrati, *tkk*: za-tîkati, *ver*: ovêrati, *zer*: ozêrati, *žem*: ožêmati, *žer*: po-žêrati.

Primjeri iz kníge:

der: -dêrati: škrin. pridg. 3 3 *podêrati* ima svoj čas inu zydati svoj čas. ravn. 2 1 9 tempel *podêrati* poméni negovo smrt. lev. žup. 191 razgrájati: *podîrati* zgradbo.

dvig: -dvîzati: rog. 2 485 po molitvi inu andohti treba se je *podvyzat* tem, katéri želé ù modrusti inu skuzi to h temu dobrimu slovu. 2 163 po ne eksemplu postáti iméli bi se *podvîzat*.

jem: -*jěmati* -*ěmati* -*îmati*: rog. 2 583 h čemu ta zgúba tega časa, ta muja to vodo *najěmat*? škriň. pridg. 3 5 *objěmati* íma svoj čas lev. žup. 84 *podjěmati*: *prevzěmati*, na se jemati unternehmen. rog. 2 395 takiga neka j prejel je Leonardus Augustanus, kateri častyl je podviznu te s. divice; iměl je od nyh to gnado, de, kir iměl je *pojěmat*, djal je: vganite se. rog. 2 210 Marija kakòr ena svějtla luna ima biti, inu od te use tu drugu ima svetlòbu teh gnad *prejěmat* inu dobyvat. 2 71 učí se od Marije nobeniga tróšta zunaj Jezusa *prejěmat*. Supin: ravn. 2 266 žlahtni gospod, ktiri je *prejěmat* šel dalno kralěstvo, je Kristus. lev. žup. 76 posebna pravila ustanavljajo, kakòve možé je *izprejěmati* v gasítele. rog. 2 272 začéla se je bila več inu več *vněmat* u lubezni prutje svojmu ženinu. kuga 78 ta kraj se začne po časi *vněmati*. preš. 68 Urška je znala mladénče *vněmat*. rog. 2 546 imamo kaj *posněmat*, namreč to krod kust, katéro bi *posněmat*, po kateri bi delat iméli. ravn. 1 32 še dandanašen je dosti hudobnih med nami, nikár jih *posněmati*! 2 177 živo zavupañe v Jezusa, prsrčne želé, ñegovo ľubézen *posněmati* morejo iz našega srca prpuhtéti, kadar ga vidimo de tako le sam reveže jiše.

klad: -*klâdati*: rog. 2 206 znal je pokuro sebi *naklâdat* kakor ti grešniki. ravn. m. pov. 47 otroci, kam morete *poklâdati* reči, če ste kje ktiro vzeli? ravn. 1 330 tako lè je bil človek, katiri si je iz ošabnosti préd domišloval, de morju v kazovati in hribe *preklâdati* zamore, ob enim padežu ponižan do tal.

mĕk: -*mĕkati*: ravn. 2 119 dalej v vero *pomĕkati* se pravi temu. ravn. m. pov. 87 začél je zdaj bráñovkam jábelka hrúške in oréhe *zmĕkati*.

per: -*pěрати* -*pîрати*: ravn. 1 VII tega brani se pravi Krajnce v nič tlačit in pot jim do véči vuma *zapěрати*. lev. žup. 61 kožedírci so dolžni take bólné pse loviti, *zapîрати*, ubijati.

per: -*pîрати*: rog. 2 149 tu aku je taku, nóčem se *prepîrat*. 2 550 *prepyrat* se iz temi slepimi ajdi nóčem.

sĕp: *sĕpati*: rog. 2 601 začéli so ty trínogi ľúcat inu *posypat* iz kaméjnam Stefana.

ter: *těрати*: supin: *těrat*: ravn. 2 140 ne mislite, de sim postavo in preroke *zatěrat* prišél! ne *zatěrat*, dognat sim jih prišél.

tĕk: *tĕkati*: ravn. 1 119 štirideset lét po gošavi se *potĕkati* jim je naméneno.

ver: *vĕрати*: ravn. 2 30 mehkúžnost jim ni srca spačila, ne vesele *razvĕрати* se.

zer: *-žirati*: ravn. ber. 3 ne smete kramljati, tudi se ne *ozirati*.

2. U iterativnijem glagolima građenijem od glagolskijeh osnova bez nastavka i s nastavkom *i* (IV) rijetko s nastavkom *a*, koji imaju vokal *o* (ne = *a*) u osnovi.

Primjeri iz knjige:

bod: *-bâdati*: rog. 2 502 začelu je bilu tu dejtece h krstu opomynat tega šužna tår per tem se h smrti prpravit *spodbâdat*.

mog: *mâgati*: rog. 2 421 stal je Paulus taku stanovitin pr bugu iz angeli, de se ni pustil od nikoger *omâgat*, de bi bil le eno stopyño od ñega sturil. 2 568 premâgala je s. Lucija vse trplějne, tudi my imåmo po ñe eksemplu tajstu *premâgat*. — Ali pomagati pråšati skåkati, jer nijesu iterativni glagoli.

goni: *-gânat'*: rog. 2 196 iz srca člověski strah *izgâjnat* inu *pregâjnat*. 2 412 Wolfgang vėjdel je za sylo tega peklenskoga volka: kakõr en skrbni pastyr podvizal se je od dáuš člověških tajstiga *odgâjnat*. ravn. 2 182 vsaka nesrěća le k pobolšånu bi nas mogla *prgâhati*.

govori: *-govârjati*: rog. 2 96 začel je ñega *ogovârjat*, de bi od ñegove vjere odstõpil. lev. žup. 96 župan jih je dolžen *nagovârjati*, da vse okluge popravijo do čistega. Supin: preš. 39 ljubice pod õkno drågi pride marsiktéro nõč se *pogovârjat*. lev. žup. 113 je bil sam zapleten v stvar, ki se je o ñej bilo treba *razgovârjati*.

hodi: *-hâjati*: rog. 2 10 vidil je Elisaeus iz mórja en majhin oblåk *izhâjat*. 2 586 te neuredne noče *obhâjat* za tu, de bi svojo pregrějho spoznåli. škriñ. VIII per Judih je bila navåda svåtovšino sedom dny *obhâjati*. lev. žup 195 *pohâjati* bolníke. rog. 2 372 purman kadar šliši tu žvižgajne začne precer na glave plau od jeze *pèrhâjat*. preš. 51 (supin): pustíte, ljubí õća, me, de v dívnek grem *sprehâjat* se. rog. 2 65 Jupiter je Kalisto na nebesa postavil tår k eni zvějzdi iz tèm iménam urisa povihšal iz pèrståukam, de ona nima *zahâjat*. škrb. 1 46 spozna, de v uno frejvírno, klåfarsko, opravljivo, pijano továrštvu *zahâjati* je nevarno.

kloni: *klåhati*: ravn. 2 287 svetõst se le s trudem dobi, božji mašnik jih vé *naklåhati* lé k ñi. rog. 2 179 gđur koli prpogúje se Jezusu, ta *pèrklåjnat* ima se ñegovi s. materi. lev. žup. 174 *sklåhati* „kolek kolka“ jezik strogo prepoveduje.

loži: *-lågati*: škriñ. modr. 8 8 ona zna téžke vprašåna *izlågati*. traun. u predgovoru: nekatèri psalmi tudi po črki samu od Kristusa govore inu se ne moréjo na Davida *izlågati*. lev. žup. 72 ob létu je račun *polågati* pred župana. rog. 2 460 zapovějduvali so

tem stářišam nyh otroke veden h tem pildam vodit tar tajstim iz temi podpisanimi besédami *rezlágati*. ravn. 1 61 od tebe slišim, de véš sañe vse gladko *razlágati*. 2 197 svoj nebeški vuk začel je v zgol prilikah *razlágati*. lev. žup. 79 ukaza s 1874. leta in s 1875. léta ustanavljata, kakó je *zalágati* troške učilnicam.

nosi: -*nášati*: škriñ. XLII prijátel nájde, kakú se imá pruti prijátlu *obnášati*. ravn. 2 125 vučíte se še takó za véro *ponášati* se, nič tega ni iz bogá, če se na sovražtvo obrača. rog. 2 196 vse svoja dela kakor pred obličjam božjim rónat inu *doprnášat*. 2 94 Cristophorus hoče tem ludem lubézen délat inu tajste čez ta pótok *prenášat*. škriñ. sir. 32 18 lóži je *prenášati* pšsek inu sól inu kúp želeža kakor nespámetniga človeka. rog. 2 478 sèdáj úmej ludmy nič bul splasnu ni, kakòr druge tadlat inu *reznášat*, škrb. 1 20 večí noróst ne more biti, kakòr na kej negvišniga se *zanášati*.

novi: -*návlati*: rog. 2 475 pred katérim začel je *ponáulat* besede teh ú kehi znajdenih Jakobavih synou. — Čuje se i: *ponávlati* *ponávlam*.

poji: -*pájati*: škriñ. XVII ženin je vžę začel nó z vinam svoje lubézni *napájati*. sir. 24 42 jest hócem močiti moj zasajen vrt inu *napájati* travo mojiga trávnika.

rodi: -*rájati*: lev. žup. 186 (supin): porodilnica: hiža kamor hodijo neomožene matere *porájat*.

toči: -*tákati*: ravn. 2 101 vina ni bilo, in Jezus veléva vode *natákati*.

vozi: -*vážati*: lev. žup. 44 prepovedó trsje *izvážati*. 181 odvësti *odvážati*, z vozom odpejati *wegfahren*.

U nekoliko glagola s osnovom na *ja*, i to: *laja* *maja* *taja* *vēja*: Primjeri iz knige:

laja: *lájati*: preš. 113 tím grè, Sláve pesám, *lájati*, táce lizát'.

maja: samo složen: *omájat*: rog. 2 391 ne Ursula, ne nè s. tovaršice se niso pustile *omájat*. ravn. 1 88 kraļ se ne da *omájati*. Nesložena osnova glasi: *majáti*.

taja: *tájati*: preš. 95 *tájati* léd náš šè le začnè se, pomlád je drugód žé. 139 de bi nebésa milost nam skazále, *otájat* Krájna nášiga sinóve.

Ovako i iterativa s nastavkom -*ja* od osnove *da* i *sta* (stanem) ter čen:

daja: -*dájati*: preš. 111 za kaj pač múhe moj lovi Kastélic? *prodájat* míslí jih na mest' čebélic. — Ali nesloženo: *dájati* *dajáti*.

staja: *-slājati*: lev. žup. 47 pekárjem in mesarjem je prepovedano *prestājati* peči ali klati, kadar bi se jim zdelo.

čēna: *-čēnati*: rav. 1 252 mi imamo pravico *počēnati* vse te gnusobe. — Levstik hoče da se piše bez j: *-čenati*; žup. 102 naj ne mamijo hudodēlca še dalej *počēnati* kazensko dejāne.

3. U glagolima djetinega govora kao:

ājati, ānati, ājčkati = ležati; būbati = boleti; būmčkati = piti, cīcati cīzati cūzati = sisati; cūrati = pišati: čičati čičkati = sje-djeti; dīžkati = držati; gāmati = jesti; gīcati = voziti, glōdkati = gledati; govōrkati = govoriti; grācati = igrati; obīmčkati = zagrliti; jōkcati = plakati; kākati = cacare; lūcati lūckati = ležati; lūlati = pišati; pāpati = jesti; pīvčkati pūpati = piti; sēdkati = sjedjeti; skākcati = skakati; spāhčkati = spavati; stōpkati = stupati; tēkati tēkcati = trčati hoditi; tōlčkati = tući; vēkcati = plakati. — U knizi ovakovi glagoli slabo ili nikako ne dolaze.

4. U nekim glagolima građenijem od imena, i to od adjektiva od jednoga sloga, ili od više sloga s otisnutim naglasom u sing. nom. fem.: bog mj. ubog u. božec: bōžati mulcere, ubōžati = obubožati, star: stārati se senecere, šir u širok: šīrati, velik u fem. velika: zvelīcati. — Od supstantiva s otisnutim naglasom na zadnjem slogu n. pr. krēg krēgati, mār mārati, račūn račūnati; — ili od supstantiva s poluglasnim u zadnjem slogu, a otisnutim naglasom na predzadnjem slogu: bōben: bōbnati, klīnček: klīnčkati se (vrst igre), vēnec: vēnčati, voziček: vozičkati se. — Od supstantiva na a ženskoga roda s otisnutim naglasom na predzadnjem slogu: bērma: bērmati, bōlta: bōltati, brūnda: brūndati, cārga: cārgati se, cēndra: cēndrati, dēžma: dēžmati drōmļa: drōmļati, fārba: fārbati, flūndra: flūndrati, gājžļa: gājžļati, krīzma: krīzmati, krōna: krōnati, lājne: lājnati, lūkņa: lūkņati, mārņe: mārņati, mārtra: mārtrati, mōnga: mōngati, mūja: mūjati se, rājža: rājžati, rēta: rētati, Rōma: rōmati, sēnca: sēnčati, vāga: vāgati, večērja: večērjati, vīce: vīcati, žāga: žāgati.

Od nekoliko supstantiva fem. na a, koji imaju sada gdje i gdje otegnuti naglas na predzadnjem slogu, a isprva je bio otisnuti n. pr. kápļa srp. kăpļa: kăpļati, kăšļ srp. kăšļ: kăšļati, priča: prīcati, srēča srp. srēča: srēčati, žēja srp. žēđa: žējati (žēja me). — Tako i od lāhek mj. lēgek: olāhčati erleichtern i odlāšati aufschieben.

Primjeri iz knige:

gājžļa: gājžļati: rog. 2 505 pustil se je od svojh šourážnikou iz lubézni prutje nam človekam vjeti, gājžļat inu martrat.

krêg: *krêgati*: ravn. 2 217 de so taki bojéči se in strašlivi bili, *okrégati* jih je šlo. ber. 62 začnejo se *krégati* nad Mojzesam preš. 67 prah z bógam *krégat'* se ne smé.

láhek: od-lášati: (preko odlahšati — laščati, vidi Mikl. etym. sub. leg. 2) rog. 2 14 *odlášati* ni trpéla.

príča (priča): *príčati*: ravn. 2 114 um more spoznati, srce občutiti, djaňa *spríčati*, kar usta govoré. 2 141 ni dosti, le krivo pr sodbi ne *príčati*.

stâr: *stâрати* se: preš. 121 začnè se léto *stârat'* žé v srpâni.

šir: *širati*: rog. 2 141 nemu pršla je ušéčna naprèj vsa múja, de bi le bil mogel to božjo čast *širati*.

vêlik f. velíka: *velíčati*: rog. 2 583 nobeniga ferdámat noče bug, pač use *zvelíčat* hoče. ravn. 2 57 kako lepó in ľubeznívo je od Jezusa, de prihódni učeník vsiga človeškiga rodú, ki bo boga *po-velíčat* tolke reči delal, že tako zgodej známeňa daja tolike modrosti. 2 96 le lepo je prijatla imeti, de mu je tudi nas *zvelíčati* v misli. 2 116 očeta povelíčovati in tolko ľudi *zvelíčati* v misli. 2 116 očeta povelíčovati in tolko ľudí *zvelíčati*, le tega je bil poln. 2 244 bog jih hoče in zamore vse ľudí posvetíti in *zvelíčati*.

6. U svim glagolima građenijem od komparativa, jer ovdje vlada otisnuti naglas: bliži: bližati, bôľši: bôľšati, dâľši: dâľšati, hûľši: hûľšati, krâľši: krâľšati, lâľši: polâľšati, lâkši: polâkšati, lâhši: polâhšati, lâhči lâšči: odlášati, lêpši: polêpšati, ľšpati, mênši: zmânšati, nîži: znîžati, slâľši: poslâľšati, tâňši: potâňšati, víši: povíšati, vêkši: povêkšati.

Primjeri iz kníge:

blízi: *blížati*: lev. žup. X samo takó si moremo naréčja razumno *blížati*.

bôľši: *bôľšati*: rog. 2 584 treba se je povrrniti nazaj, zapustiti inu *pobûľšati* to sturjéno pregrèjho. 2 653 zapovédal je bil nemu raunàt te grèjšnike h nehâjnu od grèjhou, târ *pobûľšat* tu žjulejne. ravn. 2 48 de bi tudi mi se *pobôľšati* srčne želé iméli! 2 75 kdor si ne przadéva korenine svojih gréhov spoznati, ne *pobôľšati* se, taki še ni prav Jezusov vučénic. 2 115 želí se *pobôľšati*.

lâľši: *lâľšati*: ravn. 2 131 kdo bi ne bil z veselam rad Jezusov vučénic, ki nam vé dobróst tako poslâditi in *polâľšati*.

lêpši: *ľšpati* (mj. lêpšati): ravn. 2 60 se *ľšpati* ji ni mar.

8. U svim gotovo glagolima na -ka- sa suglasnim pred nim, osim r i s, n. pr. bêvkati, brênkati, búrkati, cvênkati, čivkati, dŕnkati,

dŕpkati, dŭnkati, fûčkatì, jâvkati, kînkati, klênkati, kâvkati, krŭâvkati, lâvkati, mâvkati, mijâvkati, mrjâvkati, mrŭâvkati, krîvkati, pîvkati, plŭnkati, pŕčkatì, rêvkati, rôbkati, slivkati, šêškati. — Pri-mjera iz knìge nemam.

8. U glagolima s osnovom na *-era -ira* prema nemačkomu *-iren* n. pr. *regêrati* *regieren*, *maršêrati* *marschieren*, *špancêrati* *spatzieren* itd. U srpštini je *-érati*.

9. Takav naglas imaju i ove osnove od dva sloga:

bârati *interrogare*, *dûdati* u *dude* *igrati*, za tim uzmeno *jaje* (*pirh*, *udarati* o zube *želeći* saznati je li *tvrd*o), *dûhati*, *dûnkati*, *fûkati*, *gâgati*, *gômpati* (*udarati* šakom), *hûkati*, *hûpati*, *kâvsati*, *kômpatì*, *krôkati*, *kûkati* (o *kukavici*), *môrati*, *nêhati* uz *nehâti*, *vôhati* *nûhati* *vônati*, *pârati*, *s-pêhati*, *pêšati*, *plâvati*, *plûskati*, *sklîzati*, *švîgati*, *târnati*, *têhtati*: *têhta*, *têrjati*, *tîrati*, *ob-têžati*, *tîpati*, *ûpati*. — Pa tako neke tuđe riječi: *bôgati* *folgen*, *cîmprati*, *côprati* *zaubern*, *cvîblati* *zweifeln*, *frâjhati*, *glîhati*, *grâtati*, *grêvati*, *jâmрати*, *lêbati*, *lônati*, *mâlati*, *mânkati*, *nêtati*, *plâjhati*, *rôpati*, *šônati*, *špêgati*, *špîzati*, *tâncati*, *v-trâgati* (*träge*), *trôštati*, *vâgati*, *vîžati*, *žalbati*.

Primjeri iz knìge:

pârati: lev. žup. 61 *kožedirci* so dolžni take bolne pse ubijati, iz kože *dévati*, *pârati* in *zakopavati*. škriñ. pridg. 3 7 *razpârati* imá svôj čas inu *vkup* zašiti svoj čas.

nûhati: lev. žup. 51 *goltanec* se mu naj *šegetá* s *perésom* u v *nós* mu *tabaka* daje *nûhati*.

plâvati: rog. 2 421 na *bodimo* enaki temu *ojlu*, katêru le k vrhu *hyty*, katêru nobene *mokrute* na *trpy*, *têmuč* le od *zgôraj*, le na vrhu *plâvat* ysče.

švîgati: rav. 2 70 v oči *švîgati* jim je moglo, de je od boga *Janezova*.

târnati: rav. 2 173 *târnati* on in vsi *negovi* in *jokati* na *glas* so začêli po *Savlu* in *Jonatu*.

têrjati: lev. žup. 37 vse drugo se *plačuje* iz *odgnančeve* *dežele* *zaklada*, ako se ne dá *iztêrjati* od *nega* samega.

ûpati: traun. 51 11 hočem na tvoje ime *vûpati* škriñ. prip. 29 20 si li vidil h *govorjeñu* *nagliga* *človeka*? bôl je *vûpati*, de bo *norêc* kakor pak on *pobólšan*.

bôgati: rog. 2 280 če me *ubûgat* hočte, hočem vam *pomágat*. rav. 2 222 *nega* *vbôgati* kaj *bolšiga* hočem *storiti*?

jâmрати: rog. 2 426 *slišali* so tega *nedólžniga* *Jozefa* *zdihat*, *jécat*, *jâmrat* inu *jókat* ú te *suhi* *šterni*.

lônati: rog. 2 654 je vidil plačuvávca státi prprávléniga *polónat* nega inu plačáti.

trágati: rog. 2 163 *vtrágat* nima se hódit inu sturyti za tèm, kar obhájat inu praznuvátí dopade imitari non pigeat quod celebrare delectat.

vágati: rog. 2 47 je vèjdel. de eno ženò uzéti se je ú eno veliko nadlúgo, trpléjne inu navarnost *vágat*.

10. Otisnuti naglas na slogu pred nastavkom a imaju i neke osnove od više nego od dva sloga građene od riječi s otisnutim naglasom na zadnjem slogu, ili na predzadnjem slogu, ako dolaze od imena fem. na a ili neutra na o (e). Više takim osnovam ime nije u navadi:

štrbênk: štrbênkati, štrbûnk: štrbûnkati, kokodâjs: kokodâjsati; balína: balínati se, kopîto: kopîtati se. Tako: drbâjsati, katalícati, komâjsati se, komôlsati se itd.

Kod Škrbinca čitam nekoliko glagola s otisnutim naglasom na slogu pred nastavkom a, da imaju naglas na nastavku a n. pr. sklicáti 2 64 premagáti 1 25 139, posnemáti 2 31 34 39, upáti 1 96, 2 50, vižáti 1 471. Tako naglašivati nijesam nikada čuo, većina ako ne sve biće štamparskom griješkom.

β) Otegnuti naglas.

Ovaj naglas imaju sve one osnove, koje imaju u prezensu otegnuti naglas na slogu pred nastavkom. Sve mogu imati naglas i na nastavku a, dakako otegnuti: kázati i kazáti. Dakle:

αα) Od onijeh osnova, koje imaju pred nastavkom a kojim god načinom *jedan slog* na suglasno, najobičnije ove:

s vokalom a: báha, lága (za lga), máha, práska, stráda, vláda, po-mága i kašto páda; čára, jádra, sáňa (za sňa).

kážem: kázati rog. 2 11 hočem razložít inu *izkázat*, de srna hitra h pomagajnu Marija je. škriñ. modr. 16 4 le tèm pak se je moglu *skázati*, kakù bodo nìh sovražniki pokončani. ravn. 2 213 vrh tega so jim glavo z ólam obljávali, in kdor je vtrpel inu komu posebno čast *skázati* hotel, mu jo je z drago mokròto obljil. — *kazáti*: rog. 2 22 začèl je bil pr tèm postu se poprávlat inu en lepši obráz *kazáti*. 2 71 učí se h te pokúri hitèr se *skazáti*. 2 129 začèl je svojmu folku to cejsto prutje nebesam *kazáti*. 2 202 katèru ni drugiga, kakor ta služábniški inu najámenski strah *kazáti*. 2 496a potolážen skuzi ta ofrani dar *kazát* začèl se je bug. škrb. 1 41 nesramnost *kazáti* v oblačili, al se pravi to resnica pr Jezusu iskáti? traun. 90 16 jest hočem nemu moje izveličáne *pokazáti*.

škrb. 1 5 pokora ne smej malani podóbi enáka biti, v djañu se more *pokazáti*. 1 116 si človek noče przadéti svojo viro v djañu *skazát*. 2 83 če je treba *skazáti* pokóršino božjim zapovdam, se krčijo inu zoper stavijo. preš. 120 al je móč na prvi prôstor jo v zbirálših posadíti, móč ji právo čast *skazáti*, ako v ñih je ní krajíce? supin *kázat*: preš. 21 po ñi pèljal te ženíco bóm na Dúnaj, v Grádec, v Trst zvésto *kázat* jim Krajníco.

lážem: *legáti*: rav. 2 229 tako nesrečni naj bi bili kaki stariši otrokam kaj, kar prav ni, vkažovati, krasti postavim, *lgáti*, ta krat obveľa božja beseda: ne ľudjé, bog se mora boľ ubógati. 2 228 tako prekañena je lè lastna ľubezen: še takim hudobijam vé kaj boga-bojčéga *prlgáti*. rav. m. pov. 91 *lgáti* nočem.

S vokalom i (i i ѣ):

dirja, o-gríza, hrípa, íska, líza, písa, píska, ríga, o-stríza, s-tíska, zíba, žvížga; i od e preko ê: u-míra, iz-píra, vríska, za-žiga; i od poluglasnoga (ъ ili ѣ): blíska se, pre-cvíta, díha, gíba, píha, ščípa, zída.

Primjeri iz kníge:

dirja: dirjam: *dirjáti*: preš. 62 z nevésto dáles spáti sto móram miľ *dirjáti*.

iska: íščem: *iskáti*: rog. 2. 50 na tu uzèl si je naprèj zastóp-nost *yskáti*. 2 71 vuči se od Marije *yskáti* Jezusa. 2 331 pr tèh začèl je to pomuč *yskáti*. 2 403 tebe nočejo *yskáti* inu vener te želé znájtí. 2 528 ni li bila letà ena naizrečena potrpežlívost? kej očemo sedaj eno tako *jeskáti*? škriñ. vis. pes. 5 17 kamu se je obrnil tvoj ľubi? me ga hočemo z tebój *jiskáti*. škrb. 1 30 dokler je čas bil mene *iskáti*, o človk! si na vse druge rečí mislil. 1 41 *iskáti* pr ľudjeh čast. 1 44 živleñe, ktiro moremo želéti, imámo *iskáti* pr Jezusu, i još često. rog. 2 15 oznañuje nam to veliko in prpravno hitrost nas tudi *obyskáti*. škrb. 1 430 v bolezní žaluješ za to, kir ti ni mogóče cirku *objiskáti*. preš. 180 ñu *poiskáti* dá mu naročilo. — *iskät*: preš. 104 namèst *iskät* zavétje v trúmi gósti pogléda ñén'ga vžíval sem sladkósti. — Supin: *iskät*: rog. 2 575 letá šál je iz Joštam *yskät* en prprauni kraj. — Govori se i ískati ískat.

giba: gíblem: *gíbatí*: rav. 2 95 Jezus je poznal in *ogíbatí* je védel vsako človeku skrito móč. 2 72 gadja rodovína! kdo vas je naučil *ogíbatí* tako se božje prihodne jéze? 2 222 vsiga, kar nas k grehu napeljuje, bi se jedi enako mogli *ogíbatí*, ktira bolezen človeku nakopá. — *gíbatí*: škrb. 1 95 tukej ni obene sredne céste: al moreš nove nevarne prložnosti se *ogíbatí*, al boš spet v staro

grešno mlako nazaj padil. 1 149 tako moremo mi v izglédih grešnikov, ktire ne moremo popraviti, ktirih se moremo *ogibáti*, zmiram le na to glédati, kar je dobriga. 1 172 v tem stano duša dolgo ne more obstáti, al more začeti mejhnih grehov se báti inu *ogibáti*, al more v smrtne zagáziti. 1 413 dolžni smo nevárnosti, ktira nam žúga, se *ogibáti*. preš. 94 ní se navádil popréd bréznov se, skál *ogibát'*. Supin samo: gíbat.

liza: lížem: *lizáti*: rog. 2 529 Xaverius začel je temu revniku štréči, ja celú iz svojm jezika néga smrdlive rane *lizáti*. preš. 113 tím grè, Sláve pesám lájati, táce *lizát'*.

pisa: píšem: *pisáti*: preš. 104 kdo znal *popísat'* úst bi lubezní-vost! — *pisáti*: škrb. 1 191 o kakó vóšim, de b' ne znal *pisáti*: preš. 113 Čéh, Polák in Ilír, Rús svoj zobráziti jêzik, nih le mo-góčni ga ród íma pravíco *pisát'*. škrb. 1 428 néspametno je bolezen *prpisáti* nezdravimu vremeni.

viha: víšem: *víhati*: ravn. m. pov. 72 prt okol in okol reče *za-víhati* (aufwärts biegen).

zida: zídám: *zídati*: rog. 2 169 pustyla si je bila u tem meste en velik špitál *izzídat*. lev. žup. 101 hodi tudi k ogledom na tista mésta, kamor si kdo namérja *sezídati* obrtóvno stávbino.

žiga: po-žígám: *požígati*: ravn. 2 4 kadilo v tempelnu v svetínišu *zažígati* je to pot Caharija zadelo. Supin: preš. 177 prpódil z sábo je Valhún srdíti *požígat* bôžje véže dívje rôje.

žvížga: žvížgam: *žvížgat*: preš. 93 vsi pòjte rákam *žvížgat*, laž-nívi pratikárji.

S vokalom u:

búka se, pri-dúša, hrústa, kúja se, múka, slúša, smúka, súka, úka.

sluša: slúšám: *slušáti*: škrb. 1 80 mi jih vidimo veliko *poslušáti* božjo besedo. 1 430 besedo božjo *poslušáti*.

smuka: smúčem: *smúkati*: ravn. m. pov. 55 *smúkati*! to se je sukála!

suka: súčem: *súkati*: ravn. m. pov. 13 stariši so mu domá préjo in vóvno motáti in na cév *súkati* velevali.

S vokalom e:

česa, jèma, klèpa, krèhati, krèpa, kresa, mèta, pèla, tèsa, trèpa.

Primjeri iz kníge:

jèma: jèmlem: *jemáti*: škrb. 1 149 hudobni izglédi nam pomá-gajo v brumnosti gori *jemáti*. 1 194 jest morem za druge apostelne skrbéti, notr *jemáti*, vun dajáti. ravn. 1 230 viditi krajevo krono nezdúšniku na glavi, svetniku pa z mečam glavo *jemáti*, kdo se

bo misli še obranil: še kako drugo, kako boljši življenje gotovo more biti. 1 246 ne bilo bi prav otrokam kruha *jemâti* in psičkam *mè-tati*. 2 109 že bi bilo žalostno, de bi roka nas žegnóvâti volna šibo *jemâti* mogla. 2 70 mu ni bilo tréba daróv od nikogar *jemâti*. Supin: *jemât* i *jèmat*.

meta: méčem: *mètati*: rog. 2 134 tu živynče páde okúlí, začne se válat, *mètat*, obrácat. 2 603 tu vré inu *métat* naprej tr oponósit zamogel bi nam ta današni s. martyrník. rav. 1 246 ne bilo bi prav otrokam kruha *jemâti* in psičkam *mètati*. — *metâti*: rog. 2 473 začel je prah inu kameñe na Davida *metâti*. škrb. 1 270 ni porpušéno svéto pesám *metâti*. 1 256 ke b' tudi skuz preróka od nebes zagvišan bil, de vsi grehi so ti odpúšéni, bi si vender poprèšne nezvestóbe mogel zmíram naprej *metâti*.

peļa: pélem i peļām: *pèļati*: rog. 2 50 sédel je ú ono barko iz mislijo *pèlat* se u to mesto Tarsos. — obiènije *pèļâti*: rog. 2 131 krajl ima brumnu inu čistu žjuléjne *pèļâti*. 2 134 opomyna, de bi to réuno pustil tjakaj *pèļâti*. 2 506 zapové, de se ima z častjò u cesarski dvor *pèļâti*. preš. 151 biló je, Mójzes, tébi naročéno *pèļâti* v Kanaan kardéla Juda. škrb. 2 123 nad tim obvupa de ne bo mogel *izpèļâti* kar si je naprèj vzél. rog. 2 561 Pascharius sturil je Lucijo h sebi *prpèļâti*. 2 536 tyran zapové drugi dan Barbaro iz ječe *prpèļâti*. škrb. 1 27 ti ne bo zmánkala luč, ktera te zamóre na prava pot *prpèļâti*. rog. 2 394 de se na pustimo od mesà *zapèļâti*. škriñ. prip. 7 25 tudi ne pústi se na ñenih stèzah *zapèļâti*. škrb. 1 187 se dá *zapèļâti*. 2 59 morem hudiča in vse premágati, kar me zamore v greh *zapèļâti*. 2 244 v greh *zèpèļâti* se ne pustiti.

tesa: téšem: *tèsati*: rav. 2 53 Jožefa najdemo *tèsati*.

trepa: tréplem: *trèpati*: rog. 2 601 če zamèrka iz teh ene iz obrvumy *trèpat* inu kolnú ú sonce gléjdat, te spusty pásty.

S vokalom e = ê (ĕ):

cépa, dréma, za-gréba, snéda, pojéda, po-léga, léta, z-véda.

Primjeri iz knige:

drema: drémlem: *drémati*: rog. 2 652 prišal je bil en duhovni, en clericus u to veliko cèrku, de bi se bil u lete obhajal; prmerilu se je ñemu, de je bil začel *drémât* inu spâti. 2 656 se je začúdil ta modri cesar, de ta telkajn doužni purgar je zamogel en krat *zadrémât* inu zaspâti.

greba: -grébam: -grébati: lev. žup. 57 samodávlenc je na tihem *zagrébati* na pokopališči.

jeda: jédam: *jédati*: lev. žup. 138 dolžnost je zatirati gosénice kadar kóli pridejo v opásnih črédi^h *snédati* nív in trávníkov.

leta: létam: *létati*: ravn. m. pov. 73 Nace *létati* po césti bi bil vtégnil.

S vokalom e = e (a):

plésa, s-trésa, véka, véza; séga, stréga.

Primjeri iz knige:

plesa: pléšem: *plesáti*: preš. 65 poglédaj na visélnice! *plesát'* okróg kolésa temno pr lúni vídi se trop jásen brez telésa. 69 *plesáti* ni dólgo né vóla bilà. Supin: *plesat*: preš. 65 aló, pošásti, z máno zdàj mi *plésat* ženitvánski ràj:

sega: ségam: *ségati*: ravn. 1 45 vidil je v spaⁿu gréd ali lojtro stati na zemli in z vrham *ségati* do neba. lev. žup. 80 pred uradóvi domačih sodnikov se delajo nagódbé o različnih stvaréh, ki morejo *obsézati* do po 300 gold. novčéne vrédnosti. ravn. 2 144 ni dosti, le krivo pr sodbi ne pričati, ali celó *prsécati* po krivimu. Ali i sêgam sêzam.

veka: vékam: *vékati*: ravn. abc. 43 otroka slišim *vékati*.

veza: vézem: *vézati*: rog. 2 249 zapovej^{dal} je Kleména u eno barko pelat, nému želézniga mačka na uràt *pèrvézat* inu ú morje uréči. — *vezáti*: preš. 98 ako róvtarske *vezáti* znáš otróbi, nov Orfej k sèbi vlékel bóš Slovéne. rog. 2 329 jest bom zapovèj^{dal} mvojm bričam vas iz ketenami *zvezát*. ravn. ber. 125 reče vsim trem Danielovim tovaršam roke in noge *zvezáti*. škrb. 1 100 za ta cvibel *razvezáti* vzamem h pomóci náúro. 1 41 al se ne pravi tó sam sebi oči *zavezáti*?

S vokalom o:

glòda i glóda, gròba, kòpa, mòta i móta, òra;

Primjeri iz knige:

groba: gróbam: lev. žup. 128 dolžnost trsje *gróbat*.

kopa: kóp^lem i kóp^âm: *kòpati*: rog. 2 93 en sledni ú tem poklícajnu, h katerimu je od buga poklican, ostáni, iz tega se nima *kòpat*. 2 289 pojdi h tvoji abtašci, povèj te, de jest zapovèj^m, de ona pusty *skòpat* tu truplu inu tajsto na klošterski britof *zakòpat*. 2 603 gledamo samu, kakú be se iz nadlúge *skòpat* zamogli. — *kopáti*: rog. 2 526 kateri misli usoku zidat, en tak more poprej globoku *kopát*. škrb. 1 3 previdim, kaj za ena nevumnost bi bla, za eno kratko vesele véčno trpljenje si na glavo *nakopáti*. 1 239 kováti, cimprati, oráti, *kopáti*: dela, ktire truplo utrudjo, zgovore od dolžnosti posta. 1 4 očem en krat iz moje mlačnosti se vun

skopáti. 1 29 če se naraste štivílo pregréh, ni samo teškó, ampak več krat nemogóče iz tega brezna se vunkaj *skopáti*.

mota: mótam i motâm: *motáti*: rav. m. pov. 13 negovi stariši so mu domá préjo in vóvno *motáti* in na cev súkati velevali. rav. 2 76 kdor si ni nikol przadjal se iz grehov *zmotáti*, taki nikol prav odrešenikove potrebe ne verjáme.

ora: órjem: *oráti*: škriñ. prip. 20 4 len ny hotel zavolo mraza *oráti*. škrb. 1 239 kováti, cimprati, *oráti*, kopáti, drva sékati: dela, ktire, truplo utrudjo, zgovore od dolžnosti posta.

S vokalom o od a: jókati, kópati.

joka: jókam: *jókati*: rog. 2 426 Jozefavi bratje kadar šlišali so tega nadóžniga Jozefa zdihat, jécát, jamrat inu *jókat* ú te suhi šterni, tedaj mogli so sest h temu kosylu. 2 649 vidim ene ženè sedéti inu *jókat* se čez Adonidem. 2 662 začel se je milu od žalosti *jókat*. — *jokáti*: rog. 2 650 katéru te stury zdihat inu *jokáti*. škrb. 1 413 o de b' se pač pošlužil, o človk! te ga tako močniga oróžja, bi ne imel uržah *jokáti* čes tolko žalostnih padcov.

Sa ol = l̥ l̥:

kólcati se.

Sa r:

za-mřzati, po-prđati.

ββ) Od osnova građenijeh od glagolskijeh osnova s nastavkom i (IV), ako u slogu pred i nije vokal o.

Primjeri iz knige:

glasi: *glášati*: lev. žup. 92 vse to so mu gospodarji dolžni *zglášati* o vsacem slučaji po sébe.

kusi: *kúšati*: rog. 2 47 rajši je hótél iz tèm božjim folkam trpéti, kakòr téga časniga grèjha slast *ukúšat* inu iméti.

luči: *lúčati*: rog. 3 601 začéli so ty trinogi *lúčat* inu posypat iz kamejnam Stefana. 2 605 na tu ulékli so ty trynogi to s. divico iz mesta inu začéli *lúčat* tu kámeñe na tajsto. rav. m. pov. 99 Tinčetovo veselje je bilo kámeñe *lúčati*.

mèni: *ménati*: rav. m. pov. 41 čajta, ktiri vaji dveh hoče z nim *ménati*? rav. 2 88 kdo bi hotel vse to za poslasti *zaménati*, ki jih je komej kak časik?

mèri: *mérjati*: lev. žup. 97 okrajna poglavarstva so postavljena dobítkovino ľudém *odmérjati*. rav. 1 246 komu tedaj hočete zaoblíčiti boga, kakšino podobo nemu *pmérjati*? rav. m. pov. 91 unih tudi ne gré po nedóžnim *zmérjati*.

mêsi: *mešati*: škrb. 1 146 al vmrjočimo grešniko bližna nevarnost ne bo povédana, al mu bo na znahe dana še le ta krat, k' se že glava začne *mešati*.

plati: *pláčati*: rog. 2 69 ni iméla nad sabo ničéser, iz katérim bi bila zamógla te dougè *pláčat*. 2 403 zguby eden to práudo, more povrnit to oduzétu, *pláčat* te dolžnyke. rav. 2 196 v srédi med toľko lih kar revnimi ľudmi, ki je vsim pomagal, stojé je nektire beséde še Jezus govoril, ki jih ni z zlatam *prepláčati*. — *plačati*: rog. 2 604 je vidil eniga plačuváuca státi prpravléniga polóhnat néga inu *plačati*.

podí: *pójati*: kuga 76 voli vas morejo prepričati, de to gostu pojáu ne ny uržoh od té bolézni, ker se voli ne morejo *pójati*.

pravi: *právľati*: rog. 2 83 vidil je dva druga ribiča *poprávľat* to mréžo ú tem čounu. rav. ber. 184 treba je cérkve in učívnice zidati in *poprávľati*. lev. žup. 76 sódna kazén zadene vsacega, kdor bi se predrznil pepél tja *správľati*, kjer se lehkó káj vnáme od néga. rog. 2 546 blagú začél ni po šegi drugih mladeničou *zapráľat* iz spasi. Supin: rav. m. pov. 13 zdey so ga potrebovali, de je préjo k barvarju nesel ali kako sporočiló šel gospodarjam *opráľat*. — *pravľati*: škrb. 1 430 ti ni mogóče navadne molitve *opravľati*. 1 1 se je Janez mujal *prpravľati* ľudstvo za prihód Jezusov.

premi: *prémľati*: lev. žup. 145 ako bi vojáke na odhódi níh ródbina hótela *isprémľati*, naj se tem ľudém v živo dopové, de tako délo trati čas.

pusti: *púščati*: rav. m. pov. več te ne morem zdaj *púšati* pr druhih otrocih sedéti. lev. žup. 128 dolžnost se naklada zakúpniku zemľe sploh nikóder ne *opúščati*. rav. m. pov. 23 Andrejček je veselé imel na oknu sedéti in ob niti kos popírja po vétu *spúšati* de je vihral. rog. 1 71 učí se te gréjhe *zapúšat*. — *puščati*: škrb. 1 170 tako se grešnik na grešni póti ne pusti več nazaj držáti po tim, k'je začél mejhne grehe zaničévati inu v mejhnih rečéh vse *dopúšati* počutkam. 1 187 pride trékič v družino, že začne vun *spúšati* take besede ktere znájo na dve platí zastóplene biti. rog. 2 570 ta svejt, kadar h svoji lubezni vábi, bel se je pred nym báti, kakor pak tedaj, kedar človéka syli tajstiga *zapušati*.

redi: *rějati*: rav. abc 61 iz laneniga súkanca in iz vovnate níti mati z iglami nove nogóvice vézijo; že znájo lepe zakľinke va ne *narějati*. lev. žup. 49 župana bodi posebna skrb *narějati* ali *pravľati* obče kládeze in vodováje.

rôči: *rôčati*: lev. žup. 115 za to je tréba razposlati posebne sle, po katerih se tudi pozovnice dadé *vrôčati* klicanim vojakom.

sadi: *sájati*: ravn. 1 323 tudi tebi ne bo odšla, de se tako zopr boga *razsájati* predrzneš. lev. žup. 128 dolžnost se naklada zakúpniku po vinogradih trsje grôbati in *pozasájati*. 197 *razsájati*: poruvati kar je bilo vsajéno.

stavi: *stávlati*: lev. žup. 128 dolžnost je na tem zemljišči črne nive *ostávlati* v celíno.

stôpi: *stópati*: ravn. m. pov. 75 tudi domá je nisim pustila *po-stópati*.

stréli: *strélati*: rog. 2 459 *strélat* imate poprej na le tè. — *stre-láti*: rog. 2 458 vučili so le tè na lok iz strélami *streláti*.

vadi: *vájati*: ravn. m. pov. 39 otroci kako morete bratice in sestrice *navájati*, de vam bodo prijazni in dobri poznéj.

vali: *válati*: rog. 2 434 tu živynče páde okúli, začne se *válat*, métat, obrácat.

vêsi: *věšati*: ravn. 1 55 jim nisim še le grdih imén *oběšati* pr-pravlén?

vrti: *vráčati*: rog. 2 134 tu živynče páde okúli, začne se *válat*, métat, obrácat. 2 389 začéla je bila ú ně mladosti *obrácat* srcé, misli inu želè od tega svejtà. ravn. 1 104 potrditi vas v dobrim bog hoče in na dobro *obráčati*. 1 121 prav živlené *obráčati* naj vas prgaña. rog. 2 298 kir gratat je hótél iz eniga korarja en augustiner, bránit inu *oduráčat* od tega začél je Miklauža eden iz négóvih prijátelou. Supin: rog. 2 87 ti ta prvi po Jezusavim povèjle šál si *prebráčat* te folke. — *vračáti*: škrb. 1 511 hoče za-povedi božje inu cirkvene po svojmu nagneñu *obračát*.

živi: *živlati*: rav. 2 150 Jezus je vsaki dan z' to molitujo vupañe zveličaña v ľudèh hotel *oživlati*. lev. žup. 51 če kdo zámrtvo obleží, tréba ga je *oživlati* dokler ni zdravnika.

prosi: *prášati*: rog. 2 627 zavol kateriga *uprášat* bi eden mogel, kulku je neki ta junák lèjt mógel iméti? ravn. 2 176 veliko ľudí se je stékati začelo, pa Jezus se je tako naglo vmàknil, de ga ozdrávljena še po imenu *vprášati* ne vtegne. — Supin: preš. 183 en dán sim *prášat* šla po vójske sréči. — *prašáti*: škrb. 1 478 s kje pa duša obilno hrane najde, treba ni *prašáti*. 1 473 ker pa bratje niso nehali prosit, je začél govórit inu jih *vprašáti*. — Ali tako samo u značenú pitati interrogare, inače: naprášati.

skoči: *skákati*: rog. 2 328 ta leopardus kadar lovy eno drugo zvir-jáčino, takù on na lóvy tékdč, témùč skákáje, če te ú trjetim skóku na dobji inù na popáde, *skákat* za nòd nehà inu jéjna.

γγ) Od osnova građenijeh nastavkom *va* od osnova na vokal *n*. pr. *da*: prodávati, *sta*: postávati, *zna*: spoznávat; *bi*: prebívati, *bri*: obrívati, *či*: počívati, *kri*: skrivati, *li*: prelívati, *mi*: vmívati, *pi*: popívati, *ri*: rívati, *ši*: šívati, *vpi*: prevpívati, *ži*: vživati; *dê*: dévati, *grê*: zegrévati, *krê*: okrévati, *mê*: odmévati, *pê*: prepévati, *spê*: dospévati, *zdê*: dozdvávati si, *zê*: zévati uz zéhati; *u*: obúvati, *ču*: čúvati, *umê*: umévati; *bolê*: pobolévati, *sedê*: posedévati, *leža*: poležávati, *drža*: zdržávati; *dêla*: obdelávati.

Primjeri iz knige:

zna: *znávati*: rav. 1 29 bog se jim daja čudno *spoznávat*. 2 66 resnico *spoznávat* vaš um je vsaki dan trdnéji. ber. 155 hočemo se tedaj učiti posamezne razpóle sadežov *spoznávat*. 2 40 bog, ktiri ga jišejo, se jim rad daja *spoznávat*.

bi (esse): *bívati*: rog. 2 276 zastópil je bil od buga to štrafengo, de on ima za volòd te sturjéne pregréjhe ta kruh si s putam in délam *dobívat*. lev. žup. 86 kateri si ne morejo *pridobívat* kruha. rav. 2 229 v milosti pr knezu biti, pr nemu za mizo jesti, v negovim poslopju *prebívati*, vse nič je to Janezu. — Supin: rav. 2 130 Jezus gre v Kafarnavm *prebívati*.

bi (caedere): *bívati*: rav. 1 16 Kainu ni nič pomagalo, de ga stariši niso *vbívati* vidili.

či: *čívati*: rav. 2 216 Vzadni krn je sédel in se *počívati* naslóné.

kri: *krívati*: rav. m. pov. 89 če otroci kaj hudiga storé, *pr-krívati* hočejo in lážejo.

li: *lívati*: rog. 3 583 h čemu ta muja to vodo zajémat inu iz to vrčè *nalyvat*? rav. abc 61 rad jém opresnínó, vodo bom trdno v škropivnici nòsil inu *polívat* bom prpomogel, de sadež poráse. rog. 2 68 začela je točit inu *praelyvat* te solzè. 2 281 tukaj trkat začèl je na prsi inu iz oçy te solzè *prelívati*.

mi: *mívati*: rav. abc 57 izplakovati in *pomívat* lohka materi pomagam. rog. 2 68 začela je točit inu prelyvat te solzè iz grevenge čez svoje grèjhe inu iz temi *umyvati* tajste.

pi: *pívati*: nar. pjes. čb. 5 78 svatje so ji jéli *napívati*.

ši: *šívati*: rav. m. pov. 45 če so mamka hotli kaj rézati, *šívati*, so mogli še le po rečéh vprášati.

ži: *živati*: rog. 2 48 imel je oblast vsè tu *uživat*. Supin: rog. 2 583 katériga s. dušá šlà je iz častjò u nebesa glédat inu *uživat* pričnost Jezusa. — *živati*: rog. 2 46 ponuja ta svejt te lušte inu trošte *uživat*. škrb. 1 30 še le ta krat grešne lušte zapustí, k' jih že več *vživati* ne more. preš. 189 v zakónu bráni sád mi néni *vživati* z bógam trdniši zavéza.

dê: *dévati*: lev. žup. 38 ljudjé ispod 10 let svoje dôbe se morejo *dévati* samó v popravnice mladolétnih nepokórnežev. lev. žup. 2 naj prvo mu je znati določbe občinskega zakona tr si *prizadévati*, da vsaj sploh zvé tudi za druge zakone. rog. 2 280 bil je en žlahtni mladenič, kateri po smrti svojih stárisou posédel je bil sylnu velíku bogastva; tu pak začel je bil *zadévati* (verthun) iz lebanam iz tovariši, iz puncame. rog. 2 157 pèrpelal ni g. bug Klare k Francisku, de bi nému bila pomágala tu polé, te grunte, te vrte okopávati inu *vrdevat*.

pê: *pévati*: rog. 2 329 ta je stúрила ta dva s. brata iz glasno štimo to čast božjo *prepévati*. 2 500 iz Kleménam, Jobam in Jonazam imamo ú trebuhu teh nadlúg, če na mórmu *prepévati*, usaj potrpežlivi biti. preš. 88 popustí posvètno rábo órglarčik in gré v pušávo, tam *prepévati* bôžjo slávo svôje citre vzáme sábo.

štê: *štévati*: lev. žup. 81 trudovíto bi bilo in tudi nepotrebno *naštévati* vse one slúčaje.

umê: *umévati*: ravn. 1 151 ni ga jezíka, ni je beséde, po ktiri bi se glas nih *razumévati* ne dal.

ču: *čúvati*: lev. žup. 34 *čúvati* je, da po selíščih, vaséh in cestah ne bi se streľalo.

velê: *velévati*: rog. 2 133 sledni trahta čez druge gospoduváti, drugim *velévati* inu zapoveduváti. 2 188 hotel je rájši ubúgati kakor *velévati*.

dêla: *delávati*: ravn. abc 91 živíno redíti le in poľe *obdelávati* jim lohka pomagam.

jôka: *jokávati*: rog. 2 71 uči se *objokávati* to napríčnost.

klica: *klicávati*: lev. žup. 144 oznaňa se, kakor se kódi zdi naj priprávnije: javno se pribíja, na videž razgríňa po gostílnicah, ali se daje obče *oklicávati*.

konča: *končávati*: lev. žup. 139 ako ne bi kko hotel *pokončávati* hróstov, tedaj je treba poskrbétí, da to delo drugi ljudjé opravijo ob zamúdnikovih troškíh.

kopa: *kopávati*: lev. žup. 57 mrliči se zagrébajo po vrsti svoje smrti, a jám *prekopávati* pred 11 letom nij smeti.

neha: *nehávati*: lev. žup. 189 prenéhati, *prenehávati* aufhören.
 ora: *orávati*: lev. žup. 128 dolžnost je košenino *preorávati* v poľe.
 188 v tej knjižici sem vender tudi jaz pisal tó in druge take beséde, ker sem se zopet bál, prehudo tr prepogósto *zaorávati* v novíno.

peja: *pejávati*: lev. žup. 189 prevážati: *prepejávati* z vozom.

pleza: *plezávati*: lev. žup. 34 prepovedano je samovoljno odpirati ali *preplezávati* zgrade ob železnej cesti.

ravna: *ravnávati*: rav. 1 50 tudi mi moremo, kar je mogóče, krivico *poravnávati*, ki smo jo komu sturili.

seka: *sekávati*: lev. žup. X naj véčja razlika se je rodila po tem, od kar je tujščina jéla *zasekávati* v nekdaní čisti govor.

tesa: *tesávati*: rav. 1 VII vsaki narod, kadar se začne nekoliko *otesávati*, začne to pr svoj domači besedi, de jo očédi. rav. m. pov. 111 méter páglovic je žé. Stariši bi ga mogli le bol *otesávati*.

trga: *trgávati*: lev. žup. 128 če zakúpniku pridelke vzame toča, slana, povóden ali kaka drugačna ujíma, on zaradi tega ne bode mógel nikoli nič zakúpščine *utrgávati*.

znamena: *znamenávati*: lev. žup. 202 zaznámenati, *zaznamenávati*, zamérkati, zamerkávati aufzeichnen.

§§) Od osnova građenijeh nastavkom *ja ove*; i to od osnova na vokal:

da: dájati, ali samo kad nije složena s prijedlogom, jer prodájati itd., *bi*: ubijati, *li*: nalijati, *ma*: májati, *pi*: napíjati, *vi*: navíjati, *smê*: sméjati se, *sta*, ali samo: vstájati n. pr. zgodaj vstájati, i postájati pflegen stehen zu bleiben, ináče: ostájati itd. — od osnova na suglasno: *koln*: preklínati, *gern* mj. gert.: pogrínati mj. pogrtati, *men*: spomínati se, *tren* mj. trep: utríñati stríñati, *mel*: pomíľati, *sel*: pošíľati, *stel*: postíľati. Ovi jako vole naglas na nastavku a.

Primjeri iz knige:

bi: *bijáti*: škrb. 2 413 dolžni smo misli, ktire nas vintajo, iz glave *zbijáti*.

da: *dájati*: rog. 2 454 Leonardus strt inu zmancán skuzi tu trdnu inu ojstru žjuléjne začél je *dájat* inu spušat od sebe ta ušéčni duh te brumnosti. Supin *dájat*: rav. 2 89 znameñe, de je Jezus pršel ľudém nebeške misli *dájat*. — *dajáti*: rog. 2 135 podvizaj se bogú čast inu hvalo *dajáti*. 2 478 sèdáj úmej ludmy nič bul splasnu ni, kakor drugim špótlyve pèrdávke, prstávke, klamfe,

grda inu naspodóbna imena *dajáti* škriñ. sir. 4 10 ne opústi moliti in ubógajme *dajáti*. škrb 1 194 jest morem za druge apostelne skrbéti: noter jemáti, vun *dajáti*.

smé: *sméjati* se: ravn. 2 170 zaróblenci, neobčutni ljudjé so bili, de se jim v hiši, ki je mrlíč v ní, še *sméjati* polubi. ber. 203 na očitnih krajih sam pr sebi *sméjati* se je nespodobno. — *smejáti*: škrb. 1 136 ke b' en razbojnik po eni samotni póti za teboj pr-tiskal inu ti bi to vedel, al bi mogel se *smejáti*? ravn. 2 285 le na misel mu ne pride, de bi se mu *smejáti* vtegnili.

sta: *vstájati*: ravn. 2 211 moji otroci že spé, ne morem *vstájati* in dati ti.

men: *mínati*: lev. žup. 96 jih je dolžen *opominati*. (172 *izpre-mínati* šarôto ali barvo schillern.)

Amo idu osnove građene nastavkom *eva* n. pr. hodévati itd.

Za tim verba denominativa na: éha íha íka úta n. pr. boléhati, skoléhati se, udríhati, sopíhati, skovíkatí, lopútati, škrgútati; tako i: korákati, kočúhati itd. ravn. m. pov. 115 koňa sta že celi dan vlekla, vožňa se je torej malo odlegala. Rupreta je bilo strah in je zlo koňa prgáňal, ali zadnič le obstojta in kar ne ganeta se. *Sopíhati* začneta in prskati.

U goreñštini ima još više glagola, koji imaju u inf. i u sup. otegnuti naglas na slogu pred nastavkom a, i to su oni, koji imaju u prezensu otisn-iti naglas na slogu pred nastavkom a; ali ovi ne-maju nikada naglas na nastavku a. Take su osnove: bira: bíram: *izbíрати*, brisa: bríšem: *brísати*, buta: bútam: *bútати*, cêpa: cêpam: *cêпати*, čaka: čakam: *čákати*, dela: dēlam: *dēлати*, drega: drēgam: *drégати*, gleda: glēdam: *glédати*, guza: gūzati: *gúzati*, kepa: kēpam: *kéпати*, kida: kīdam: *kídати*, kima: kīmam: *kímати*, kisa: kīsam: *kīsати*, klica: kličem: *kličати*, kuha: kūham: *kúhati*, maza: māžem: *mázati*, miga: mīgam: *mīgati*, muza: mūzam: *múzati* se, pika: pīkam: *píkати*, pita: pītam: *pítати*, pōka: pōkam: *pókati*, reza: rēžem: *rézati*, rita: rītam: *rítati*, sega: sēgam (uz ségam): *ségati*, sēka: sēkam: *sékati*, stōka: stōkam: *stókati*, šepa: šēpam: *šéпати*, šlata: šlātam: *šlātati*, žuga: žūgam: *žúgati*; — očita: očitam: *očítati*, splēta: splētam: *splēтати*, pometa: pomētam: *помétати*, otēpa: otēпати, oporeka: oporēkam: *oporékati*, obeta: obētam: *obétati*, pre-sēda: presēda mi: *presédati*; — tako gotovo sve osnove u kojih pred nastavkom a ima r cons.: brba: bībam: *bībati*, brca: bīcam: *bīcati*, brska: bīskam: *bīskati*, crka: cīkam: *cīkati*, drga: dīgam: *dīgati*, frka: fīkam: *fīkati*, grba: gībam: *gībati*, hrka: hīkam:

hr'kati, krha: křham: *kr'hati*, mrda: mřdam: *mřdati*, mrka: mřkam: *mřkati*, prska: přskam: *přskati*, smrka: smřkam: *smřkati*, srka: sřkam: *sřkati*, trka: třkam: *třkati*, vrta: vřtam: *vřtati*.

bérati: bēram: lev. žup. 67 v óblast pade kazenskemu sodišču, če kdo prosjáku posódi otroka, da mu pomaga daróv *nabírati*. ravn. 2 220 kadar blizo pride do mestnih vrat, kar vidi drva vdovo *pobéрати*. abc 69 oče češpļe otrésajo, oréhe otépajo. V cajno *po-bérati* in v hram nòsiti jih pomagam. rog. 2 132 on nima veliku kójn inu druge nepotrēbe pr hiši imeti, veliku žeèn pr sebi držáti in velikiga bogástva *zbrat*. ravn. 1 10 bog je hotel Adamu dati prložnost bogú biti pokorn, takó si zasluženē *zberati* pr bogu. ravn. 1 230 preroških vučencov nekdo je zel šel *nabérat*. 2 148 bog hotel, de bi prav po gósto k bogu v to samòto spet misli *zberat* hodili!

brísati: brišem: preš. 36 kdo učí *izbrísat'* 'z spomína nek-dájne dní?

čákati: čakam: preš. 132 kdor hóče vas *dočakat'* tēmne zóre, nepróste dní živét' nočém enáke, ne bránim mu, al jútra *čakat*, móre. ravn. 2 302 na dan mojiga pogrēba je mislila še lé nad mano to mazílo opravití, pa ga ni mogla *prěčakati*.

drégati: drēgam: lev. žup. 51 trěščenemu človeku ali zadušēnemu je obličje kropiti z mrzlo vodó, *drézati* ga v nós.

glédati: glēdam: preš. 10 še mēn' očí odpéraj, mi *glédat'* dàj nih svít. 77 kak dólgo še mislíš *glédati* v nó? 105 nevárno *glédat'* je dekléta mláde. ravn. 2 251 za to je vučencam Jezus v to veličastvo dal *poglédati*, de jih v dobrimu potrdí. lev. žup. 75 kadar je zdelovañe gotovo, treba ga je z navódom *preglédati*. ravn. ber. 68 *zaglédati* ľudstvo malikováti ga jéza zgrabi. — Supin: rog. 2 583 katériga s. duša šla je iz častjò u nebesa *glédat* inu užívat pričnost Jezusa. ravn. m. pov. 19 očika so kòña kupili. Frice ga gre tudi *glédat* na dvoriše. rog. 2 312 kraľica tēh Sabeerjou prišla je bila *oglédat* tu, kar govorit slišala je od modrústi, časty inu bogástva krajla Salomona. ravn. ber. 57 Mojžes gre blíže grma *poglédat*. ravn. m. pov. 73 Vári, Nézika, de župa ne skipí, naj stópim *poglédat*, kaj bi soséda rada. preš. 29 ak je blízo tísta césta móraš vzét' me, lúbčik mój, de *poglédat* ptúje mésta bóm peľála se s tebój.

klícati: klíčem: rog. 2 14 začnò ú rúh tróbet inu íz tēm tē jeleñe, te srne inu drugu iz nyh lúkin, pečyn inu brlogou *klícat*. preš. 86 in gré ga ískat, *klícat* strežáj.

mázati: mázem: rog. 2 68 začela je iz enim lepú dušécim má-
zylam *mázat* inu kušaváti tajste noge.

pókati: pókam: lev. žup. 39 ob posebnih prilikah je tudi pre-
povedano *pókati* z bičem.

rézati: rězem: lev. žup. 60 očito smrkavega koňa treba naglo
ubiti, néga kožo po tem *prerézati* križem. ravn. 2 232 Filip je djal:
dvé sto desetákov in pa nič, le vsakimu kak kòščik ga (kruha)
vrézati!

sédati: sêdam: ravn. 2 229 će nam ktiri resnice pravijo, *pre-
sédati* začnó.

sékati: sêkam: lev. žup. 46 samó uže do dobrega ublajěno meso
je dovoľeno *sékati*. rog. 2 238 na katěru zapovějdal je ta tyran
temu trinogu *odsékat* glavò Joanezu. 2 431 Chaganus je pustil use
te reune žolněrje pomórit inu na kose *resékat*. 2 616 tukaj vidila
svojga publiča *resékat*.

po-védati: povědam, obično gotovo samo povém: traun. 44 2 jest
hóčem moje dělu krajlu *povédati*. ravn. 2 227 nič več ne more
povédati, kdor stòpńo zgreší. ber. 30 ni mu mopol óče še *povédati*,
de je on sam tisti dar. preš. 182 *povédati* mōram ti, de sim kri-
stjána. lev. žup. 81 dražbo je dati poprej takó na znañe, kakor
je navada v tistem kraji, ter *napovédati* dan in uro. ravn. ber. 51
Jakob pošle Judata pred sebój Jožefu negov príhod *napovédati*. --
Ali iterativno: zvédati zvédam, ovédati ovédam; lev. žup. 78 kadar
je ogeñ pogašěn, treba da župan mahoma začne *ovédati* kakó se
se je vnelo.

obétati: obětam: ravn. 2 228 prepovedanih rečí *obétati* ne veľa.

U ugarskoj slovenštini.

Osnove od *jednoga* sloga sve su u infinitivu kratko a u supinu
dugo naglašene: prāti, prāt. kűz. m. 35 začao je *prati* nogé vuče-
nikov. ipak: žgáti nagfl. 42 za ka trbej na včear svejčo *vužgáti*?
kűz. mat. g. 13 (i mark. 2 17) sem nej prišao *zvát* te pravične.

Osnove od *dva i više* sloga imaju naglas ili na nastavku a ili
na kojem slogu pred nastavkom.

Naglas *na* nastavku a imaju gotovo svi oni glagoli, koji imaju
u štokavštini slog pred nastavkom otegnuto kratko naglašen: česāti,
jemāti, klepāti, kopāti, kovāti, kresāti, lagāti, lokāti, metāti, motāti,
mrmrāti, orāti, pejāti (pahati), pelāti, ravnāti, smejāti, tesāti, žlabrāti.

Osnove dja (od deja) jema, leja, niha (u govoru nja) i smeja
govore se dugo i tako dolaze i u knizi.

dja: *djâti*: küz. luk. 5 17 ískali so, kak bi ga notri nesti mogli i *djâti* pred ñega. küz. 1 kor. 3 11 drügoga fundamentoma nišče nemre *djâti* zvün toga. küz. 1 jan. 3 16 i mi smo dužni za brate duše doli *djâti*. bar. 9 nejso meli kaj jesti i na sêbe *djâti*. küz. luk. 11 6 nemam kaj pred ñega *djâti*.

jema: supin *jemât*: küz. m. 85 kí je na strehi, naj nejde *jemât* kaj z hiže svoje, i kí je na ñivi, naj se ne povrne *jemât* gventa svojega. küz. mark. 15 36 nihájte, naj vidima, či ga pride Eliáš doli *jemât*.

leja: *lejâti*: küz. mark. 2 22 nouvo vino vu nouvo posoudo se more *vlejâti*. bar. 32 pod šterim se led stere, tisti jáko hitro zna obetežati, ka več, ešče se zná *zalejâti*.

niha: *nihâti*: küz. mat. 23 23 eta trbej činiti i ona nej *nihâti*. nagfl. 8 ka vse se vö má *nihâti*, tou razsouditi ne de žmetno. 13 potrebno je deci zmejñe lastivno z volo *nihâti*.

smeja: *smejâti*: nagfl. 115 goloub zná múviti, *smejâti se*, turbékati i bistro leteti. bar. 42 znám se *smejâti*.

Naglas *na slogu pred nastavkom* je veoma čest. Evo ñekoliko primjera s *dugo* označenim samoglasnim iz knige:

blískati trpl. 18 15, zadrejmati trpl. 132 4, gíbatí nagfl. 84, ká-ratí küz. jan. 8 46 trpl. 50 8, pokázati nagfl. 31, ládati trpl. 32 9, lejtati nagfl. 29 30 gön. 56, písati küz. luk. 1 3, nagfl. 72, 75, pí-tatí küz. mark. 9 32. 12 34, plésati bar. 6, nagfl. 96, síkatí nagfl. 110, skákati bar. 42, sklízat bar. 32, strádati trpl. 84 12 nagfl. 141, šétat (sup.) gön. 96, zoškrábatí nagfl. 13, odvézati küz. luk. 13 16, zídati nagfl. 79 135, zmejñati gön. 41 65, pláčati küz. mat. 18 24 2 tes. 1 6, pripravlatí küz. luk. 1 17, správlat trpl. 5 4, strejlati gön. 51; — páratí gön. 42 korén se je z lehka páratí dao od zemlé; — prebívati trpl. 61 5, 68 17, supin 107 36, zbívati bar. 13, dávatí küz. mat. 7 11, 10 34, odávati küz. jan. ozn. 13 18, dejvati küz. djañ. ap. 7 19, vardejvati küz. luk. 14 19, zakrívati mark. 14 65, mujvati jan. 13 5, spejvati trpl. 101 1, 137 3, spoznávati nagfl. 6, vživati küz. filem. 20, omedlejvati küz. mat. 26 37, zbro-jávati trpl. 77 7, zburkávati küz. djañ. ap. 15 19, nadigávati küz. 2 kor. IV, zdržávati küz. mat. 23 3 supin 27 49, odürjávati küz. jan. 7 7, zgučávati nagfl. 99, sküşávati küz. jak. ob. I. 1 13, odlo-čavat küz. mat. 10 35, razločavat mat. 16 3, pomenkávati küz. luk. 15 14, premišlávati küz. luk. 5 21, spitávati küz. mat. 22 46, spu-ňavat küz. mat. 5 17, odpüščávati küz. mat. 9 6, mark. 2 10, po-ravnávati nagfl. 7 27, obrizávati küz. luk. 1 59, zasedjávati trpl.

59 1, stiskávati küz. mark. 14 33 trpl. 78 49, zveličávat küz. štim. 1 15, pripovedávati trpl. 38 14, zvidávati küz. djañ. ap. 23 20, nazviščávati küz. djañ. ap. 5 42 supin mat. 28 9, tako i: zezávati küz. djañ. ap. 23 19; — odk'álati küz. djañ. ap. 21 3, skládati nagfl. 82, podérati trpl. 74 5, vmérati trpl. 90 3, vdérjati trpl. 17 12, preklínati küz. mat. 26 74, opomínati küz. djañ. ap. 20 31, prímati nagfl. 23, zaímati küz. jan. 4 15, pozaímati küz. luk. 19 2, prséhati küz. mat. 26 74, pomagati küz. žid. 2 18, pokápati küz. mat. 8 22 luk. 9 60, primárjati nagfl. 16, odgovárjati küz. luk. 14 18, zagovárjati küz. djañ. ap. 19 33, 26 4, prihájati küz. mat. 19 14, mark. 10 14, shájati küz. mat. 5 45, oponášati nagfl. 66 77, gön. 65, prinášati küz. mat. 7 18, znášati küz. žid. 12 20, napájati küz. luk. 13 15, vtáplati küz. mat. 14 30; — sejhat küz. mat. 13 3, pre-sejhati nagfl. 132, síjati küz. 2 kor. 4 6; — bližati nagfl. 4, zračúnati nagfl. 13, prezímati küz. djañ. ap. 27 12, turbékati nagfl. 115, špotáriti bar. 41; — tuđi glagoli: bougati küz. djañ. ap. 5 29, glihati nagfl. 9, grátati trpl. 94 8, narátati küz. djañ. ap. 21 14, štímati küz. djañ. ap. 17 29, preštímati nagfl. 8, štrájfati küz. mark. 8 32, potrouštati trpl. 77 3 itd. — Dugo se kašto govori i glédati küz. mrk. 5 15, djañ. ap. 7 31, ískati nagfl. 7, ískat küz. luk. 13 6, poslušati trpl. 59 8, zíbati bar. 32.

Kratki naglas kniga obično ne bileži: brisati küz. m. 35, cimprati küz. luk. 14 30, cinkati trpl. 23 3, čakati küz. luk. 7 20, delati küz. luk. 13 14, gagati nagfl. 110, kapati trpl. 78 23, mazat (supin) küz. mark. 14 8, trüpati küz. luk. 13 25, povedati küz. mat. 9 15, obrezati küz. djañ. ap. 15 5 itd.

U kajkavštini.

Osnove od *jednoga* sloga imaju u infinitivu otisnuti kratki naglas: bráti kláti žgáti itd. Složene s prijedlogom ili ne mijenjaju naglasa n. pr. gašp. 1 20 ni se sramuval sin Jozefa *ozráti*, ili ga bace na prijedlog: zèbrati òprati zàzvati. — Supin ima otisnuti dugi naglas brát. n. pr.

kla: *klát*: vran. 2 229 vre jednoga počeli su jesti, te drugi pak, kojega na skorom *klát* pojdu, leži zvèzan.

zva: *zvát*: petr. 118 posla slugè svoje *zvát* zváne na svadbu. 174 nésem došel *zvát* pravične, nego grešnike.

Osnove od *dva i više* sloga imaju naglas na nastavku ili na kojem slogu pred nastavkom.

a) Naglas na nastavku je otisnuti kratki. U knizi dolazi rijetko. Ja imam zabilježeno samo ovo:

ogovarjāti: gašp. 1 708 nekoji iste redovnike *ogovarjāti* nesu prestājali.

karāti: gašp. 1 472 grehotu oštro potrebno je *pokarāti* (ali *pokárati* 422).

klañāti: gašp. 1 383 ne pristoji se malikom *klañāti*.

sijāti: mat. 1 398 prestala je pelda ova brunčena z glavum i obrazom gibati se i nakimavati, kada žár trakov sunčeneh *sijāti* je prestal.

postavlāti: gašp. 1 472 da i druge na milosrdnost gene, pelde darežljivih ljudi na prvo je već krat *postavlati* navadu imal.

težāti: habd. ad. 39 težachtvo je bog preporučal Adamu, ako ravno ne tak težko i žmehko, kak mi *težāti* i truditi se moramo.

obladāti: gašp. 1 341 koju z nikakvum ni mogel skončati i *obladāti* mukum... trsimo se svèt, télo i vrága *obladāti*.

U narodu ima toga mnogo i to kod svake vrsti osnova na a, n. pr. u Samoboru: zabavlāti nabijāti brazdāti podbrivāti bubāti prodavāti zdigāti fučkāti nagañāti iskāti karāti kopāti kosāti kovāti pokrivāti kupāti lagāti zalevāti lizāti lokāti lukāti lupāti motāti orāti parāti pelāti popevāti pisāti piskāti pitāti plačāti prčkāti rešetāti riflāti štentāti suškāti vtikāti žvakāti; u sv. Jani kraj Jaske: česāti čitāti čuvāti divjāti drapāti drbāti durāti freāti frfrāti frkāti gagāti, gibāti igrāti iskāti javkāti kalāti karāti kašlāti skazāti klañāti kopāti kovāti menāti mrmrāti pasāti piskāti pitāti plačāti plakāti raplāti špajsāti štentāti štimāti vtikāti vezāti vezbāti vživāti; u Jaski: obršlāti (= oklaštriti), u Bistri: metāti, u Varaždinu: gundrāti ščućāti se, emaktāti, u Koprivnici: danajkāti (= pjevati) u Cvetkoviću: prhotāti itd. itd.

Naglas na slogu *pred nastavkom* a dolazi u opće tamo, gdje i u štokavštini, samo da gotovo nikada ne prelazi na prijedlog. Evo nekoliko primjera

a) za *otegnuti dugi* naglas:

bléjati vran 1 182 214, precépati mul. ap. 764, drápati gašp. 1 340 352 394 491 564 578 razdrápati gašp. 1 507, zdrúzgati gašp. 1 404 gíbati kov. kemp. 146, zgízdati kov. kemp. 105, kárati gašp. 1 486, pokárati gašp. 1 246 423 454, kázati gašp. 1 363 372 vran. 1 150, izkázati gašp. 1 257 318 373 446 mulp. 128 146, pokázati gašp. 1 122 204 305 mat. 1 526 mulp. 167 vran. 2 77, prikázati gašp. 1 182 464 498 mulp. 83 161; kúpati mulp. 1164 vran. 1 169 2 141 okú-

pati mulp. 259, létati gašp. 1 643 mat. 1 249 339, lízati gašp. 1 625 vran. 1 182, písati vran. 1 97, pítati petr. 79 gašp. 1 392 mulp. 116 693 vran. 2 89, opítati mulp. 149 283 kov. kemp. 165, púhati vran. 1 165 2 157 163 243, ščípati gašp. 1 492, vézati gašp. 1 82 vran. 1 232, navézati gašp. 1 404, razvézati petr. 7, zavézati gašp. 1 652 vran. 2 46, ládati gašp. 1 554 kov. kemp. 217 vran. 2 161 nadládati vran. 1 142 obládati gašp. 1 316, zídati gašp. 1 696 ze-zídati gašp. 1 388 vran. 1 72, tíkati duzen víkati ihrzen mul. šk. 499; — nalégati se mul. šk. 508, polécati mat. 2 489, namétati kov. kep. 170, natézati gašp. 1 82, raztézati gašp. 1 578 782 stézati petr. 248, otékati gašp. 1 544, natrésati mul. šk. 496 pretrésati mat. 2 344, izvédati vran. 2 189 povédati gašp. 1 500 vran. 1 116 pripovédati gašp. 1 649 vran. 1 203 2 222 spovédati mat. 2 242 zezvédati gašp. 1 219 520 mat. 2 342; nazávati mulp. 592 vran. 2 285 ozávati kov. kemp. 100 mulp. 67 231 247 zazávati gašp. 1 376 434 622 zazívati gašp. 1 661; — océjati mat. 1 236 precéjati mulp. 164, nadélati gašp. 1 463 490 497, skvárjati petr. 94, preménati gašp. 1 662 702 mat. 1 36, zméšati vran. 1 275, pláčati gašp. 1 347 mulp. 28, odpúščati petr. 117 prepúščati mul. šk. 16, rážati gašp. 1 834 porážati vran. 2 237, preporučati gašp. 1 479 646 786, strélati vran. 1 236, navúčati gašp. 1 160 299 353 462 473 mul. šk. 2 podvúčati gašp. 1 486, válati gašp. 1 585 mulp. 1070 vran. 2 112 odvállati vran. 1 220 zvállati vran. 1 219, nazvéščati gašp. 1 419 920 421 433 478 533, zvrúčati vran. 1 228, ali i: kúšati mulp. 1574, naprávlati gašp. 1 478 oprávlati gašp. 1 63 poprávlati gašp. 1 356 693 priprávlati gašp. 1 366 vran. 1 115, stávlati vran. 1 232 postávlati gašp. 1 863 429 736, povráčati petr. 236, ozdrávlati gašp. 1 317; — nadájati mul. šk. 469, vugájati gašp. 1 553 554 mat. 1 353 vran. 1 149, pregánati gašp. 1 282 428 vran. 1 119, nagovárjati gašp. 1 347 351 364 368 404 647 vran. 2 245 ogovárjati gašp. 1 519 603 703 pregovárjati gašp. 1 531 517 mulp. 22 razgovárjati vran. 2 12, nagrážati gašp. 1 483 vran. 2 288, dohájati gašp. 1 610 vran. 1 264 2 231 nahájati gašp. 1 700 obhájati gašp. 1 646 716 odhájati gašp. 1 376 pohájati gašp. 1 351 451 472 475 486 558 607 766 812 prehájati gašp. 1 812 razhájati vran. 1 236 shájati mat. 1 461 2 432 sprehájati vran. 1 146, klánati gašp. 1 579 naklánati gašp. 1 611, dokánčati vran. 2 129, pokápati petr. 63 gašp. 1 351 785 803 mulp. 445 razkápati vran. 1 228 zakápati vran. 2 256, lámati vran. 1 205, primárjati mat. 2 209 kov. kemp. 113, donášati gašp. 1 732 doprinášati gašp. 1 35 obnášati gašp. 1 649 odnášati mulp. 165 sponášati

gašp. 1 30 podnášati gašp. 1 151 vran. 11 76 prinášati vran. 2 212
znášati mat. 1 301, ponávľati gašp. 1 759, prispodáblati gašp. 1 813,
opráščati gašp. 1 480, skákati vran. 1 122, 2 68 poskákati vran. 1
38, blagoslávľati gašp. 1 292 356 kov. kemp. 109, pretákati mat.
2 343, potápľati gašp. 1 252, potvárjati gašp. 1 702 stvárjati mulp.
1346, sprevájati gašp. 1 292. Čuje se ipak i otisnuti naglas, gdje
a nastaje od o : nahájati itd ; — prebívati gašp. 1 606 667 753, za-
dobívati gašp. 1 674, čúvati gašp. 1 493 650 mulp. 133 255 občúvati
gašp. 1 384 567 pričúvati vran. 2 39 220 začúvati gašp. 1 341 382
443 691 mulp. 153 kov. kemp. 175, dávati petr. prefat. gašp. 1 576
mulp. 15 vran. 2 61 supin dávat gašp. 1 460 dodávati vran. 2 225
podávati gašp. 1 421 480 484 mat. 2 135 zavdávati gašp. 1 3.0, na-
dévati mulp. 401, nadúvati mat. 2 153 vidi morje nadúvati se,
skrivat kov. kemp. 103, polévati gašp. 1 632 prelévati gašp. 1 443
prolévati gašp. 1 121 razlévati gašp. 1 635 802 vlévati gašp. 1 626
808 vran. 1 135 vlévati (srpski: polěvati), vumívati petr. 49 50, popé-
vati gašp. 1 372 533 kov. kemp. 55 vran. 1 73 74 (srp. pjěvati), do-
spévati gašp. 1 411, spoznávati gašp. 1 377; vuživati gašp. 1 337 574
169 vživati kov. kemp. 120, približávati gašp. 1 281, zbudávati
gašp. 1 317 mulp. 1346, spočítávati gašp. 1 362 531 vran. 2 35,
nadelávati mat. 1 612 obdelávati gašp. 1 682 vran. 2 219, zdihávati
gašp. 1 363 366 575 mulp. 512 mat. 2 257 vran. 1 65 211, obdržá-
vati petr. praef. gašp. 1 49 123 407 505 517 vran. 2 88 zadržávati
vran. 2 137, ogledávati vran. 2 284 pregledávati vran. 2 195 raz-
gledávati gašp. 1 497, nagrízávati vran. 1 113 ogrízávati gašp. 1 702,
odhitávati gašp. 1 370 557, preiskávati vran. 2 173 186, nakimávati
vran. 2 54, skušávati gašp. 1 287 303 463 592 658 824 827 kov. kemp.
166 vran. 1 89 93 192 219 236, prilizávati gašp. 1 364 710, premi-
šľávati gašp. 1 117 355 vran. 1 60 65 razmišľávati vran. 2 34, ope-
hávati mul. šk. 515, izpitávati mulp. 121 vran. 2 153, spričávati
petr. 90, napubávati mulp. 142, izpuňávati gašp. 1 559, obrezávati
petr. 155 gašp. 1 124, obslužávati gašp. 1 33, nasmehávati gašp.
1 657 osmehávati gašp. 1 613 mat. 2 174, dostigávati gašp. 1 559
vran. 2 27 164 2 243 razsudávati vran. 2 153, naškilávati vran. 2
95, pošpotávati gašp. 1 643, preštimávati gašp. 1 13 vran. 1 149,
poteptávati gašp. 1 162 445, stužávati kov. kemp. 117 167, zauzlá-
vati vran. 1 104, odvezávati gašp. 1 451, zvišávati kov. kemp. 169
dovršávati gašp. 1 804 zvršávati petr. 236; — évati mj. ávati :
zacurjévati vran. 1 188 mora oštro s platnom obvézati, da dežď
nikaj zacurjévati ne bude mogel; odkupľévati gašp. 1 500 sužňe

odkupljevati se trsili jesu; kojega naj vekša skrb bude sužne iz poganinske odkupljevati vuze. 521 koteri s petemi s. ranami svojem došel je vse sine Adama odkupljevati; *prevuđevati*: vran. 1 161 kaj, ako bi moju kuhinju lak narèditi mogel, da bi si vu noj meso prevuđevati mogel? -*ivati*: poskakivati vran. 1 214; — vjedinati kov. kemp. 110, koracati gašp. 1 346 (srp. koracati), bendikati mul. šk. 20 itd.

b) *Otegnuti kratki* naglas mogu imati sve one osnove, koje ga imaju u štokavštini. Ali narod voli u tom slučaju naglas na nastavku: brijati lagati itd. ili govori otegnuto dugo: brijati lagati i t. d.

pèlati: vran. 1 168 vezda ga bog vre more k roditelom nazad *dopèlati* gašp. 1 328 poganini dokončaju, da hote telo Antona vuzeti i *odpèlati*.

kòpati: vran. 1 147 počel je jamu *kòpati*.

kòvati: vran. 1 162 o da bi komad železa bil našel, iz kojega bi si sèkiru ili nóža *skòvati* bil mogel.

bòlšati: petr. 236a hoćemo se i mi *pobòlšati*. vran. 1 24 *pobòlšati* se je nakanil.

dùgšati: gašp. 1 697 rajši hotejući žitek svoj pogubiti, nego živlène *podùgšati* s pogublenem čistóće, itd.

sèjati: vran. 1 103 naj tenši sunčeni trak čez nu *sèjati* ni mogel (vidi sijati pod a).

c) *Otegnuti dugi* naglas dosta je rijedak: bründati búrkati kártati lármati právdati sánkati se súnčati se štámpati štúrmati, n. pr.:

búrkati: gašp. 1 30 Jožef vidéći Mariju s punum vutrobom počne se vu sebi *búrkati*. Ali i búrkati.

štúrmati: gašp. 1 627 kada bi general podsel bil varaš i néga *štúrmati* začel, na zideh váraša skažu se s. Faustini i Jovita.

č) Otisnuti kratki naglas dolazi veoma često gotovo tako kako u štokavštini. Od osnova od dva sloga jesu najobičniji ovi glagoli: bájati brīgati se brisati cārgati se cēcati cēndrati cītrati cūkati čakati dělati dǎbati dǎrmati drūsati dūkati fircati frīgati fūcati tūč-kati frīškati glēdati grējati hīncati hītati hǎdati hǎrkati jāhati jāv-kati kájati kākati kǎplati kǎšlati kēčkati kēfati kīdati kīmati kīsati klīcati kōčkati kūcati kūhati lājati lǎskati löptati mǎcati mǎzati mīcati nūkatī pǎckati pāsati pēcati pētati pīkati pīpati plāvati plē-skati plūskati pūcati rēzati rībati sējati sīsati slūšati smīcati sībati tērjati tīpati trājati tǐgati vūfati se vītati zībati; diminutiva na cka: bōckati tōckati (tǐrk) itd.

Mnoga verba iterativa a i durativa od glagolskijeh osnova od jednoga sloga na suglasno: odīrati vumīrati pondīrati odpīrati prestīrati otīrati navīrati izvīrati ozīrati se požīrati počīnati vzīmati snīmati prekliñati raspīnati ožīmati požīnati podīgati pomīlati pošīlati sīpati naklādati opādati dostīgati sēdati zasēdati namētati (ali mētati metāti namētati) narēkati potēkati zažīgati itd. — Neke osnove od više nego od dva sloga, koje imaju u štokavštini otegnuti kratki naglas na četvrtom slogu ostraga brojeći prama početku: večerati štok. vēčerati, bojadīsati, govōrkati, pedēpsati, žigōsati, obubōžati itd. Evo dva tri primjera:

brīsati: gašp. 1 80 koja navadna jesi *brīsati* noge.

cēcati: vran. 1 184 lāmaza legla si je i mladi priskočili su k materi mléko *cēcati*.

čākati: vran. 1 108 Robinzon ne mogućī dnēva *dočākati* stane se.

glēdati: gašp. 1 551 naj se nazád *oglēdati*.

fūčkati: vran. 2 230 zrno štuka, kada se izhiti, ravno íznad gláv nihoveh *fūčkati* bude moralo.

mācati: gašp. 1 186 vzešī špongiju i vu vodu omočivši počel je *mācati* vusta negova. 1 162 počela ga je z vodum *mācati*.

rēzati: gašp. 1 124 nōza ostroča podstupila se je gingavoga deteta telo *rēzati* 1 121 ovak je želel sebe *obrēzati*.

vtrāgati (trāge): kov. kemp. 111 nigdar mi se mora vu hvalah tvojuh *vtrāgati*.

sējati: mat. 1 293 ideš orat *sējat* mlátit.

těrjati: gašp. 1 816 (supin) kuliko koračajev k meni dohajajúća *těrjat* je vučinila, tuliko vúdarcev podjeti móram.

tīpati: mat. 2 2 duh ne mora se štimati da je kakvo dugovañe koje *tīpati* i prijeti bi se moglo.

tīrati: mat. 2 170 počne goniti, *tīrati* vse, koji vu cirkvi bi bili prodavali i kupovali.

dīgati: gašp. 1 774 koji sluge tvoje na vekivečne dike nájeme *podīgati* dóstojaš se. mat. 1 516 *podīgati* ne prestájete vojsku proti bogu.

gībati: vran. 1 232 ni hotel od dugočasnosti *pogībati*. mul. ap. 1573 od vrućine i zime *pogībati*.

mīrati: petr. 121 beše počel *vumīrati*. gašp. 1 119 dečicu svoju prez s. krsta puste *vumīrati*.

-pīrati: mulp. 1324 pak se je dobro jednoga spovednika stalno držati v ňemu se ze vsemi pravo *odpīrati*.

tīrati: gašp. 1 370 poufa se poganiju *zatīrati* i odhitávati.

žirati: gašp. 1 544 nikaj ne mogel *požirati*.

smicati: vran. 1 126 dva dreva jedno vuz drugo *smicati* bil je poprijel.

tikati: vran. 2 129 gde ti se vidi zemlja néba se *tikati*.

klinati: gašp. 1 603 poufaju se blàzniti, *preklínati*. 1 88 pričel se je *zaklínati*.

mínati: gašp. 1 465 pred vrati cirkvenimi *spomínati*.

mětati: kov. kemp. 173 vučím zemelska *zamětati*. mulp. 1353 takov bi sam mogel s penézmi *premětati* se.

sědati: kov. kemp. 166 dan i noč trsi se *zasědati* itd.

Naglas daľe prema početku riječi nego na slogu pred nastavkom rijetko dolazi: jùžinati, venódejati.

nádejati: kov. kemp. 168 onda bi se vrědno mogel miloščě tvoje *nádejati*.

VII. Naglas u glagola s nastavkom *ova* (*eva*).

Ovi glagoli imaju naglas ili na a u ova, ili na kojem slogu pred ova, ili na o u ova. Kad naglas nije na o u ova, to u govoru to o spada na poluglasno te glasi: lva, što kńiga kašto biľeži ovako: òvátì ùvátì uvátì: spoštòvátì spoštovátì spoštuvátì, i gdje to b̃ izgovarańu ne smeta, obično ispada: spoštívátì.

1. Naglas na a u ova je *otegnuti*: spoštuvátì. Kad od infinitivnoga nastavka ti otpada krajnje i, onda a od ova može imati i često ima otisnuti kratki naglas: spoštovàť. Taj naglas ima i supin: spoštovàť.

Nekoliko primjera iz kńige:

bojeva: *bojevátì*: rog. 2 400 katěru use prišlu ni od drgod, kakor od tod, kir so nyh gospúda vidili takú srěnu se *bojuvátì*. Supin: preš. 178 šel je boj *bojavť*.

bolševa: *bolševátì*: rog. 2 68 začěl je bil tu grejšnu *pobulšuvátì*.

cagova: *cagovátì*: rog. 2 569 nad tem ni cvíblat inu *caguvátì*.

čislova: *čislovátì*: rog. 2 648 templi božji *čisluvátì* vsim so inu spoštuvátì.

dihova: *dihovátì*: rog. 2 340 le tà spomyn sturil je néga *zdi-huvátì*. škrb. 1 407 o kolko občutliviga vesěla vam oblubi Isaf od tega studenca vseh troštov, če le očte vusta odpréti inu v molitvi k němu *zdi-hvátì*.

dvigova: *dvigovátì*: rog. 2 67 začěl je na to pokládát farbe těh tugentou, začěl je te mešát inu iz sencami *pouzdiguvátì*. 2 131 krajl se nima čez svoje prevzetnu *pouzdiguvátì*. 2 570 začěli so čez druge se *pouzdiguvátì*.

gledova: *gledovati*: škrb. 1 363 zna se jim zgoditi, kakor se je zgodilo tim, ktire je Mojžes poslal oblubleno deželo *ogledovati*. škriñ. pridg. 1 13 sim si v svojim srci naprej vzel vse, kar se pod sôncam gody, *pregledovati*.

glihova: *glihovati*: rog. 2 29 pustil se je eni vinski trti Jezus *priglihovati*.

gospodova: *gospodovati*: rog. 2 133 en sledni trahta čez druge *gospodovati*. 2 188 ta nêr vehši žêle svejta zalúblencam dane so čez use *gospodovati*, tu je: ta svêjt drugiga nič na žély, kakor le čez druge *gospodovati*. škriñ. modr. 17 2 krivični znajo čez svêtu ludstvu *gospodovati*.

grezova: *grezovati*: škrb. 1 133 ke b' on pr nih ne bil, kako bi bili mogli odrešene vupati, ker je čovn začel se *pogrezvati*?

imenova: *imenovati*: rog. 2 74 med usemi stvári more se spodobnu žiher ta jemenitniši *jemenovati* ta človik. 2 110 katéri ene ribe se zamorejo *imenuvati*. 2 632 se je smêl en zapopádik use pregrêjhe *imenuvati*. škrb. 1 45 le smrt duše se more po pravici smrt *imenuvati*. ravn. 2 178 mož ga ni vedel *imenovati*.

iskova: *iskovati*: ravn. 2 179 vdove in sirote in druge trpce v nadlogah *obiskovati*, to je čista neomadežvana božja služba pr očetu v nebesih.

jokova: *jokovati*: rog. 2 72 začel je bil svoje prvu žjulêjne *objokovati*. škrb. 1 490 ke b' ravno zdaj srcé eniga revniga grešnika začelo svoje pregrehe sovražiti inu z grenkimi solzami mîlo *objokovati*, glejte solze iz očí, zdihvanê iz srcá bi se prot nebesam povzdignilo.

kazova: *kazovati*: rog. 2 46 aku gdu hoče bogú lub gratat inu ušêčen, ta se ima temu svejtóvu naušêčen *izkazovati*. 2 303 vehši čast se tajsti ima *izkazovati*. ravn. 2 109 so mu v pravico po tempelnu *vkazovati* segali.

klagova: *klagovati*: rog. 2 25 pèr tèm vidil je ugasnena ta lubézan prutje bližnimu, aku se lih ty slišjo jamrat inu *klagovati*. 2 51 slišal je te dosti krat jámrat, jókat inu *klagovati*.

kraleva: *kralevati*: rog. 2 627 Saul bil je enu lejtú staru dejte tédáj, kadár bil je začel *krajluvati*.

kupova: *kupovati*: škrb. 1 19 kaj bi rekli od nêga, ke b' on začel nive *kupvati*? Supin *kupovât*: ravn. 1 63 iz vsih dežêl hodijo od Jožefa žito ljudjé *kupovât*.

lizova: *lizováti*: škrb. 1 518 mi moremo enga bogatiga gospóda ponižno prosit, nemu se dolgo *prlizváti*, če hočemo od néga eno dobroto zadobiti.

mahova: *mahováti*: škriñ. sir. 12 14 aku *omahúváti* začneš, ne bó dostál.

mañkova: *mañkováti*: rog. 2 518 tu málykuvájne sturil je *pomankuváti*. 2 552 sturil je bil vodè tiga potúpa sehnit inu *pomankuváti*. 2 129 vidil je to čast *zmankuváti*.

maščeva: *maščeváti*: rog. 2 608 jest držym za tu ner bulsi, ner štimaniši mojga krajléustva tu, de se jest zamórem nad svojmi šaurážniki *maščuráti*. škrb. 1 393 Cicero, Salusti, Plini so vučili, de prpušenu je sovražnike pregajnati, režaléne *masváti*, posvetno čast iskáti.

minova: *minováti*: rog. 2 653 poslal je Mojzesa . . . nyh hudo-bijo pobúlšat *opominúváti*.

mišleva: *mišleváti*: škrb. 1 56 kdo bi si to mogel *domišlúváti*? ke b' nas ti ne vučila? 1 209 moja duša je súha rátala, kir sem nehál večne resnice *premišlúváti*. traun. 65 (strana 157) kër so Izraelitarji od sovražnikov rešeni, vabi prerok vse ludy bogu čast dajati inu negóve dëla *premišlováti*. ravn. 2 174 brez strahú sméte mrliča *premišlováti* in gledati. rog. 2 25 dalej bug zapovedúje le tu *spremišlúváti*. 2 477 kir znešil se je ú nadlúgi, začel je svoje prvu zadržajne *spremišlúvati*.

modrova: *modrováti*: škrb. 2 78 v božjih skrivnostih sprašvati, dno iskáti, se *modrováti* po svoji glavi je prevzetna zanikrnost puntarske gláve. preš. 94 cel'ga néba hóčte vi zvézde *zmodrováti*.

ničeva: *ničeváti*: rog. 2 69 Magdalena tu, kar je nè poprej k grèjhu služil, začéla je *zaničúváti*. 2 147 poglejmo na eno s. Nežo, na eno s. Polono, na eno s. Afro, inu te bomo vidili, kakor ene salamandre ta ogjen *zaničúváti*. škrb. 1 112 si se zapisal v družino, ktire prva postava je viro tretí, vse kar je božjiga *zanečváti*. 1 150 inu tako jo začne *zaničúváti*. ravn. 2 216 nad Fari-zejam se vučimo nikol ne nikógar *zaničováti*; *zaničevát*: rog. 2 472 kateri začel je *zaničúvati* inu kleti Davida.

peleva: *peleváti*: škrb. 1 436 ste se dali radovolno od greha vrá-čati inu h brumnosti *napelváti*. rog. 2 334 lucifer ima to oblast *zapelúváti* te ludy na zemli. škriñ. prip. 7 10 prišla je nemu na-pruti ena žena kakor kurba nališpana, vajena duše *zapelúváti*. škrb. 1 384 jejnej, golufni svet, me *zapelváti* z tojim dobrótami.

pihova: *pihováti*: rog. 2 372 purman kadar sliši tu žvižgajne, začne precer to glavo vzdiguvati, ta rep resteguvati, tu perje šepirit, ta krof *napihuváti*.

plačeva: *plačeváti*: škrb. 1 221 tedaj imam tudi kej *pločvati* božji pravici. 2 11 nehajte žaliti ne diviškiga sina Jezusa skuz ta ostudni gréh, ktirga je on za vas mogel takó drago *plačvati*.

potuhova: *potuhováti* ravn. 1 145 če se lgati starišam lotite in se jim *potuhováti*, po vas je.

praševa: *praševati*: škrb. 1 118 veš od kogá se moreš vučiti *sprašvati* tojo vest?

praznova: *praznováti*: rog. 2 163 vtrágat nima se hódit in inu sturyti za tem, kar *obhájat* inu *praznuvati* dopáde. 2 626 cérku zapovedúje ta današnji dan kakòr eno s. nedélo *praznuvati*.

prerokova: *prerokováti*: traun. 73 (pag. 182) bog skozi preroke svojmu ludstvu *prerokováti* pustí.

skakova: *skakováti*: traun. 30 8 v tvojim vsmileńu hóčem jest od veselá *poskakováti*. škriń. pridg. 3 4 žalúvati ima svó j čas inu od veselá *poskakuváti* svó j čas.

sramova: *sramováti*: traun. 34 4 kateri mene vmoíiti yšejo, se imajo *sramúvati*. 39 15 kateri yšejo meni živléne vzeti, imajo vsi vkup zasramoteni biti inu se *sramúvati*. 82 18 ony se imajo *sramováti*. 96 7 *sramúvati* se imajo vsi kateri spodóbe mólijo. škrb. 2 99 *sramvati* se morejo vsi tisti, ktiri se zgovarjajo od spolneha božje postáve. ravn. 1 159 kaj se predrzne *zasramováti* vojsko?

stanova: *stanováti*: rog. 2 270 uzéla sem se naprèj u te pečyni *stanúvati*. 2 623 ú eni pečyni začela je *stanúvati*. škriń. sir. 23 23 bolši je zraven leva inu lintverna, kakòr zraven hudobne ženę *stanúvati*.

strafova: *strafováti*: rog. 2 494 jejnal je *strafuváti*. škrb. 1 185 bog je z mejhnim šibami začel Aegypt *strafvati*.

svetova: *svetováti*: škrb. 1 161 so se začéli med seboj *posvetvati* kakó bi Jezusa umorili.

štova: *štováti*: rog. 2 29 tedaj podvizajmo se *špoštúvati* tu pre-svetu imé Marija. škrb. 1 114 očmo toje s. ima častiti, *špoštrati*, na néga zavupati. 2 162 kdo tedaj nó bo zamogel zadosti *špoštúvati*? ravn. 2 114 beseda se ji trga, ne more se ga dosti *naspoštúvati*.

tegova: *tegováti*: rog. 2 25 gdu se podviza iz tem to čast božjo gmirat inu *resteguvati*?

tikova: *tikováti*: kaj je bila za ena potreba temu se *dotikuvati*?

trgova: *trgováti*: škrb. 1 238 kadar se mládimu člověko poželéne inu hudo nagneňe glasiti začné, more tudi začeti si kaj *pr-trgováti*.

vařeva: *vařeváti*: ravn. 2 193 že ga je bilo lepó videti druge se mu pred noge *zavalováti* in milo va ň poglédovati.

vedova: *vedováti*: rog. 2 306 katéri iměl je oblast *zapoveduvát*. skrb 2 240 vzdignil si roko zopr bogá, kakor de b' ti bóg ne imel *zapovedvati*. — *vedovăt*: rog. 2 569 vsi vošijo drúgim *zapo-vejduvăt*.

viševa: *viševáti*: rog. 2 24 g. boga *povihšuráti*. traun. 29 2 jest hócem tebe *povikšováti*, o gospód!

vojskova: *vojskováti*: rog. 2 342 niso se mogli več *vojskuváti*. 2 400 imajo čez te Madianiterje srěnu se *vojskuváti*. škrb. 1 413 moremo se *vojskváti*. 2 15 kdo ne vidi potrebo presilno veliko *vojskvăt* se čez nečistiga duhá? 2 87 al nas ne vabi pod svojim bandirjam *vojskváti* se čez negove inu naše sovražnike?

vračeva: *vračeváti*: ravn. 1 137 se ji več ne veléva *vračováti*.

znanova: *znanováti*: rog. 2 25 bog zapovedúje letú drugim *oznanuváti*. 2 518 začel je bil pred nym nyh malyke za hudyče *oznanuváti*. traun. 54 18 zvečer, zjutraj inu ob póldně hócen jest tóžiti inu *oznanováti*, inu on bo moj glas vslišal. škrb. 1 413 zdaj hócem, kar sim vidil, *oznanuváti*. 45 21 ou je němu dál oblást *oznanuváti* negove zapóvedi. škrb. 1 457 mi je naložena dolžnost *oznanvati* božjo besédo.

žalova: *žalováti*: škrb. 1 83 bogá zgubíti in čes to ne *žalváti*, to bi bló kej, čez kar bi se mogel zavzeti cel svet. 2 252 kaj ne imate naprejvzetje, de hócete čez greh *žalváti* dokler živite? traun u predgovoru: zdaj imaš grehe *obžalováti*. škrb. 1 449 on si ne da nobene muje svoje grehe spoznáti inu *obžalváti*. 2 246 hočes biti pravi spokórnik, tak moreš greh za res *obžalváti*.

žegnova: *žegnováti*: ravn. 2 109 že bi bilo žalostno, ko bi napčino v božji věži delali, de bi roka, nas *žegnováti* volna v ní, šibo jemáti mogla. itd. itd.

2. Naglas na o u ova i u inf. i u supinu je također *otegnuti*: *ova* spoštóvati. U knízi našao sam ga samo u Rogerija kao úva: spoštúvati ali obično u obliku na -t' bez i. Evo nekoliko primjera iz néga.

bliževa: *bliževáti*: 2 32 začel se je bil ta mrak *prbližúvat*.

darova: *doróvati*: 2 435 nuenu je *darúvat* te mrtve.

dvigova: dvigovati: 2 25 ti imaš negovo čast *pouzdigúvat*. 2 645 *uzdigúvat* začela se je bila čez nega.

glasova: glasovati: 2 573 začel je bil *rezglasúvat* taistiga brumnost inu s. žjuléjne.

gledova: gledovati: 2 309 tega začeli so ty žolnerji *ogledúvat* inu *sprašúvat* se umej sabo, kaj bi tu bilu. 2 220 začel je *pogleduvat* milu prutje nebesam.

gospodova: gospodovati: 2 569 vošjo si čez druge *gospodúvat*.

imenova: imenovati: 2 14 mladiga jelenčika pústil se je *imenúvat* skuzi Salomona. 2 590 zavol katériga inu takiga več spodobno reč inu *imenúvat* se ima Jezus enu svetlu sonce.

kazova: kazovati: 2 347 katéru *izkazovat* sedaj jejnam. 2 97 učí se od tega s. martyrnika ferbéžnu *izkazúvat* tu potrplejne u trplejnu. Supin 2 190 pódal se je bil po svejtu *izkazúvat* milost tem potrebnim.

malikova: malikovati: 2 68 zaglédati ľudstvo *malikovati* ga jéza zgrabi.

ničeva: ničevati: 2 570 katéra stury druge *zaničúvat*.

pisova: pisovati: 2 15 katére *popisúvat* inu rajtat nočem.

praševa: praševati: 2 518 pustil je Andréa prèd se pèrpélat, *prašúvat* začel je nega, kaj za eno novo zmamo oznaňuje. 2 328 te je začel jeznu *sprašúvat*, iz kaj za ene dezele sta.

praznova: praznovati: 2 282 takú prpušéni bomo *praznúvat* tu s. rojstvu Marije.

pridigova: pridigovati: 2 95 začel je *pridigúvat* srčnú ta s. evangelium.

rezova: rezovati: 2 25 tu se nam spodóbe, od tega nebeškiga vinógradarja vézat, uklájnat inu *obrezúvat* se pustíti.

stanova: stanovati: 2 271 zlezla je u eno skálo, tukaj začela je *stanúvat*. 2 573 tukaj začel je ú naznájnu *stanúvat*.

štova: štovati: 2 174 takú bo spoštúvan ta, katériga koli hótél bode ta krajl *špoštúvati*. 2 645 tò takú stúry od usih podlúžnikou *špoštúvat*.

tegova: tegovati: 2 14 záčne iz to sapo te kače na se *potegúvat* inu vléči.

varova: varovati: 2 528 k enimu čistimu žjuléjnu je potreba pred prlóžnostjo se *varúvati* inu bežáti. 2 255 zapovédal je svojim angelam, de tebe *varúvat* immajo na vsih tvojh potih. 2 339 bug zapovejdal je svojim angelcam, de morjo širmat inu *varúvat* tega človéka. 2 392 vse vkupaj so oblubile *varúvat* tu divístvu.

verova: *veròvati*: 2 582 Thomas *verúvat* ni hotel, de bi Jezus ustál bil od smrti. 2 584 stál je trdauráten *verúvat* tu, kar se je pravilu nemu. 2 507 kakú hóčeš ti le taciga za eniga boga *verúvat*?

viševa: *višèvati*: 2 27 poflisal se je *povihšúvat* g. boga iz širajnam negove časty.

znanova: *znanòvati*: 2 23 ti imáš folku te zapóvede inu postáve božje *oznanúvat*. 2 87 ti ta prvi po Jezusavim povejle šál si *oznanúvat* to s. vjèro.

3. Naglas na kojem slogu ispred nastavka *ova*.

Taj naglas dolazi u nekoliko glagola a ravna se prema naglasu riječi od koje su građeni. Naj običniji takovi glagoli jesu: kolèdovati, kmétovati, omádeževati, obèdovati, pámetovati, péstovati, prídigovati, naslèdovati, svétovati, škódovati, várovati, vérovati, za-známenovati.

Primjeri iz kníge:

bólše: *-bòlševati*: rav. 2 118 veliko opravílo, ľudí modríti, *po-bòlšovati* in k zveličańu ravnati, pméri Jezus polskimu delu 2 270 kliče nas bog na lepó in velíko opravílo *pobòlšovati* se sebe in druge.

bríšem: *bríšovati*: rav. 2 166 zlasti pa so boga hvalili, de je tolko moč ľudém dal grehe odpúšati in greha zadolžke *zbríšovati*.

glèdam: *-glèdovati*: traun. 118 15 v tvojih zapóvèdih se hóčem jest váditi inu tvoje poti *preglèdovati*. rav. 2 193 žé ga je bilo lepó viditi in druge milo na n *poglèdovati*.

kličem: *-klicevati*: rav. 2 123 poslál me je *oklicovat* milo gospo-dovo léto. 1 192 na to Joab reče trobiti in ľudí *sklicovati* od boja.

kmet gen. kméta: *kmétovati*: rav. ber. 130 dovolili so jim *kmétovati* in kupčevati.

lèzem: *lèzovati*: rav. 2 164 iz vsih galilejskih in judejskih trgov clo iz Jeruzalema, se jih je ga *zalézovat* nabralo.

za-mârim: *mârjevati*: rav. 2 183 je dobro ali hudo v seboto delati perpušèno: ľudém živlène otévati ali *zamárovati* ga.

péstovati: rav. 1 79 Jožef doživí še sto in deset lét. Šè vesele svoje nuke *péstovati* je imel in nukov nuke.

skrúnim: *skrúńevati*: rav. 2 107 zdaj vidi tempel *oskrúinovati*.

svèt gen. svéta: *svétovati*: rav. 2 55 ne *svétovati*, ne pomagati si več ne vésta. ber. 171 tudi ni *svétovati*, de bi kdo ob hudim vremenu naglo domu tékel. lev. žup. 15 vsak odbornik je upra-vičen *svétovati* završétek razgóvora.

škóda: *škódovati*: traun. 88 23 ta krivični se ne bo podstópil nemu *škódúvati*.

zatâjil: *tâjevati*: rav. 2 263 boga in Jezusa z besedo spoznati, pa z djanam *zatâjvati*, hudo je to.

tréz-ev: *trézovati*: rav. 2 69 le viditi torej tega vrédniga učénika, že to jih je moglo *trézovati*.

var: *várovati*: traun. pag. 29 David vučy, de se imamo hudobne drúšine *várúvati*. 17 24 jest hóčem pred tim brez mádeža biti inu se pred svojo hudobíjo *várúvati*. pag. 193 hoče de bi se vučili pred toisto nevero *várúvati*. rav. ber. 114 nar veči bogastvo je, se bogá bati, gréha se *várovati*. škriñ. modr. 17 4 tudi kôt, v katerim so tičali, jih ny mógel pred straham *obvárúvati*. rav. ber. 137 velíko krat je za ne mólil, de bi jim bog pomagal, gréha se *obvárovati*.

velíčam: *-velíčevati*: rav. 2 46 *povelíčovati* ga, sta nebo in zemlja po koncu. 2 104 Jezus je razodel, de je boga *povelíčovat* prišel.

véntam: *véntovati*: rav. 2 137 ker je lakoto in žejo do resnice in do dobrósti v nas djál, ji ne bo hotel *véntovati*? 2 195 nè le telésnim nadlógam *véntovati*, ampak pokazati z ljubézenjo je hotel, de bo duši tudi pomagal.

véra: *vérovati*: rog. 2 294 katéri meni síúrè téšku *vjèruvat* tu. traun. u predgovoru: drugi nam pravíjo, kaj imámo *verúvati*. rav. 2 121 besedo *vérovati* tukaj gre razložiti nekolko: *vérovati* hoče tolko tukaj rěči: previdili so zdaj, vsiga mogóčen je Jezus. 2 163 kar je bog razodel, vse *vérvati* je prva in nar potrebníši rěč, pa še ne dosti. 2 268 bog je tudi druge naróde v se *vérovat* poklical. preš. 19 *vérvat* v tēbe móč mi ní, kakòr sim *vérval* prějšne dní.

zébe: *-zébovati*: rav. 2 127 vso nóč delati, ne očesa zatisniti, *ozébovati* in na mokrimu biti, hudó je to!

znam u známeñe: *-známovati*: rav. ber. 171 vsak sneženi kósem ima šest vóglov, ti so z brezštevilnimi majhnimi bucikami tako po redi ozališani, de jih nar imenitniši umetnik ne more prav na tanko *zaznámovati*.

znân: *-znânovati*: rog. 2 97 jejnal ni néga *oznânuvat* inu častyti pred ajdi (pravo *oznâñevati* boľe *oznâñati*).

žvèk: *žvékovati*: kuga 49 kadàr ta bolna živína ta dvanajsti dan doživy, je enu dobru znamiñe; vùnder pak še po tim dnevi nevarnost ni odšlá, še lè ta isti krat veči dèjl odíde kadàr živína začne po klaji okoli brbati, to isto pozeľeti inu to kar vžije *prežvékuvati*.

U ugarskoj slovenštini.

Nastavak glasi üva (iva). Naglas dolazi najčešće na ü od üva, ali dolazi i na kojem slogu pred nastavkom. Narod naglašuje i drugi slog nastavka üva, dakako kratko; kniga toga ne bileži.

Naglas na ü od üva:

praznívati: küz. mat. mat. 5 32 šteri koli odpüsti ženo svojo brezi zroka práznosti, včini jo *praznívati*.

razvežúvat (supin): küz. mat. 5 17 ne štimajte, kaj sem prišao *razvežúvat* právdó ali proroke: nejsem prišao *razvežúvat* nego spunávat.

Naglas na slogu pred üva:

áldúvati: küz. žid. 10 2 nači bi hejnali *áldúvati*.

kóudúvati: küz. luk. 16 3 *koudivati* me je srám.

právdúvati: küz. mat. 5 40 ki se ščé s teбом *právdivati*.

záütrikúvati: gön. 70 ednouk so komaj záčali *záütrikivati*, gda se je máčka híze k Juliši pridružila.

U kajkavštini

dolazi najobičnije *otegnuti* dugi i kratki naglas na prvom slogu nastavka uva. Dugi je naglas nastao od kratkoga kao u lágati od lágati, kupúvati od kupùvati.

aldúvati: kov. kemp. 241 nej vrèdnéjega áldova neg samoga sebe bogu *aldúvati*-

bičúvati: gašp. 1 491 mesto device né strašno *bičúvati* i mreváriti vučini.

darúvati: kov. kemp. 259 nê ga česa drúgoga, kaj bi povolneje *darúvati* mogel. 266 želém vsa moja tebi na áldov *darúvati*.

razglašúvati: kov. kemp. 203 ne će sebe ali svoja *razglašúvati*.

gospodúvati: kov. kemp. 200 niti komu želê *gospodúvati*.

vkañúvati: gašp. 1 364 pústete prijatele *vkañúvati*.

izkažúvati: gašp. 1 445 vuči mešnikom pokornost *izkažúvati*.

1 502 víčemo se darežljive *izkažúvati*. 1 736 Ivan bi bil dokončal do smrti takovoga se *zeskažúvati*. vran. 2 136 záhvalnost *skažúvati* mora.

kraľúvati: kov. kemp. 208 ako hočeš *kraľúvati* z menom nosi križa z menom.

kupúvat (supin): gašp. 1 800 pošále jen krat redovnika mládoga s penézi na pijac potrebna *kupúvat*.

mangúvati: kov. kemp. 200 milošča *mangúvati* ne more.

mentúvati: kov. kemp. 105 kotéri se bojí ponúdene milošče *mentúvati*. 145 naj imeti, kaj te more pačiti in nutrnie slobode *mentúvati*.

poslúvati: vran. 1 4 i ja hoču z vami *poslúvati*.

nareďúvati: gašp. 1 356 počel je i druga ovem spodobna činiti i *nareďúvati*.

narekúvati: kov. kemp. 166 o kak ne moraju *narekúvati*, kak *tugúvati*!

putúvati: kov. kemp. 217 hočem rajši s tobum na zemlji *putúvati*, neg prez tebe z nebom ládat.

poštúvati: kov. kemp. 106 od drugeh rajši se za nikaj držati i poníziti neg *poštúvati* želê. 169 ne búrkaj se, ako druge vidiš *poštúvati*.

tugúvati: kov. kemp. 108 trêba je več krat vu tâlu zbog trha tâla *tugúvati*. 217 tí si mi v želji, i zá to za tobum *tugúvati*, kričati i moliti je potřebno.

prezimúvati: vran. 1 222 zemľórástje ovo je takovo, kotero vu zemľe *prezimúvati* more.

Naglas na slogu pred nastavkom uva ravna se po naglasu riječi od koje se osnova gradi.

álduvati: áldov: gašp. 1 242 drage voľe *álduvati* né čemo.

narêkuvati: narêkati: gašp. 1 364 pústete dečicu *narêkuvati*.

šétuvati: šétati: kov. kemp. 3 ludost je, tamo ne *šétuvati*, kade vekivečno veseľe stoji.

potrébuvati: trêba: vran. 1 119 bog nam dopustil je zvéri *potrébuvati* za ono, za kaj nam potrebne jesu.

vêruvat: vêra: gašp. 1 31 more se pobožno *vêruvati*, da taki Jožef išel je iskat devicu.

obráđuvati: rãd: kov. kemp. 195 dóstojaš se *obráđuvati* slugu tvojeja. 201 milošča žuri se vu samom bogu *obráđuvati*.

znamènuvati: znamène: vran. 1 17 znal ni, kaj ovo púcañe *znamènuvati* hoče.

Naglas na prijedlogu na:

násladuvati: kov. kemp. 108 koji se bude hotel vu kojem osobnom dobru *násladuvati*, ne vstáli se v pravdenom vesélju. 115 pravedno hočeš se *násladuvati*.

následuvati: gašp. 1 308 žeľejúći kréposti níhove marľivo *následuvati*. 1 314 žeľejúći pokoru *následuvati* Antónovu. 1 331 ti, ako *následuvati* ne češ, suprotiven meni ne budi. 1 346 vu tabor angľijanski brata kraľa ne hotel *následuvati*.

Naglas na drugom slogu nastavka uva živi u narodu, ali kniga ima toga malo, u njoj je mah preotelo naglašivanje na štokavsku. Naglas je otisnuti kratki.

zbantuvàti: gašp. 1 88 obéćemo rajši stokrat vumréti neg boga več *zbantuváti*.

poštuvàti: gašp. 1 116 kršćeniki z naj vekšum pobožnostjum svetiti i *poštuváti* nega (den ovi) jesu se trsili.
